Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberliğin Gelişim Süreci

Sultanberk HALMATOV
Arzu GÜLBAHÇE

PEGEM AKADEMİ

Dr. Sultanberk HALMATOV
Dr. Arzu GÜLBAHÇE

TÜRKİYE'DE PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİĞİN GELİŞİM SÜRECİ

ISBN 978-625-7052-00-9
DOI 10.14527/9786257052009

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere http://pegem.net adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Ocak 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türlüdür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara
(0312 341 36 67)

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 25931

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında ciddi gelişmeler olmuştur. Ön-celeri bir kurs olarak ve yaz semineri olarak verilen rehberlik eğitimi; günümüzde sistemli bir bilim dalı haline gelmiştir. Psikolojik Danışma ve Rehberliğin Türkiye'deki gelişim sürecine baktığımızda zaman zaman gelişmelerin hızlandığını, zaman zaman duraksadığını görüyoruz. 19 yüzyılın yarısından sonraki gelişmelere baktığımızda Psikolojik Danışma ve Rehberliğin gelişiminin kararlı ve hızlı bir şekilde geliştiğini görüyoruz.

Tüm bu gelişmelere rağmen Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik tarihine iliş-kin henüz kapsamlı bir çalışma yayınlanmamıştır. Bir bilim dalının tarihini öğrenmek, o bilim dalı üzerinde çalışmanın ana yollarından biridir. Bir bilim hakkında genel malumat almanın tek yolu yine o bilim dalının tarihsel geçmişinden geçer.

Bu kitap Sultanberk Halmatov'un Dr. Öğretim Üyesi Arzu Gülbahçe danışmanlığında yazdığı doktora tezinden oluşturulmuştur. Çalışmanın amacı Türkiye'deki PDR alanının geli-şim sürecini araştırmaktır. Bu çerçevede PDR alanının Türkiye'de doğuşu, gelişimi ve günü-müzdeki durumu, izlediği temel politikalar ve yasal düzenlemeler PDR ile ilgili hizmet veren kurum ve kuruluşların evrimi belirlemektir. Araştırmada tarihsel yöntem kullanılarak literatür taramasına dayalı betimlemeler yapılmıştır.

Dr. Sultanberk HALMATOV

Dr. Arzu GÜLBAHÇE

İÇİNDEKİLER

Ön Söz iii

1. BÖLÜM

Giriş 1

2. BÖLÜM
DÜNYA'DA REHBERLİĞİN GELİŞİMİ

Almanya'da Rehberliğin Gelişimi 8
Rusya'da Rehberliğin Gelişimi 9
Fransa'da Rehberliğin Gelişimi 10

3. BÖLÜM
TÜRKİYE'DE 1950 ÖNCESİ REHBERLİK HİZMETLERİ

Türk-Amerikan Yakınlaşmasının Etkileri 12
Amerikalı Uzmanların Türkiye'deki Çalışmaları 14
John J. Rufi: Türkiye'de Ortaöğretim, Müsahedeler, Problemler ve Tavsiyeler 16
Lester Beals: Rehberliğin Lüzumu Hakkında Rapor 16
Tompkins 'in Raporu 24

4. BÖLÜM
TEST VE ARAŞTIRMA BÜROSUNUN KURULMASI

Test Ve Araştırma Bürosunun Kurulması 27

5. BÖLÜM
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZLERİ KURULMASI

Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Kurulması 33
Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin Bugünkü Durumu (2018) 38
Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde Yürütülen Çalışmalar 40
Rehberliğe İlişkin Ortaöğretim Okullarında Yürütülen Başlangıç Çalışmaları 41

6. BÖLÜM
BEŞ YILLIK KALKINMA PLÂNLARINDA REHBERLİK

a) Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967) 47
b) Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972) 48
c) 3. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977) 48

d) 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983).....49
e) 5. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989).....49
f) 6. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994).....49
g) 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).....50
h) 9. Beş Yıllık kalkınma Planı (2007-2013).....50
ı) 10. Beş Yıllık kalkınma Planı (2014-2018).....50

7. BÖLÜM
MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRALARINDA REHBERLİK

VII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ve Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....55
VIII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....55
IX. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....56
X. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....58
XI. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....59
Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı.....59
XII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....61
XIII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....62
XIV. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....62
XV. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....62
XVI. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....64
XVII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....65
XVIII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....66
XIX. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler.....70
Türkiye'de Rehber Öğretmenlerin (Okul Psikolojik Danışmanların) Bugünkü Sayısal Durumu(2013).....70

8. BÖLÜM
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA REHBERLİĞE İLİŞKİN GÖZLENEN GELİŞMELER

Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Eğitiminin Başlaması.....78
Yükseköğretimde PDR Programlarının Bugünkü Sayısal Durumu.....87
Üniversitelerdeki PDR Programlarındaki Öğretim Elemanı Sayısı ve Lisans Üstü Programı Dağılımı.....89

9. BÖLÜM
YÜKSEKÖĞRETİMDE REHBERLİĞİ TANITMA VE REHBER YETİŞTİRME VAKFININ (YÖRET) KURULUŞU

Yükseköğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfının (Yöret) Kuruluşu 91

10. BÖLÜM
PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK DERNEĞİNİN KURULMASI

PDR Derneği Kurucuları.....94
Türk PDR-DER 'in Faaliyetleri 96
Ulusal Kongre ve Toplantılar 96
Ulusal PDR Kongreleri 97
Ulusal PDR Öğrencileri Kongreleri 98
PDR Anabilim Dalı Başkanları Toplantıları 100

11. BÖLÜM
TARİHİ ŞAHSİYETLER

Prof. Dr. Hasan TAN..... 105
Prof.Dr. Feriha BALKIŞ BAYMUR 106
Prof. Dr. Ethem ÖZGÜVEN..... 108
Prof. Dr. Muharrem KEPÇEOGLU(1932-2009)..... 109
Prof.Dr. Yıldız KUZGUN 110
Kaynakça..... 113
Ekler 117

1. BÖLÜM
GİRİŞ

Günümüzün eğitim anlayışı, öğrencilerin bireysel farklılıklarını temel almaktadır. Her öğrencinin doğuştan getirdiği ilgi, yetenek ve kalıtsal özellikleri farklılık gösterir. Bununla birlikte bu özelliklerin kullanılıp geliştirildiği çevrenin ve bu özelliklerin ortaya çıkarılıp geliştirilme imkânlarının da farklı olduğu bir gerçektir. Bu ve benzeri durumlara bağlı olarak geleneksel eğitim anlayışında değişmeler ve gelişmeler olmuştur. Ayrıca sanayi devrimi ve hızla gelişen teknoloji ile birlikte toplumlardaki bilgi birikimi hızla artmış, toplumların gereksinim duydukları iş gücünün nitelik ve niceliği değişmiştir. Hamamcı ve ark. (2003), toplumdaki işgücü gereksiniminin çeşitlenmesi ve bireyler arasındaki farklılıkların anlaşılması, işe göre birey ya da bireye göre iş kavramlarının ortaya çıkmasını sağladığına değinmişlerdir. İnsanların toplumun gereksinimlerine göre ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitilmeleri düşüncesi eğitim alanına hâkim olmaya başlamıştır. Bu düşünsel değişim eğitimde "öğrenci merkezli eğitim" anlayışını ortaya çıkarmıştır. Bu değişim eğitimin tarihsel gelişiminde önemli bir aşamadır.

Bu gelişmeler, toplumların gereksinimleri doğrultusunda, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri dikkate alınarak eğitim plânlamalarının yapılmasını sağlamıştır. Bu planlamalar yapılırken öğrencinin bir bütün olduğu ve çok yönlü geliştirilip desteklenmesi gerektiği fikri temel alınmıştır. Böylece çağdaş eğitim kurumlarında öğrencilerin istendik değişme ve gelişmeleri kazanabilmeleri için öğretim ve yönetim hizmetlerinin yanında "Öğrenci Kişilik Hizmetleri" olarak adlandırılan; psikolojik danışma ve rehberlik, kayıt, kabul ve devam, yurt, kredi ve burs, sağlık, özel eğitim ve özel yetiştirme, sosyal çalışma ve sosyal yardım gibi alt gruplara ayrılan hizmetlerden de öğrencilerin yararlanmaları amaçlanmıştır (Kepçeoğlu:1999)

Harmancı ve ark., (2003), Öğrenci Kişilik Hizmetleri'nin içerisinde yer alan Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri'nin çağdaş eğitim anlayışına göre eğitimde önemli bir yer tuttuğundan söz etmektedirler. Bu da günümüz eğitim anlayışında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçası haline gelmekte olduğunu göstermektedir.

Duyan ve düşünen canlı bir varlık olarak insan, günlük yaşantısında birçok sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar arasında ailevi, mesleki, toplumsal ve bi-

reysel sorunlar sayılabilir. Birey tüm bu problemlerle başa çıkmaya çalışırken aynı zamanda bazı tercihler yapmak, kararlar almak, yeni uyumlar sağlamak durumundadır.

Birey birçok sorununu kendi imkânları ile uygun bir çözüme kavuşturabilir ama bazı durumlarda birey tıkanabilir ve sorununa çözüm bulamayabilir. Kendini köşeye sıkışmış hissedebilir. Bu durumda kişi ya problemin çeşitleri, yönleri hakkında yeterli bilgiye, gerekli tecrübeye ve moral gücüne sahip değildir ya da kendini iyi tanımamaktadır. Bu süreçte kişi bir uzmanın yardımına ihtiyaç duyacaktır

Ültanır'a (2005)göre hızlı toplumsal değişme ve gelişme ile bireyler daha fazla uyaranın etkisi altına girmiştir. Bu uyaranlar bireyi olumlu yönden etkileyip geliştirdiği gibi bireyde bazı olumsuz tutum ve davranışlarında oluşmasına neden olmuştur. Bu da bireyin sosyal ve psikolojik alanda sorunlarla karşılaşmasına neden olmuştur. Çocuk ve gençlerin uyuşturucu, şiddete yönelme, evden kaçma, okul başarısızlığı ve okula devamsızlık gibi problemlerinde artma olmuştur. Bu gelişmelerle birlikte çağdaş eğitim sisteminde, özellikle eğitim kurumlarında psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine duyulan gereksinim kaçınılmaz olmuştur.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma bireye yardım etme sürecidir. Rehberlik yardımı profesyonel, sistematik bir yardımdır; yol gösterme, öğüt verme yardımı değildir. Bu süreçte hem yardım alan hem de yardım eden önemlidir ve bunlar arasındaki ilişkinin gizlilik ve gönüllülük esasına dayanması gerekmektedir (Kepçeoğlu,1992).

Bireyi hedef alan rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin merkezinde birey vardır. Okul rehberlik çalışmalarının merkezinde ise öğrenci vardır. Her öğrenci geliştirilebilecek kapasiteye ve değere sahiptir.

Rehberlik yardımı bilimsel ve profesyonel bir yardımdır bu yüzden de rehberlik hizmetinin dayandığı bilimsel ilkeler ve yöntemler vardır. Hatunoğlu (2006) rehberlik hizmetlerinden verim alınabilmesi ve istenen seviyeye ulaşılabilmesi için bu hizmetlerin alanda yetişmiş uzman kişilerce profesyonel düzeyde sunulması gerektiğini belirtmektedir.

Rehberliğin esası bireyin kendisini gerçekleştirmesine yardım etmektir. Kendini gerçekleştirme; bireyin kendisini tanıması, problem çözebilme becerilerini geliştirmesi, ilgi ve yeteneklerini fark etmesi ve bunları en üst düzeyde kullanmasıdır. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde bu ve benzeri destek hizmetlerini tüm boyutlarıyla içine alır. (Kepçeoğlu,1992:9-10).

Hemen her konuda modern dünyada hızlı ve baş döndürücü değişmeler yaşanmaktadır. Küreselleşen ve karmaşıklaşan dünyadaki değişme ve gelişmeler, in-

sanlara sunduğu yararların yanı sıra, bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Günümüzde bu değişimlerin hızı ve etkisi artarak devam etmektedir. Özellikle bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim, adalet, sağlık, güvenlik, üretim, tüketim, üretimin paylaşılması, devlet yönetimi, devletin görevleri, toplumda bireyin değeri ve insan hakları gibi konularda köklü anlayış değişikliklerine yol açmaktadır. Günümüz toplumları arasındaki yarış hızlanmış ve çağa ayak uydurmak, teknolojik alanda yeterlilik kazanabilmek içi toplumlar öncelikle kendi eğitim sistemlerini sürekli olarak geliştirme çabası içine girmişlerdir. Bu da küreselleşen dünyada "uzaktan eğitim" anlayışını ortaya çıkarmıştır. Okullarda dersler "teknolojik sınıflar" da yapılmaya başlanmış, uygulamaya dayalı, öğrencinin aktif olduğu eğitim anlayışı eğitim alanına hâkim olmaya başlamıştır. İnternet her eğitimcinin ve öğrencinin gündelik yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Woolmore 'a göre (2006) bütün bu değişme ve gelişmelere paralel olarak eğitim kurumlarının görev ve rolleri de değişmektedir. Eğitim kurumlarının sorumluluklarında, öğrencinin bakımını ve güvenliğini sağlama; bedensel, sosyal, ruhsal sağlığını koruma; kişisel, sosyal ve akademik başarısını destekleme; sosyalleşmesinin ve özgüven geliştirmesinin desteklenmesi, problem çözme, karar verme, iletişim ve olumsuz yaşam olaylarıyla başa çıkma becerilerinin geliştirilmesi; öğrencinin okula ulaşımını sağlama, çalışma yaşamına hazırlanması vb. olarak genişlediğini ileri sürmektedir.

Bu değişim ve gelişimle birlikte bireyin sanallaşması ve bireyselleşip yalnızlaşmasıyla da okullarda zorbalık, madde kullanımı, şiddet, cinsel istismar, okulu terk gibi davranışların giderek arttığı gözlenmektedir (Oliver ve Candappa, 2003).

Toplumlarda artan aile içi şiddet ve toplumdaki terör, cinsel istismar, alkol ve madde kullanımının artması, intihar olayları, işsizlik, yarışmacı eğitim sistemleri gibi sorunlara bağlı olarak eğitim kurumlarının rol ve görevlerindeki değişim de kaçınılmaz oldu. Eğitim kurumlarının rollerindeki değişmeler modern dünyaya ayak uydurmak amacıyla giderek geleneksel eğitim anlayışından kopmuş ve yerini çağın gereklerine ve gelişimine uygun olan öğrenci merkezli eğitim anlayışına bırakmıştır. Gelişen ve değişen ülkemizde çağın gereklerine uygun olarak eğitim sistemi de öğrenci merkezli eğitim anlayışını benimsemiş durumdadır(MEB, 2006, s.1).

Yıldırım (2007)'a göre öğrenciyi merkeze alan eğitim anlayışında; geleneksel eğitim anlayışının aksine öğrenciler öğrenme-öğretme sürecinde daha aktiftir. Anca bu anlayış öğrenci merkezli eğitimde, öğrencinin sadece öğrenme-öğretme sürecinde daha aktif olması ile sınırlandırılmamalıdır. Bununla birlikte, öğrenci merkezli eğitimde; eğitim programlarının içeriği öğrencilerin ilgi, yetenek, kişi-

lik özellikleri, ihtiyaçları, gelişim sorunları vb. konular da dikkate alınarak programlarda gerekli düzenlemeler de yapılmaktadır. Öğrencilerin kendi niteliklerine uygun bir meslek edinmelerinin yanı sıra kişisel gelişimleri ve mutlu olmaları, bir bütün olarak kapasiteleri ölçüsünde en üst düzeyde gelişmeleri ve kendini gerçekleştirmeleri temel hedeftir. Bunun sonuncunda öğrenciler kendi düşüncelerini özgürce ortaya koyabilir, yaratıcılığını, üreticiliğini, potansiyellerini en üst düzeyde geliştirebilirler.

Dünyada yaşanan değişmeler, bu değişmelerle birlikte bireylerin ihtiyaç ve beklentilerindeki değişimler, eğitim kurumlarının görev ve rollerindeki yaklaşım farklılaşması ile giderek çağdaş dünyada, geleneksel eğitimin yerini, öğrenci merkezli eğitim anlayışına bırakması eğitim sektörünün her kademesinde PDR hizmetlerinin örgütlenmesini zorunlu hale getirmiştir.

Çağdaş eğitimin en genel amaçlarından birisi; öğrencinin bütün yönleriyle gelişmesi ve kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir. Eğitimin bu amacı PDR'nin de en genel amacıdır. PDR hizmet anlayışları ve çağdaş eğitim anlayışları arasındaki benzerlikler PDR hizmetlerini eğitimin ayrılmaz, tamamlayıcı bir parçası haline getirmiştir. Amaçlar arasındaki benzerliği görebilmek için Eğitimin ve PDR hizmetlerinin amaçlarını çok yönlü araştırmak gerekir.

Eğitimin amaçları biraz ayrıntılı olarak açıklanacak olursa şunlar söylenebilir:

Birincisi: Eğitim her bireyin çevreye uyumunu sağlamak, kapasitesi ölçüsünde kendisini geliştirmek ve onu bir meslek sahibi yapmak amaçlarına yöneliktir.

İkincisi: Eğitim bireyi topluma yararlı bir yurttaş olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu anlamda, eğitim, nitelikli insan gücü yetiştirerek toplumun ekonomik yaşamına katmayı, bireyi iş yaşamında verimli kılmayı, toplum düzeninin sürekliliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu amaçlar doğrultusunda çağdaş eğitimden beklenen işlev; öğrencilerin bedensel, zihinsel, sosyal, psikolojik yönden bir bütün olarak gelişmelerine ve topluma etkin uyum sağlayacak mutlu ve üretken bireyler olarak yetişmelerine yardım etmektir. Bu işleve sahip çağdaş bir eğitim kurumunda, PDR'nin bir hizmet alanı olarak yer alması kaçınılmazdır. (Pişkin, 2006)

Çağdaş eğitim sistemlerinde **PDR hizmetlerini** zorunlu kılan bazı durumlardan söz edilebilir.

Bunlar şöyle özetlenebilir:

1. Hızlı değişme ve gelişmelere koşut olarak dünya küreselleşmiş ve karmaşık bir hal almıştır. Bu değişmeler insanlara sunduğu nimeti gölgeleyecek kadar çok ve karmaşık sorunları da beraberinde getirmiştir.

2. Bu değişme ve gelişmeler her toplumun kurum ve kuruluşlarında köklü anlayış değişikliklerine neden olmuş; kişisel ve sosyal düzeyde değerlerde ciddi ve hızlı değişmeler yaşanmıştır.
3. Bireyin iyilik halini (ruhsal, bedensel ve sosyal sağlık) koruyabilmesi, gelir dağılımındaki adaletsizlik, eğitim, sağlık, beslenme konularının toplumsal boyutta sorun olmaya devam etmesi, toplumlarda şiddetin yaygınlaşması, barışın tehdit altına girmesi gibi konular geleneksel eğitim sistemlerinin sorgulanmasına neden olmuştur.
4. Eğitim; tüm toplum katmanları için temel bir hak olarak kabul edilmiş, eğitimde fırsat eşitliği benimsenmiş, bireysel farkların ve bireyin bütün yönleriyle gelişmesinin önemi anlaşılmış, toplum yaşamında ve özellikle eğitimde bireyi merkeze koyan anlayışlar gelişmeye başlamıştır. Bununla birlikte okul güvenliği, kötü madde kullanımı, uyum ve davranış problemleri, okula uyum ve devam, başarısızlık, özellikle kız çocukların okullaşması ve eğitim sistemi içinde tutulması konularında ciddi sorunlar ortaya çıkmıştır. Değişme ve gelişmelerle birlikte ortaya çıkan bu sorunlar eğitim sistemlerinde okul ve öğretmenin rol ve işlevlerinde değişmeleri beraberinde getirmiştir (Oliver ve Candappa, 2003; Woolmore, 2006).
5. Değişen ve karmaşıklaşan süreçte nitelikli insan gücüne olan gereksinim artmış, eğitimde bireyin sahip olduğu niteliklerin bilinmesi ve bireyin niteliklerine uygun bir alan ve meslek seçmesinin önemi anlaşılmış; yeni meslekler ve buna bağlı olarak yeni yükseköğretim programları, yeni okul türleri ortaya çıkmış, alternatif seçenekler arasından bireyin kendine en uygun kararı vermesi zorlaşmıştır.
6. Aile yapısında ve işlevlerinde değişmeler olmuş (Yeşilyaprak, 2003, s.21). Kentleşmeye koşut olarak geleneksel aile yapısının yerini çekirdek aile almış, iş yaşamına giren kadın oranı daha da artmış. Anne babaların ortalama eğitim düzeyi yükselmiş, aileler çocuklarını daha iyi yetiştirme arayışı içine girmiş; buna karşın aile içi şiddet artmış. Özellikle bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler nedeniyle çocuğu etkileyen çok sayıda uyaran ortaya çıkmış, anne babalar çocuklarının yetiştirilmesi ve eğitiminde eğitimcilerin yanı sıra PDR uzmanlarına da ihtiyaç duymaya başlamışlardır.

Bütün bu etmenler öğrenciyi merkeze alan çağdaş eğitim sistemlerinde eğitimin "öğretim" ve "yönetim" gibi boyutlarına üçüncü bir boyut olarak "Psikolojik Danışma ve Rehberlik" adı altında yeni bir boyutun eklenmesi gereğini ortaya

koymuş. Bu gelişmeler PDR'ye duyulan gereksinimi artırmıştır (Kepçeoğlu, 1985, s:206-208; MEB, 2002; Özgüven, 2000, s:263-271; Yeşilyaprak, 2003, s: 68-106).

İş ve meslek danışmanlığı konusunda toplumun çeşitli kesimlerinden yardım talepleri gelmektedir. Başta eğitim sektörü olmak üzere, İş-Kur, sosyal yardım kurumları, adalet, belediyeler kendi kurumlarında PDR hizmetlerinin örgütlenmesi ve yönlendirilmesi yönünde taleplerde bulunmaktadırlar. Hatta üniversitemiz bünyesinde de bu yönde yoğun talepler olmaktadır. Başvuran öğrencilere karşılaştıkları ailevi, sosyal ve akademik sorunlarını, eğitsel, mesleki ve iş seçimine ilişkin sorunlarını sağlıklı biçimde çözebilmeleri, kişisel-sosyal destek kaynakları ve istihdam olanakları hakkında bilgi sunmak ve onları yönlendirmek için PDR kapsamında hizmet sunmaya gereksinim duyulmaktadır.

2. BÖLÜM

DÜNYA'DA REHBERLİĞİN GELİŞİMİ

Rehberlik çok eski bir geçmişe sahip olmamakla birlikte; 20.yüzyıl başlarında ABD'de ortaya çıkmıştır. Bu alanda ilk gelişmelerde dünyada Amerika'da başlamış ve buna paralel olarak da en çok bu ülkede gelişme göstermiştir.

1890 yılında ilk kez Amerika'da California eyaletine bağlı okullarda başlayan rehberlik uygulamaları sonraları 1900 yılların başında Boston okullarında kendini göstermiştir. İlk rehberlik çalışmaları da böylece 1908 tarihinde Boston'da rehberliğin öncüsü olarak bilinen Frank Parsons tarafından Boston Meslek Bürosu'nda başlamıştır. Bu çalışmaların genel amacı gençlerin ilgi ve yeteneklerine uygun mesleklere yönelmelerini sağlayabilmektir. 1913'ten itibaren rehberlik; okul dışı mesleki rehberlik kavramının dışında ve daha geniş bir şekilde algılanarak Amerikan Eğitim Sistemi'ne resmen girmiş ve sistemli bir gelişme göstermeye başlamıştır. 1915'te öğrenci, öğretmen ve velilere meslekler hakkında bilgi vermek amacıyla kurulan Boston Enformasyon Dairesi'nden hemen sonra aynı yıl Boston Mesleki Rehberlik Dairesi kurulmuştur. 1910'lu yıllarda kurulan ve faaliyetlerde bulunurken örgütlenmesini de sürdüren **APGA**(Amerikan Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik Derneği) 1952 yılında ülkedeki tüm rehberlik derneklerini birleştirerek dünyanın en büyük meslek örgütlerinden biri olmuştur.

Özoğlu'ya göre (1982) psikolojik ölçme ve değerlendirme gibi rehberlikte etkileşim içinde olan bilimler Avrupa ülkelerinde daha önce gelişmeye başlasa bile rehberlik bu ülkelerin eğitim sistemlerine sonradan dâhil olmuştur. Bunun nedeni ise bu ülkelerin eğitim alanındaki eğitim felsefeleri ve eğitim uygulamalarına egemen olan geleneksel tutumları yeni bir yaklaşım olan rehberliğin gelişmesine engel olmasıdır.

Rehberliğin Avrupa'daki başlangıcı 1910 yılında Fransa'da Lahey, 1912'de İtalya'da Gemelli, 1912'de Belçika ve 1915'te İngiltere'de meslek büroları kurulmuş olmasına dayansa bile genel olarak Avrupa'da Rehberlik 1950'li yıllardan itibaren gelişmeye başlamıştır. (Altınbaş,2006).

Aslında 2. Dünya Savaşı sırasında Avrupa ülkelerinde, çocuk ve gençlere yönelik okul dışında birçok farklı kurumlar oluşturulmuştur. Bu kurumlarda çocuk ve gençlerin sağlık, iş bulma, özel eğitim ve suçluluğu önlemeye yönelik hizmetler veriliyordu. Okuldan mezun olan gençlere meslek seçimlerinde danışmanlık çalışmaları yapılıyordu. Bu hizmetler her ne kadar rehberlik hizmetleri gibi görünse de ABD'de ki rehberlik anlayışına uygun değillerdi (Ülkü,1976).

Çocuk ve gençlerin okul döneminde yönlendirmenin önemi gibi rehberlik anlayışı da 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da benimsenmeye başlandı. 1959 yılında Fransa'da eğitim sistemine yönelik yenilenme politikası başlatıldı. Bu yenilikler arasında öğrencileri uygun okullara ve eğitim kurumlarına yöneltme ve değerlendirmelerin ilkokuldan başlatılması da vardı. Ayrıca 15-18 yaşlar arasında ise, öğrencilerin ilerde yöneleceği işe yakın bir alana yönlendirilmesine de ağırlık verilmiştir(Ülkü,1976).

Günümüz anlayışıyla Rehberlik ve Psikolojik Danışma hizmetleri Almanya, Fransa ve Avusturya'da 1959'da, İtalya ve İngiltere'de de 1963'te başlamıştır. Belçika'da ise Çalışma ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın finansıyla 1947 yılında Rehberlik hizmetleri başlamıştır(Girgin,2004).

Almanya'da Rehberliğin Gelişimi

Almanya'da Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik kavramı ilk olarak 1910 William Stern'in bir makalesinde Almanca olarak dile getirilmiştir. "Üstün yetenekli çocuklar" adlı makalesinde Stern, "Okul psikoloğu" ve okullarda psikolojik hizmetlerden söz etmiştir. (Березин, 1995) 1890 ve 1915 yılları arasında 21 dergide Okul psikolojisi ve danışmanlık ile ilgili çeşitli makaleler yayınlanmıştır. Aynı zamanda 26 Enstitü Psikolojik Danışmanlık ve rehberlikle ilgili çalışmalar yapmıştır. 1922 yılında Hans Lemerman Almanya'nın Mannheim şehrindeki bir okulda okul psikoloğu olarak işe başlamıştır. Bu Almanya tarihinde bir ilkti. Dr. Lemerman okul psikolojisi üzerinde başarılı çalışmalar yapmıştır ve 1930 yılında Prof. Dr. W. Peters'in rehberliğinde "okul rehberliği" üzerine doktora tezini tamamlamıştır. Nazi yönetimi Psikoloji bilimini "Yahudi bilimi" olarak kabul ederek bu alandaki çalışmalara son vermiştir.(Андреева, 1995). Ancak İkinci Dünya savaşından sonra bu alandaki çalışmalara tekrar başlanmıştır. Almanya'da üniversitelerde Psikolojik Danışma ve Rehberlik eğitimi 1956 yılında resmi olarak başlamıştır. Daha sonra bu alandaki çalışmalar hızlanmıştır. 1974 yılında yeni bir yasa ile okullardaki rehber öğretmen sayısını arttırmaya yönelik çalışmalara başlanmıştır. 1975-1993 yılları arasında rehber öğretmenlerin sayısı %150'e kadar artmıştır. Günümüzde Almanya; Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanında

ciddi akademik çalışmalar yapan ülkeler arasındadır. Günümüz Almanya'sında ortalama olarak bir rehber öğretmene 12500 öğrenci ve 1050 öğretmen denk gelmektedir.(Андреева, 1994).

Rusya'da Rehberliğin Gelişimi

Rusya'da rehberlikle ilgili ilk çalışmalar 1910-1920 yıllarda başlamıştır. Pedagoji alanındaki hızlı gelişmelere paralel olarak öğrencilerin psikolojik gelişimi eğitimin bir parçası halini almaya başlamıştır. O yıllarda çocukların gelişimlerini ve zekâlarını ölçen testler geliştirilmiş ve okullarda uygulanmaya başlanmıştır. Devam eden bu çalışmalar 1936 yılında kesintiye uğramış ve İkinci Dünya Savaşı'nın etkisiyle 1960 yılına kadar devam etmemiştir (Божович, 1991). İlk kez 1975 yılında özel eğitim alanında eğitim veren bir kurumda okul psikoloğu resmi olarak işe başlamıştır. 1980 yıllarda ise devlet okullarında da psikolojik danışmanlar işe başlamışlardır. Başlangıçta okul psikologlarının bilimsel ve yöntem anlamında bir bilgi birikimi yoktu. Bundan dolayı alanda sistematik çalışmalar pek yapılamıyordu. 1982 yılında ilk kez Çocuk Psikolojisi Laboratuvarı kurularak, alan ile ilgili yeni araştırmalar ve yeni metotlar geliştirilerek Okul Psikoloğunun çalışma alanları belirlenmiştir. Bu laboratuvarlarda ayrıca yabancı ülkede yapılmış çalışmalar da analiz edilerek Rus kültürüne uyarlanmıştır. İlk kez 1987 yılında " Okul Psikologlarının Bilimsel ve Uygulama Problemleri" konulu uluslararası kongre düzenlenmiştir(Бачманова. 1985)

Çalışmalar neticesinde 1989 yılında bir sonuca varılarak Okul Psikoloğunun Milli Eğitim'deki yeri ve yeterliliği belirlenmiştir. Bu karara göre Okul Psikoloğu iki farklı alanda iş yürütmesi gerektiği belirlenmiştir.

Bunlar:

1. Eğitim sürecince eğitimin doğrudan bir parçası olan (Okul yönetimi, öğretmenler, öğrenciler, anne babalarla) alanlar ile ilgili çalışmalar yapmak.
2. Eğitim süresince eğitimi doğrudan etkilemeyen ancak iş birliği yapılması gereken kurumlarla (Sağlık bakanlığı, İç işleri bakanlığı, sosyal kurumlar vb.) ilgili çalışmalar yapmak.

SSCB'nin 1990 da dağılmasından sonra sosyo-ekonomik krizler eğitim alanında da yeni problemleri beraberinde getirmiştir. Değişen yaşam koşulları okul psikologlarının bir kez daha çalışma alanını gözden geçirilmesi meselesini doğurmuştur. 1995 yılının 29 Mart Milli Eğitim kararına göre Okul psikologlarının çalışma alanlarına yenileri eklenmiştir. Bunlar: Risk altındaki çocuklar, suça ka-

rışmış çocuklar, okul dışında kalan çocuklar (sokak çocukları), çalışan çocuklara yönelik alanlardı. Artık okul psikologları bu alanlarda çalışan kurumlarda da aktif rol almaya başlamışlardı. (Бачманова. 1985)

Fransa'da Rehberliğin Gelişimi

Fransa'da Rehberlikle ilgili çalışmalar 19. yüzyılın başlarında başlamıştır. 1905 yılında Fransa Milli Eğitim Bakanlığı okullardaki genel programa uyum sağlamayan çocukların araştırılmasını istemiştir. Çocukların zihinsel gelişimini belirleyen Bine-Simon Testi bu araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun ardından özel eğitim gereksinimi olan çocuklara yönelik eğitim kurumları açılmıştır. 1909 yılında Fransa'da ilk kez okullarda Okul Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri verilmeye başlanmıştır. 1947 yılında Paris'te Profesör A.Vallon rehberliğinde Okul Psikologları Grubu çalışmaları başlamıştır. 1970 yılında Fransa'da her bir okul psikoloğuna 800-1000 öğrenci denk gelmekteydi .(Андреева, 1994). 1980 yılında okul psikologlarının çalışma alanları ve yeterlilikleri güncellenmiştir. Bu güncellemeye göre okul psikologlarının görevleri; öğrencilerin akademik başarısını yükseltmeye, sosyal ve kişilik gelişimine ve uyum problemlerine yardımcı olmak, okul öncesi dönemde gelişimini takip etmek ve engelli çocukların uyumuna yardımcı olmak olarak belirlenmiştir. (Березин, 1995).

3. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE 1950 ÖNCESİ REHBERLİK HİZMETLERİ

Maarif Vekâleti Mecmuası(1Mayıs1926,sayı:7)'ında Türkiye'de rehberlik ile ilgili ilk düşünsel yaklaşım, imzasız olarak yayınlanmıştır. Sonradan başka bir kaynaktan bu çalışmanın Saderettin Celal Anter'e ait olduğu anlaşılmıştır (Gündüzap;1961).

Sadrettin Celal Anter, bu çalışmasında mesleki danışmanlığın Amerika'da ki gelişmelerinden ve Avrupa'da ki durumundan bahsederek mesleki danışmanlığın önemine değinmiştir. Kişiye göre doğru meslek seçmenin öneminden ve doğru meslek seçilmediğinde yaşanabilecek problemlerden bahsetmiştir. Türkiye'de ki meslek seçiminde yaşanan sıkıntılara dikkat çekmiştir. Tasarının devamında mesleğe yöneltmenin okulları olduğu kadar, endüstriyi de ilgilendirdiği belirtmiştir. Mesleki rehberliğin yaygınlaştırılması için yüksek Terbiye Enstitüsünde bir "Mesleğe Yöneltme Bürosu'nun kurulmasını önermiştir (Gündüzap;1961).

Çağdaş nitelikte psikolojik danışma ve rehberlik uygulamaları Türkiye'de çok eski olmamakla beraber okul programlarında rehberliğin yer alışı Cumhuriyetin ilk zamanlarına kadar uzanmaktadır. 1920'li yıllarda özellikle öğretmen okullarındaki pedagoji kitaplarında öğrencilerin bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimine ilişkin yazılara rastlanmaktadır (Baymur,1980;Kuzgun 2000).

Tan (2000), Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren, öğrencilerin bireysel ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını dikkate alan bir yaklaşımın belirli oranda benimsenmiş olduğundan bahseder. Sonraki yıllarda ise öğretmenler arasında "aktif metot" olarak bilinen "bireysel eğitim" ve "yaparak öğrenme" akımının sonucu olarak; çocuğun bir birey olarak ayrıntılı incelenmesi, çocuğa kişisel niteliklerine uygun eğitimin verilmesi ve çocuğun ilgi, yetenek ve kişisel özelliklerine uygun meslek alanına yönlendirilmesi önem kazandığını belirtmiştir.

Kuzgun (1981), ülkemizde rehberlik ve psikolojik danışmaya yönelik ilgi daha çok 2. Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda görülmekte olduğunu öne sürmüştür. Özellikle 1948 tarihli Orta Okul Programı'ndaki "Okul, öğrenciye öğrencinin yetenekleri doğrultusunda öğrenciyi yüksek başarıya götürecek kılavuzluğu yap-

malıdır" cümlesinin eklenmesi öğretmenlerin rehberlik görevine işaret ettiğini ve rehberliğe verilen önemin artığını göstermektedir

Türk-Amerikan Yakınlaşmasının Etkileri

Türkiye'de 1920–1950 arası dönemde hazırlanan okul müfredat programlarında zaman zaman rehberlik anlayışının izlerini görmek mümkün olsa da, PDR hizmetlerinin Türk Millî Eğitim Sistemi'ne bilinçli olarak girmesi 1950'li yıllardan sonra olmuştur. Bunun ardında ise Türk-Amerikan yakınlaşmasının izleri vardır. Özellikle 1945-1950 yılları arasında askerî ve politik alanda gözlenen Türk-Amerikan yakınlaşması etkisini eğitim alanında da göstermiştir. " Marshall Planı" olarak bilinen bu yardım çerçevesinde, Amerikalı eğitim uzmanları Türkiye'ye davet edilmiştir.

Bu uzmanlar arasında J. Rufi, E. Tompkins, L. Beals, O. Mathisasen gibi isimler vardı. Amerikalı uzmanlar öncülüğünde Türk eğitim sistemi incelenerek, aksaklıklar üzerine raporlar hazırlanmıştır. Eğitim sisteminde yeni uygulamalar başlamış ve Türk eğitimcilere yeni eğitim anlayışı ve rehberlik konusunda konferanslar ve seminerler verilmiştir. Rehberlik alanında ilk pilot uygulamalar bu dönemde başlatılmıştır. Bir yandan Amerikalı uzmanlar Türk Eğitim Sistemi'ni incelemek üzere ülkemize gelirken, diğer yandan da genç Türk bilim insanları uzmanlaşmak üzere ABD'ye gönderilmiştir (Tan,1974).

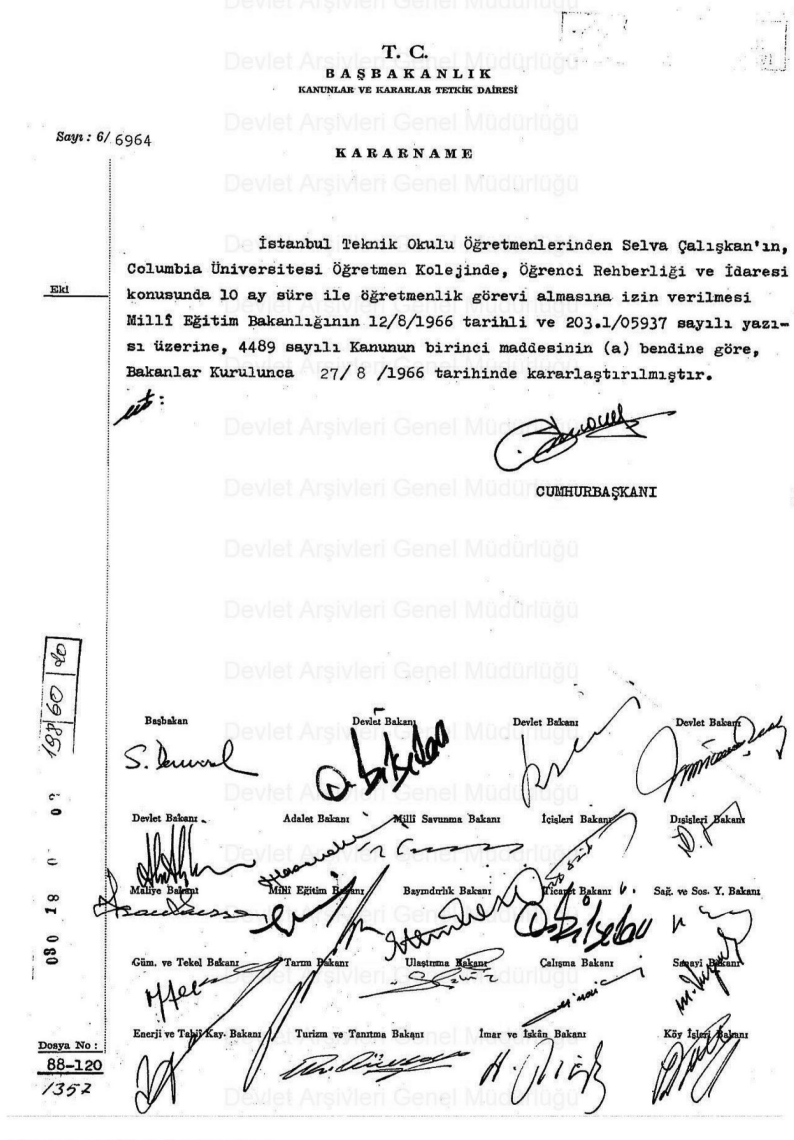

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ

Sayı : 6/ 6964

KARARNAME

İstanbul Teknik Okulu Öğretmenlerinden Selva Çalışkan'ın, Columbia Üniversitesi Öğretmen Kolejinde, Öğrenci Rehberliği ve İdaresi konusunda 10 ay süre ile öğretmenlik görevi almasına izin verilmesi Millî Eğitim Bakanlığının 12/8/1966 tarihli ve 203.1/05937 sayılı yazısı üzerine, 4489 sayılı Kanunun birinci maddesinin (a) bendine göre, Bakanlar Kurulunca 27/ 8 /1966 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ekt :

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı

Devlet Bakanı | Adalet Bakanı | Milli Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı | Milli Eğitim Bakanı | Bayındırlık Bakanı | Ticaret Bakanı | Sağ. ve Sos. Y. Bakanı

Güm. ve Tekel Bakanı | Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Çalışma Bakanı | Sanayi Bakanı

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı | Turizm ve Tanıtma Bakanı | İmar ve İskân Bakanı | Köy İşleri Bakanı

Dosya No : 88-120 / 1352

Fon No: 30 18 1 2 - Kutu No: 198 - Dosya No: 60 - Sıra No: 20

Belge 1. Selva Çalışkan'ın Columbia Üniversitesi'ne gönderilmesi kararı (1966)

Amerikalı Uzmanların Türkiye'deki Çalışmaları

ABD'li eğitimciler hazırladıkları raporlarda; Türk Eğitim sisteminin bireysel farklılıklara yer vermeyen tek tip programlara dayalı yapısını eleştirmişler, hem toplumun hem de bireyin gereksinimlerini karşılayacak esnek programlar yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Otto Mathiasen, MEB'e sunduğu raporda; Türk Eğitim Sistemi'nde öğrencilerin mesleğe yönlendirilmesi konusunda geç kalındığından, öğrencilerin daha lise eğitimi sırasında mesleğe yöneltilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Lise programında herkes için gerekli olan temel konuların dışında, öğrencinin yetenek ve amaçlarına yönelik öğrenci için gerekli olan konuları da kapsayan bir programın oluşturulmasının önemi ve gerekliliğinden bahsetmiştir.

1951-1952 öğretim yılında Türkiye'ye gelen Missouri Üniversitesinden Prof. J. Ruş, hazırladığı raporunda Psikolojik Danışma ve Rehberlik faaliyetlerine çok fazla yer ayırmış, müfredat programlarından bahsederken "öğrenciler arası bireysel farklılıklara önem verilmesi" gerektiğinin üzerinde durmuştur. Ruş aynı zamanda çeşitli illeri gezerek PDR hizmetleri konusunda öğretmen ve yöneticilere seminerler ve konferanslar vermiştir (Tan, 2000).

Ayrıca 1953 yılında Amerikalı uzman Prof. Kuaraceus ve Dr. Presskott öncülüğünde, eğitimde ölçme araçlarını geliştirme amacı ile Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlı Test ve Araştırma Merkezi de kurulmuştur.

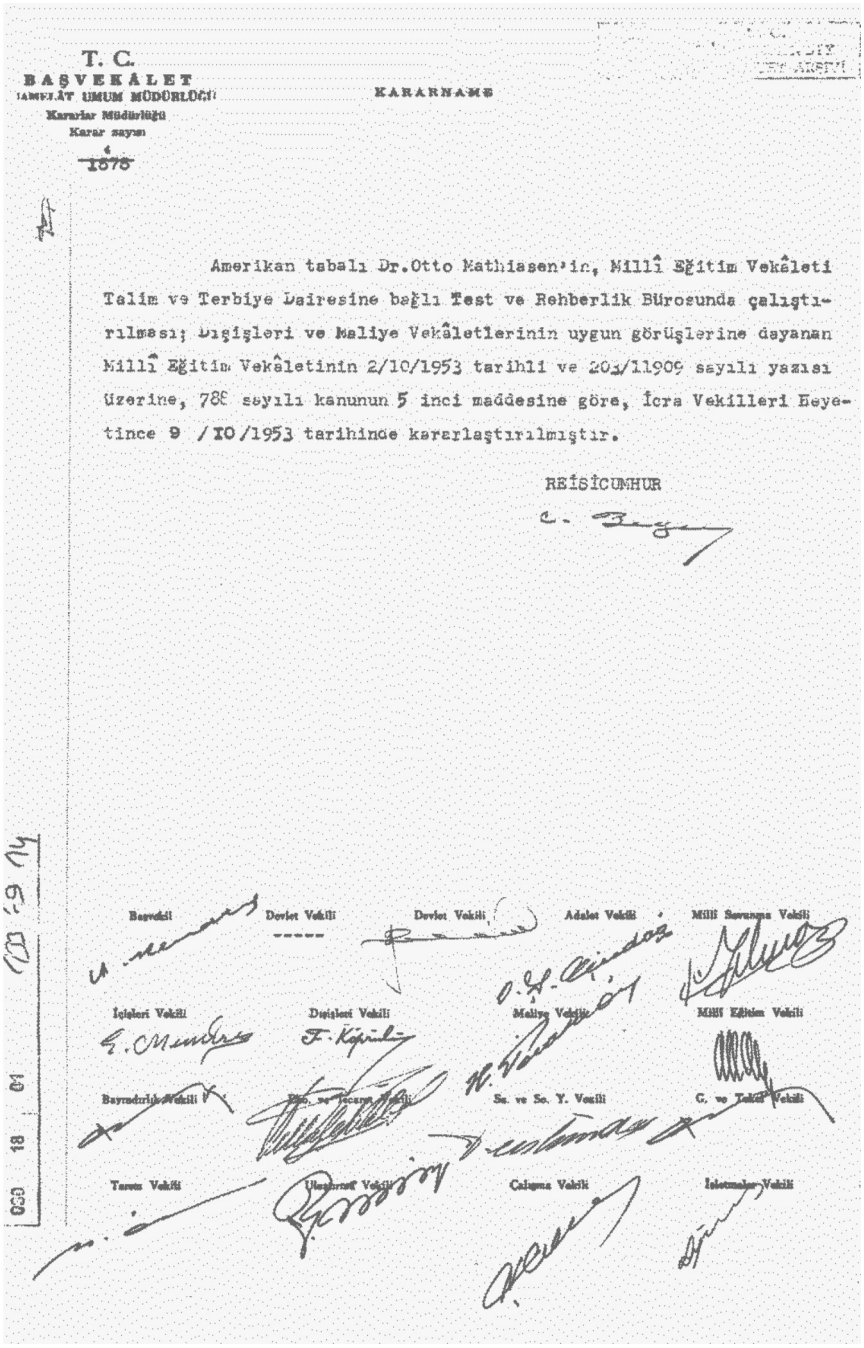

T. C.
BAŞVEKÂLET
TEŞKİLÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
4
~~1578~~

KARARNAME

Amerikan tabalı Dr.Otto Mathiasen'in, Millî Eğitim Vekâleti Talim ve Terbiye Dairesine bağlı Test ve Rehberlik Bürosunda çalıştırılması; Dışişleri ve Maliye Vekâletlerinin uygun görüşlerine dayanan Millî Eğitim Vekâletinin 2/10/1953 tarihli ve 203/11909 sayılı yazısı üzerine, 788 sayılı kanunun 5 inci maddesine göre, İcra Vekilleri Heyetince 9 /10/1953 tarihinde kararlaştırılmıştır.

REİSİCUMHUR

Başvekil — Devlet Vekili — Devlet Vekili — Adalet Vekili — Milli Savunma Vekili
İçişleri Vekili — Dışişleri Vekili — Maliye Vekili — Milli Eğitim Vekili
Bayındırlık Vekili — Ulaştırma Vekili — Sa. ve So. Y. Vekili — G. ve Tekel Vekili
Tarım Vekili — Ulaştırma Vekili — Çalışma Vekili — İskânlar Vekili

Belge 2. Otto Mathiasen'nin Test ve Rehberlik Bürosuna atama yazısı 1953.

John J. Rufi: Türkiye'de Ortaöğretim, Müsahedeler, Problemler ve Tavsiyeler

Colombia Missouri Üniversitesi profesörlerinden John J. Rufi, Türkiye'de orta dereceli okullarda uygulanan programın amaç, başarı ve problemlerini araştırmak amacıyla 1951 yılı Ekim ayında Türkiye'ye gelmiştir. Görevini tamamlamak üzere olduğu sıralarda kendisinden gözlemlerini anlatan resmi bir rapor yazması istenmesi nedeniyle 92 sayfa ve iki bölümden oluşan bir rapor yazmış ve Haziran 1952'de Eğitim Bakanlığı'na sunmuştur. Raporun birinci bölümü; Prof. Rufi'nin Türkiye'de yaptığı çalışmalar, inceleme sonuçları ve mevcut problemlere yönelik tavsiyeleri, ikinci bölümü ise Türkiye'de katıldığı konferansları içermektedir. Rufi; Adana, Konya, İzmir, Tire, Urla, Menemen, Bergama, Kuşadası, İstanbul, Bursa ve Ankara'da ortaöğretim kurumlarında incelemelerde bulunup, öğretmen ve yöneticilerle görüşmüş, toplantılara katılmıştır. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü ile İstanbul Çapa Eğitim Enstitüsü'nde dersler vermiştir.

Rufi'nin Türk orta öğretimini inceleyen raporunda, eğitim sistemimizin eksik yönlerine değinirken, 'öğrencilerdeki bireysel farklara önem verilmesi' üzerinde durmuştur. Rufi raporunda rehberlik ve danışma konusuna ayrı bir yer ayırmış ve bazı öğretmen ve yönetici gruplarına rehberlik ve danışma konusunda konferanslar vermiş. Rufi raporunda eğitim programımıza eğitsel kol faaliyetleri ve seçmeli dersler konmasından bahsederken raporun bu kısmında rehberlik ve danışma konusunda da şunlara değinmiştir; öğrenciler yeni durumlara uyum sağlama, kişisel ve akademik problemleri çözebilme, isteğe bağlı olan dersleri seçme hususunda karar verme ve gelecekte planladıkları tahsil hakkında kararlar alabilmeleri gibi bir çok konuda yardıma ihtiyaç duyarlar. Türkiye'nin de öğrencilere şahsi, toplumsal, medeni, ahlaki, mesleki ve eğitim alanlarında karşılaştıkları problemleri çözme becerisi kazandıran ve onlara yardımcı olan bir rehberlik programına, bu alanda görev yapacak kişilerin yetiştirilmesine, kitap, diğer materyal ve testlerin hazırlanmasına ihtiyacı vardır. Milli Eğitim Bakanlığı bu ihtiyaçların giderilmesi hususunda gerekli hassasiyeti göstermelidir.

Lester Beals: Rehberliğin Lüzumu Hakkında Rapor

ABD Trinity College profesörü Lester Beals, resmi okullarda rehberlik çalışma programının geliştirilmesi amacıyla Türkiye'ye davet edilmiştir. 1952-1953 tarihleri arasında Milli Eğitim Bakanlığı'nda müşavir olarak çalışmıştır. Beals, Türkiye'de kaldığı on bir ay içerisinde İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Konya ve Samsun olmak üzere altı ilde rehberlik programına olan ihtiyaç konularında araştırmalar yapmıştır. Gittiği illerde okul ziyaretleri yapmış, yönetici ve öğretmenle-

rin yanı sıra birçok meslek temsilcileriyle görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmeleri sonucunda 77 sayfa ve 5 bölümden oluşan rapor hazırlamıştır. Hazırladığı raporun büyük bir kısmında İstanbul, Ankara, İzmir, Konya, Adana ve Samsun illerindeki rehberlik programının gelişmesiyle ilgili faaliyetlerine ayırmıştır. Bakanlığın isteği üzerine raporunda incelemelerde bulunduğu sosyal bilgiler programı ve bu alanda yapılması gereken değişimler hakkındaki tavsiyelerine de yer vermiştir.

Söz konusu olan altı ildeki rehberlik programı geliştirme faaliyetlerinin geliştirilmesi için sorun alanlarını tespit etmiştir ve buna paralel olarak da İstanbul'da rehberlik komitesi oluşturulmuştur.

İstanbul'da Milli Eğitim Müdürü'nün başkanlığında kurulmuş olan rehberlik komitesi, rehberlik programı ile ilgili aşağıdaki konularla meşgul olan dört küçük komiteye ayrılmıştır.

Lester Beals 'in belirlediği konular ve komitenin çalışma alanın aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Ergenlik çağındaki çocuğu anlama.
- Rehberlik teknikleri.
- Rehberlik programında eğitsel kol faaliyetlerinin yeri.
- Öğretmen-öğretmen, öğretmen-öğrenci, öğrenci-idareci, öğretmen-idareci ve okul-aile işbirliğinin rehberlik programı için önemi.

Her grubun kendi alanına ait hazırladığı rapor taslağı tüm öğretim kadrosunun çağrıldığı rehberlik seminerinde görüşülmüştür. Görüşmeler sonucu bu raporlara genel kurul tarafından tasdik edilen son şekli verilmiştir. Raporlar son şekli ile Çapa Eğitim Enstitüsü'nde basılan " Tedrisat Mecmuasıyla" Türkiye'de ki bütün öğretmenlere sunulmuştur. İzmir raporu geniş çapta bir rehberlik faaliyetinin bütün okul kademeleri için değeri ve öğretmen, müdür, okul doktoru, rehberlik danışmanı gibi öğretim kadrosundaki tüm elemanların sağlayacağı yardım üzerinde durmuştur.

Bu rapora göre ilkokullarda ele alınacak rehberlik konuları; sağlık işlerinde rehberlik, çocuğun maddi ihtiyaçlarına yardım, topluluk hayatına alıştırmak, tasarrufa alıştırmak, şahsi problemleri çözmede yardım, yedek iş temini hususunda yardım, mesleğe veya daha üst okula yöneltme, üst okulları tanıtmaktır.

Ortaokullarda sınıf veya grup öğretmenlerinin rehberlik faaliyetlerinde ele alacağı hususlar da şunlardır: Sağlık konusunda rehberlik, çocuğun ders ve başarı durumu, özel kabiliyetler, ders dışı faaliyetler, çocuğun özel problemleri, iyi

vatandaş olmaya rehberlik, tasarruf konusunda rehberlik, mesleğe yöneltme, üst okullara yöneltme, mezunların faaliyetlerini takip.

Ortaokulda ileri sürülen tüm rehberlik faaliyetlerine ilaveten ortaokul üstü okullarda ve liselerde şu hususlara önem verilir: Beraber yaşşamaya alıştırma, aile hayatına hazırlık, en uygun ders şubesine ve yüksekokula yöneltme.

Öğrencilerin hangi sahalarda rehberliğe ihtiyaç duyduklarını ve önemli problemlerin neler olduğunu anlamak için, Ankara'da dört lisenin son sınıf öğrencilerine anketler uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen neticelerde ise; ders yılı sonuna yaklaşılmış olmasına rağmen öğrencilerin yarısının hala mesleklerini seçmediği, meslek seçiminde kendilerine anne-babalarının ve akrabalarının yardım ettiği, ancak öğretmen ve idarecilerin bu hususta bir destek vermediğini göstermiştir.

Ortaokul ve liselerde sınıfta kalma oranının çok yüksek olduğu Türkiye'de bu başarısızlığın nedenleri Ankara Rehberlik Komitesi tarafından yapılan anket verilerine göre: Ders konularının yüklü oluşu, ders sayısının fazla olması, öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimin kopukluğu, evde çalışacak yer olmayışı, bazı öğrencilerin okuldan sonraki zamanlarını para kazanmaya ayırması sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu raporu hazırlayan komite, müfredatta, metotta ve öğretmenlerin durumlarında değişiklik yapılmasını, sınıfta kalma probleminin incelenmesini tavsiye etmiş ve ortaokul ile liseler için rehberlik uzmanına, tüm okullarda rehberlik servisine ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Komitenin tespit ettiği bu hususlar Beals tarafından beğenilmiş ve tavsiyeleri desteklemiştir.

Samsun Rehberlik Komitesi, hazırladığı raporda ilk ve orta dereceli okullardaki sınıf öğretmenlerinin yapabileceği rehberlik faaliyetlerini maddeler halinde sıralamıştır. Rehberlik uzmanlarının görevlerini içeren taslak plan bu komite tarafından oluşturulmuş ve Samsun raporuna alınmıştır. Adana Rehberlik Komitesi, en önemli problemlerin neler olduğunu anlamak için kız ve erkek 130 lise son sınıf öğrencisine anket uygulamıştır. Bu anketten alınan sonuçlar öğrencilerin fen veya edebiyat şubesini ilgi alanlarına göre değil, herhangi bir fakülteye girebilme imkânlarına göre seçtiklerini, kişisel problemlerinin çözümünde ve meslek seçiminde okuldan yardım beklediklerini göstermiştir. Adana Rehberlik Komitesi'nin hazırladığı raporun büyük bir bölümünde okul rehberlik programında, rehberlik uzmanının görevlerine yer verilmiştir. Konya Rehberlik Komitesi, rehberlik müfredatının mezun olan öğrenciyi takip hususuyla ilgilenmiştir. Orta ve ilkokulların son sınıflarında Sosyal Bilgiler dersinde işlenebilecek bazı mesleki üniteleri hazırlamışlardır.

Beals'in Türkiye'deki sosyal bilgiler programına dair açıklama ve önerileri şöyledir:

İyi bir Sosyal Bilgiler programının amacı, sadece çocuğun sosyal çevresini tanıtmak değil, çocuğun yakın çevresinden başlayarak dünyayı tanımasına, geçmişte ve yasadığı dönemde olan sosyal, politik, ekonomik olayları anlamasına yardım etmektir

Türk ilkokullarındaki öğrencilerin çoğunun ilkokuldan mezun olduktan sonra tahsillerine devam etmedikleri göz önüne alınırsa, Türkiye için Sosyal Bilgiler programının önemi daha iyi anlaşılabilir. Türkiye'deki okullarda uygulanan program incelenmeli ve günün sosyal ihtiyaçlarına göre değişiklikler yapılmalıdır. İşlediği konular itibariyle rehberlik programını da destekleyen Sosyal Bilgiler programı, meslekler, hayat planlama, evlilik, aile ilişkileri, kişisel uyum konuları ile ilgili ünitelerden oluşmalıdır.

Verimli bir öğrenim durumunun sağlanması bütüncül olarak ele alınmalı ve çocuğun gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak zaman ve mekân itibari ile değişime çocuğun olduğu yerden başlanmalı ve çocuğun ufku yavaş yavaş genişletilmelidir. Temel felsefe aynı kalmak şartıyla oluşturulan programda eğitim kademesine uygun değişiklikler yapılarak ortaokul ve lise rehberlik programının geliştirilmesi ve uygulanması zorunludur.

lkokulların 4. ve 5. sınıflarında ve ortaokullarda, Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi gibi ayrı ayrı okutulan dersler temel üniteler etrafında birleştirilerek Sosyal Bilgiler dersi adı altında toplanması atılan önemli adımlardan biridir. İlkokul 4. ve 5. sınıflarda meslek ve hayatı planlama konusunda ünitelerden oluşması tavsiye edilen Sosyal Bilgiler programına, konularında biraz değişiklik yapmak suretiyle lisede de devam edilmelidir.

Lise son sınıflar için evlilik, aile, hayat sorumlulukları ile ilgili üniteler ya mevcut programda psikoloji veya felsefe dersleri müfredatına alınabilir ya da o derslerin yerine yeni bir ders olarak Modern Problemler dersi getirilebilir.

Beals, Türk okullarında organize edilmiş rehberlik servislerinin kurulması için İstanbul, Ankara, İzmir, Konya, Samsun ve Adana illerindeki rehberlik komiteleri ve öğretmen gruplarıyla çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalar sonucunda, her merkez kendi bölgesi için bir rehberlik programı taslağı hazırlamıştır.

Beals'in Türkiye'de kaldığı süre içindeki gözlemleri ve bahsedilen altı komite tarafından yazılan raporlar ışığında sunduğu tavsiyeleri şöyledir:

- Türkiye'deki okullarda rehberlik hususunda çok iyi faaliyetler uygulanmaktadır. Ancak henüz bu okullarda sistemli ve iyi organize edilmiş bir rehberlik programı mevcut değildir.
- İlkokullardaki öğretmenler öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak hususunda ortaokul öğretmenlerinden daha başarılıdır.
- Ortaokullarda genellikle öğrencilerle kişisel olarak ilgilenilmemektedir.
- Ortaokullar ve liseler akademik gelenekleri sebebiyle birçok bakımdan kız ve erkek öğrencilerin ihtiyaçlarını tam olarak karşılamıyor. Bu nedenle de gençlerin problemleriyle ilgilenecek bir rehberlik programına ihtiyaç vardır.
- Kız ve erkek çocukların hayatta önemli kararlar almalarına, karşılaştıkları problemleri daha iyi anlamalarına ve bu problemleri nasıl çözebileceklerine dair onlara yardım etmek amacıyla iyi organize edilmiş rehberlik servisleri kurulmalıdır. Bu servislerden biri de Bakanlıkta olmalıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı'nda bulunan rehberlik servisince yapılan planı tüm memlekette uygulamaya çalışmak faydalı değildir. Eğitim bakanlığındaki böyle bir servisin görevi, herhangi bir yerin kendi rehberlik programını hazırlamasına yardım etmek olmalıdır.
- Rehberlik programı, eğitim programından ayrı bir faaliyetmiş gibi düşünülmemeli, bütün öğretmen ve derslerden bu hususta faydalanma yoluna gidilmelidir. Örneğin; Yurttaşlık, Türkçe, Coğrafya, Resim vb. elverişli derslerin konuları ortaokulun son sınıfında meslekleri tanıtma amacına yöneltilmelidir.
- Türkiye'de özellikle ortaokullarda veli ile iletişim kurmak ve karşılıklı faaliyetleri geliştirmek için yeterli çaba sarf edilmemektedir. Oysaki öğrencileri anlamak ve ihtiyaçları temin edilmek isteniyorsa öğretmen, müdür, veli ve çocuk arasında sıkı bir işbirliği sağlanmalıdır. İstanbul komitesince hazırlanan raporda da önemle üzerinde durulduğu gibi, çocuğun mükemmelleşmesinde, aile ile okulun işbirliği yapması zorunludur.
- Ders dışı faaliyetler konusunda İstanbul komitesinin hazırladığı raporda önerdiği tavsiyeler dikkate alınmalıdır. Yani komitenin belirlediği kol faaliyetleri, okulların ihtiyaçlarına göre uyarlanabilmeli ve gerekli değişikler yapılmalıdır.

- Ders dışı faaliyetler tüm öğrencilere hitap edebilmelidir. Öğretmenler bu derslerde kontrol eden kişi rolünde olmalıdır.
- İstanbul raporuna göre; kol faaliyetlerinin her gün son saatte, çarşamba ve cumartesi günleri öğleden sonra yapılması tavsiye edilmiştir. Ancak son saatler yerine öğleden sonraki ilk saatin bu derslere ayrılması daha faydalı olacaktır.
- İlkokullarda rehberlik faaliyetleri sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir.
- Orta, lise, teknik ve ticaret okullarında ise İstanbul komitesinin tavsiye ettiği şekilde *Homeroom programı* uygulanmalıdır.

İstanbul Rehberlik Komitesi'nin "rehberlik ihtiyaç ve teknikleri" konusu ile ilgilenen alt komitesince "rehberlik saati" olarak adlandırılan *Homeroom* programına göre orta veya liseye kaydedilen öğrenci bir sınıf öğretmenine verilir. Bu öğretmen okul hayatınca o öğrencinin rehber öğretmeni olarak üzerine düşeni yapar. *Homeroom programı* öğretmen ve öğrencinin birlikte çalışmasıyla hazırlanmalıdır. Müfredat içinde haftada bir ders saati bu programa ayrılmalıdır. Öğretmenlere Homeroom programını idare etme teknikleri ile ilgili olarak meslekte yetiştirme kursları verilmelidir.

- Okullar, son sınıf öğrencilerine tahsillerine devam edecekleri yeni okulları tanıtıcı çalışmalar düzenlemelidir.
- Yeni öğrencilerin okula daha çabuk uyum sağlayabilmesi için alıştırma programı hazırlanmalıdır. Bu tür öğrenci hazırlama programlarına velinin katılımı da sağlanmalıdır.
- Öğrenci ihtiyaçlarını tespit edebilmek ve mevcut rehberlik faaliyetlerini değerlendirebilmek amacıyla, okulu terk nedenleri ve mezun olanları takip, gözlem, test, anket metotları kullanılmalıdır.

Şimdiye kadar Türkiye'de başka ülkelerden temin edilen testler kullanılmıştır. Bu testlerin geçerlilikleri kesin olmadığı gibi faydaları da sınırlıdır. Milli Eğitim Balkanlığı tarafından Ankara'da kurulan Test ve Araştırma Bürosu'nun hazırladığı çeşitli testler yakında uygulanmaya başlanacaktır.

- Ziyaret edilen okulların çoğunda öğrenciler hakkında bilgi toplamak için kullanılan kayıt sisteminin yeterli olduğu gözlenmiştir.
- Öğrenciyle ilgili bilgi edinmek ve bu bilgileri muhafaza etmek amacıyla toplu dosya, daimi dosya, bilgi edinme fişleri, otobiyografiler, sosyometrik araçlar, öğretmen gözlemleri ve görüşme yöntemleri kullanılmalıdır.

- Yüzde 30- 50'den fazla başarısız olan bir okulun, ya programında ya da öğretim sisteminde bir bozukluk var demektir. Ankara Rehberlik Komitesi'nin de tespit ettiği gibi Türk okullarında özellikle de orta dereceli okullarda sınıfta kalma oranı çok yüksektir. Orta ve lise müfredatı incelenmek zorundadır.
- Şu anda öğrenciler orta, teknik veya ticaret okullarından hangisini seçeceklerine ilkokul 5. sınıf sonunda karar vererek mesleki ve eğitsel planlarını yapıyorlar. Ancak bu kararların alınması ortaokul sonlarına bırakılmalıdır.
- Öğrencilerin eğitsel ve mesleki planlarını yapmalarına yardım edecek hazırlayıcı faaliyetlere ortaokul programında devam edilmelidir.
- Lise programı da herkes için gerekli olan temel konular dışında, öğrencinin kendi mesleki ve hayat gayelerine uygun daha çok ders seçme hakkı verecek şekilde yeniden değerlendirilip organize edilmelidir. Tüm öğrencilerin almaya mecbur olduğu temel program dışındaki dersler öğrenciler tarafından seçilmelidir. Örneğin; bütün öğrenciler aynı tip ve aynı miktarda matematik dersi almaya zorlanmamalıdır.
- Şu anda okutulan matematik programı çok kapsamlıdır. Bu nedenle de ticaret okulları müfredatında değişiklik yapılmalı, akademik dersler gözden geçirilmelidir.
- Bu okullarda gösterilecek matematik ve fen dersleri öğrencilerin mesleğine uygun konulardan oluşmalı ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek pratik bilgileri ihtiva etmelidir
- Mevcut programın ilgiyi ve sorunu öğrenci üzerinde toplayan görüşü yeni anlayışa uygun değildir.
- Öğretmenlerin başarılı olabilmeleri için öğrencileri yakinen tanımaları, onların gerçek ihtiyaç ve problemleriyle ilgilenmeleri gerekmektedir. Bu sorunun giderilmesi amacıyla orta ve liselerdeki öğretmenlerin tam mesaiyle çalıştırılması tavsiye edilir.
- Rehberlik komitelerinin yapmış olduğu çalışmalar, rehberlik faaliyetlerini geliştirip yürütebilecek, zamanları müsait ve özellikle bu iş için yetiştirilmiş personele ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Uzmanların işini yapabilecek personelin yetiştirilmesi için İstanbul'da altı haftalık bir yaz kursu programı hazırlanmış ve uygulanmıştır. Gelecek yazlarda da buna benzer kurslar açılmalıdır.

- Tecrübeler 300 öğrencisi olan okullarda bir rehber uzmanın görev yapmasının faydalı olacağını göstermektedir. Fakat mevcut şartlarda, yetişmiş elemanın az olması nedeniyle tüm ilkokullarla ilgilenecek Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı birkaç personel yetiştirilmelidir. **Mevcutları kalabalık olan ortaokul ve liselere birer rehberlik uzmanı temin edilmelidir. Öğrencisi 300'den az olan okullar için ek görevli bir rehberlik uzmanı bulunmalıdır.
- Rehber danışmanlar, orta ve liseler için raporda belirtilen özelliklere sahip müdür yardımcılarından, ilkokullarda ise müfettişlerden tercih edilmelidir.
- Orta ve lise öğretmenleri yalnız bir okula tayin edilmelidir.
- İdareci ve öğretmenlere kendi okullarının programlarını geliştirme sorumluluğu verilmelidir.
- Öğretmenlerin meslekte olgunlaşıp yetiştirilmeleri görevi ve okullara tayin edilecek öğretmenleri seçme hakkı kısmen müdürlere verilmelidir.
- Orta eğitimin müfettişleri, Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı müfettiş gibi değil danışman rolünde olmalıdır.
- Orta dereceli okullar ile üniversiteler ve yükseköğretim kurumları arasında daha sıkı bir işbirliği olmalıdır.

Beals'in rehberlik servisinin sürekli gelişmesi hususundaki tavsiyeleri de şöyledir:

- Tespit edilen senelik programın hazırlanması için altı komitenin her birine yeterince hürriyet verilmelidir. Bu programın hazırlanmasında başlıca sorumluluk Milli Eğitim Müdürü'nün, rehberlik servisi koordinatörünün, rehberlik danışmanının ve yerel rehberlik komitesinin olmalıdır. Bu çalışmaların neticeleri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanmalıdır.
- Bakanlıkta kurulacak rehberlik bürosu da altı komitenin ortak çalışması sonucunda hazırlanacak programla ilgilenmelidir.
- Birleşik Devletlerden Dış İşleri Bakanlığı aracılığıyla bir rehberlik uzmanını getirmek mümkün olursa, bu kişiye programın geliştirilmesi, koordinasyonu ve personelin yetiştirilmesi sorumluluğu verilebilir.
- Ders yılı sonlarına doğru bu altı merkezin personeli tatbik ettikleri programı değerlendirmelidir. Netice Bakanlıkta görüşülmeli ve teklif edilen değişiklikler gözden geçirilmelidir.

- Bakanlıktan bir koordinatör ve bu altı komiteden bazı kimseler, dikkatli incelemelerden sonra diğer okullarda rehberlik programının hazırlanmasına yardım edebilirler.
- Kendi okullarında da rehberlik programı hazırlamak isteyen okul personeli için özellikle İstanbul, İzmir ve Samsun raporları çok faydalı olacaktır.
- Mevcut tercüme edilmiş materyal azdır. Rehberlikle ilgili materyaller en kısa zamanda tercüme edilmelidir.
- Yeni personelin yetiştirilmesi için 1954 yazında bir rehberlik kursu daha açılmalıdır. 1953 yılında kurs görmüş olanlarla da ayrıca iki haftalık bilgilerini tazeleme semineri yapılmalıdır. Amerika'dan bu kursta faydalı olacak bir uzman getirilebilir. Bu tür çalışmalar için yabancı ülkelere öğrenci göndermek de faydalıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı çocuk rehberlik kliniklerinde çalışacak uzmanları ve psikologları yetiştirme isine başlamalıdır.

Tompkins 'in Raporu

Türkiye'ye 23 Ekim 1952 tarihinde gelen Tompkins, 125 günlük kısa ziyaretinde orta öğretimde organizasyon, idare ve teftiş konularında incelemelerde bulunmuştur. Ankara, Adana, İzmir, Bursa, İstanbul, Samsun, Sivas ve Konya'da 97 okul ve eğitim kurumunu ziyaret etmiştir. Bakanlık üyelerine konferanslar vermiş, öğretmen ve müdürlerle görüşmeler yapmıştır.

Tompkins, Türkiye'deki orta dereceli okullarda program değişikliğinin zorunluluğunu Türkiye ve Birleşik Amerika eğitiminin istatistiksel karşılaştırmasıyla açıklamıştır. Buna göre Türkiye'de İlkokulu bitirmek mecburiyken, Birleşik Amerika'da orta öğretimin büyük bir kısmı mecburidir. Türkiye'de orta dereceli okullara devam eden öğrencilerin ilkokullara kayıtlı öğrencilere oranı yaklaşık on yedide birken, Birleşik Amerika'da yaklaşık dörtte birdir. Amerika ve Türkiye mukayesesinde liselere kayıtlı öğrencilerin genel nüfusa oranı aynı olsaydı, bugün Türk ortaokul ve liselerinde kayıtlı öğrenci toplamı bir milyon olmalıydı. Fakat şu anda bu oran 91000'dir. Uzmana göre aradaki bu fark, Türk ortaokul ve liselerine giden öğrencilerin genel bir guruptan ziyade seçkin bir grubu teşkil ettiğini ortaya koyuyor.

Tompkins, orta öğretim programını esnek yapmak için Milli Eğitim Bakanlığı'nın gösterdiği gayreti takdir etmekte ancak yeterli bulmamaktadır.

Türk orta dereceli okullarında programın sabit olmasını ise su şekilde eleştirmektedir: Öğrencilerin hepsine bütün okul süresince hemen hemen aynı dersleri veren böyle bir program, onların ferdi farklarına, kabiliyet ve ilgilerine cevap verememektedir.

Tompkins öğretmenlerin şahsi özelliklerini takdir etmiş ancak üniversiteden öğretim metotları hakkında yeterli bilgiyi edinmeden mezun olduklarını belirtmiş ve bu konuyu eleştirmiştir. Ziyaret ettiği liselerde öğretmenlerin çoğunun yalnızca anlatım veya öğrenciye anlattırma yöntemlerinin kullanıldığını gözlemleyen uzman, bu tür bir öğretimin isteksiz ve kifayetsiz bulduğunu belirtmiştir.

Ona göre;

Öğretmenlerin daha iyi pedagojik formasyona sahip olması üniversitedeki dersler veya konferanslardan ziyade workshop veya seminerlerle başarılabilir. Talim ve Terbiye Dairesi ve Teftiş Heyetince öğretmen ve öğretmen yetiştirme müesseseleri için öğretim metotları hakkında kısa broşürler hazırlanmalıdır. Tompkins rehberlik konusunu; mesleki rehberlik, eğitsel rehberlik ve ferdi rehberlik yönlerinden bölümlere ayırarak incelemiştir. Ona göre müfredat sabit kaldığı sürece, eğitsel rehberlik programında derinleşmek bir hatadır.

Orta dereceli okullardaki öğrencilere ferdi rehberlik sağlamak için "Homeroom" teşkilatı faaliyete geçirilmelidir. 5 numaralı proje rehberlik üzerine hazırlanmıştır.

Tompkins; eğitim programlarımızın çok yüklü olduğuna dikkat çekmiş, bireysel farklılıkların yeterince önemsenmediğini belirtmiş ve öğrencilerin bireysel farklılıklarına daha duyarlı programlar geliştirilmesi gerektiğini söylemiştir. Ayrıca Tompkins, öğrenci rehberlik hizmetlerinin örgütlü hale getirilmesini, eğitim programlarının öğrenci ve ülke ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde iyileştirilmesini, öğrencilerin başarı ve diğer gelişim özelliklerinin objektif ölçütlerle değerlendirilmesini önermiştir.

Bu arada Amerika'da eğitim alan Türk eğitimciler de ülkeye dönmeye başlamışlardır. Bu eğitimciler arasından Prof. Dr. Feriha Baymur ve Prof. Dr. Hasan Tan Türkiye'de rehberlik hizmetleri gelişimine katkıda bulunmuşlardır. Gazi Eğitim Enstitüsü, Pedagoji ve Özel Eğitim bölümlerinde 1953-1954 yılında ilk defa ders programlarına Rehberlik dersini konulmasında etkili olmuşlardır. 1955 yılında Ankara Demirbahçe İlkokulunda ilk Rehberlik Merkezi'ni açmışlardır (Yeşilyaprak 2007).

Prof. Dr. Feriha Baymur ve Prof. Dr. Hasan Tan gerek yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma eğitimini başlatmalarının yanında temel araştırma

ve yayınları ile bu alanın ülkemizde tanınmasına ve gelişmesine önemli katkılar sağlamışlardır (Tan, 2000).

Rehberliği esas alan bir eğitim anlayışı ile hazırlanan ders programı ilk kez 1955 yılında İstanbul'daki Atatürk Kız Lisesinde ve 1956 yılında da Ankara Deneme Lisesinde uygulanmaya başlamış.

4. BÖLÜM

TEST VE ARAŞTIRMA BÜROSUNUN KURULMASI

Amerikalı eğitim uzmanlarından Prof. Kvaraveus ve Dr. Prescott'un, öğrenciler arasında var olan ilgi, yetenek ve gereksinimler gibi bireysel farklılıkların objektif yöntemlerle saptanmasını tavsiye etmeleri üzerine, 1953 yılında Ankara'da MEB Talim ve Terbiye Dairesine bağlı bir "Test ve Araştırma Bürosu" kurulmuştur(Kuzgun, 2000; Özoğlu, 1982; Tan, 1986).

Bu merkezlerde özellikle ilk ve ortaokullar için yetenek ve başarı testleri geliştirilmiş, Amerika'dan getirilen Thurstone Zihin Kabiliyetleri, Otis Zihin Kabiliyetleri, Farklı Kabiliyet Testi (DAT) ve Genel Kabiliyet Testi gibi pek çok yetenek testi Türkçeye çevrilmiştir. Test ve Araştırma Bürosunun çalışmalarıyla geliştirilen ölçme araçları, bazı okulların giriş sınavlarında, Kamuda ise alımlarda ve bazı okulların rehberlik faaliyetlerinde kullanılmıştır. Ayrıca bu sayede testler, Türk Eğitim Sisteminde ilk kez seçme amacıyla klâsik yazılı sınavların yerine kullanılmaya başlanmıştır (Tan, 2000).

TAB'ın kuruluş amaçları kısaca şöyledir:

- Millî eğitimin gelişmesine katkıda bulunacak bilimsel nitelikte araştırmalar yapmak, bunu ilgililerin yararına sunmak.
- MEB'in her dereceden okulları için değerlendirme çalışmaları kapsamında giriş, seçme, sınıflandırma ve bitirme sınavlarının planını hazırlamak, bunlar için gereken ölçme araçlarını geliştirmek, bunları uygulamak, sonuçlarını özetlemek ve yorumlamak.
- Okulların ve başka kurumların yararlanacakları ölçme ve değerlendirme araçlarını geliştirmek ve özel tekniklerini uygulayarak niteliklerini geliştirmek.
- Eğitimle ilgili her türlü temel bilgileri ve istatistikleri toplamak, çözümlemek, yorumlamak ve kullanıma elverecek durumda bulundurmak.
- Rehberlik alanında gerekli yöntem ve araçları geliştirmek.

- Personelin gelişimini sağlayacak kitaplık kurmak, zenginleştirmek ve kendi çalışmalarıyla ilgili yayımlarda bulunmak.
- Araştırma ve değerlendirmeyle ilgili alanlarda kendi personelini yetiştirmek, bu amaçla kurslar ve seminerler açmak.

TAB, 1960'lı yılların ortasına kadar yukarıda belirtilen amaç ve yetkiler çerçevesinde çalışmalarına devam etmiştir. TAB kendisine ait binası, 50'den fazla yüksek lisans ve doktora yapmış uzman kadrosu, zengin bir kitaplığı ve sahip olduğu bilgisayar sistemiyle hem ölçme ve değerlendirme alanına, hem de Türk eğitim sistemine önemli katkılarda bulunmuştur (MEB, 1964)

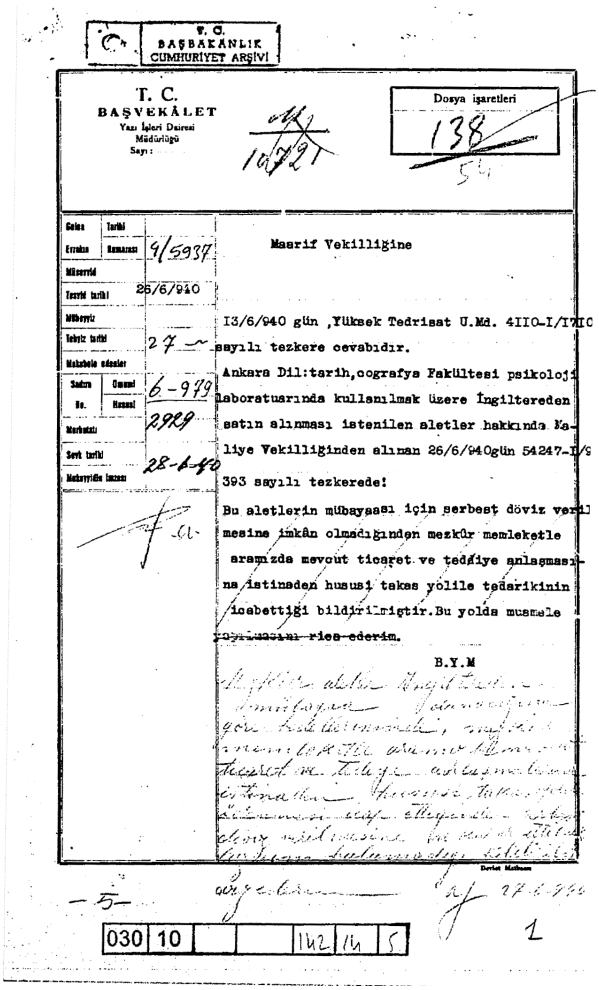
T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
Yazı İşleri Dairesi
Müdürlüğü
Sayı:

Dosya işaretleri
138

Gelen Tarihi
Evrakın Numarası 4/5937
Müsevvid
Tesvid tarihi 26/6/940
Mübeyyiz
Tebyiz tarihi 27
Makabele edenler
Sadıra Ümumi 6-979
No. Hususi
Merbutatı 2929
Sevk tarihi 28-6-40
Mukayyidin imzası

Maarif Vekilliğine

13/6/940 gün ,Yüksek Tedrisat U.Md. 4110-I/1710 sayılı tezkere cevabıdır.

Ankara Dil:tarih,cografya Fakültesi psikoloji laboratuarında kullanılmak üzere İngiltereden satın alınması istenilen aletler hakkında Maliye Vekilliğinden alınan 26/6/940gün 54247-I/9 393 sayılı tezkerede!

Bu aletlerin mübayaası için serbest döviz verilmesine imkân olmadığından mezkûr memleketle aramızda mevcut ticaret ve teddiye anlaşmasına istinaden hususi takas yolile tedarikinin icabettiği bildirilmiştir.Bu yolda muamele yapılmasını rica ederim.

B.Y.M

Devlet Matbaası

-5-

030 10 142 14 5

1

Belge 3. Ankara Üniversitesi Psikoloji Laboratuvarı İçin İngiltere'den Satın Alınması İstenen Aletler Hakkında Alınan 393 Sayılı Tezkere

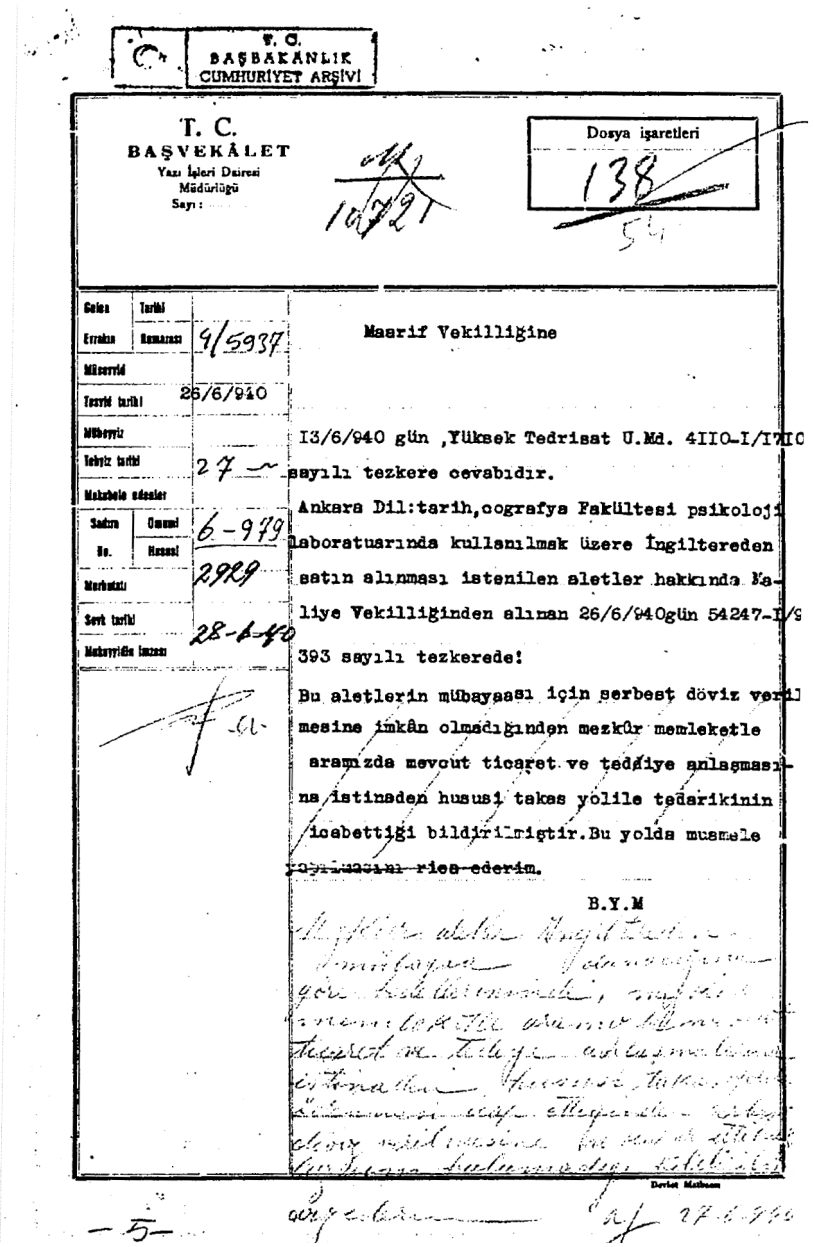

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
Yazı İşleri Dairesi
Müdürlüğü
Sayı :

10721

Dosya işaretleri
138
54

Gelen	Tarihi	
Evrakın	Numarası	4/5937
Müsevvid		
Tesvid tarihi		26/6/940
Mübeyyiz		
Tebyiz tarihi		27 —
Mukabele edenler		
Sadıra No.	Umumi	6-979
	Hususi	
Merbutatı		2929
Sevk tarihi		28-6-40
Mukayyidin imzası		

Maarif Vekilliğine

13/6/940 gün ,Yüksek Tedrisat U.Md. 4110-I/1710 sayılı tezkere cevabıdır.

Ankara Dil:tarih,cografya Fakültesi psikoloji laboratuarında kullanılmak üzere İngiltereden satın alınması istenilen aletler hakkında Maliye Vekilliğinden alınan 26/6/940gün 54247-I/9393 sayılı tezkerede!

Bu aletlerin mübayaası için serbest döviz verilmesine imkân olmadığından mezkûr memleketle aramızda mevcut ticaret ve teddiye anlaşmasına istinaden hususi takas yolile tedarikinin icabettiği bildirilmiştir.Bu yolda muamele ~~yapılmasını rica ederim.~~

B.Y.M

Devlet Matbaası

-5-

Belge 4. İngiltere'den Getirilmek İstenen Psikoloji Aletleri Bedeli Hakkında Yazı

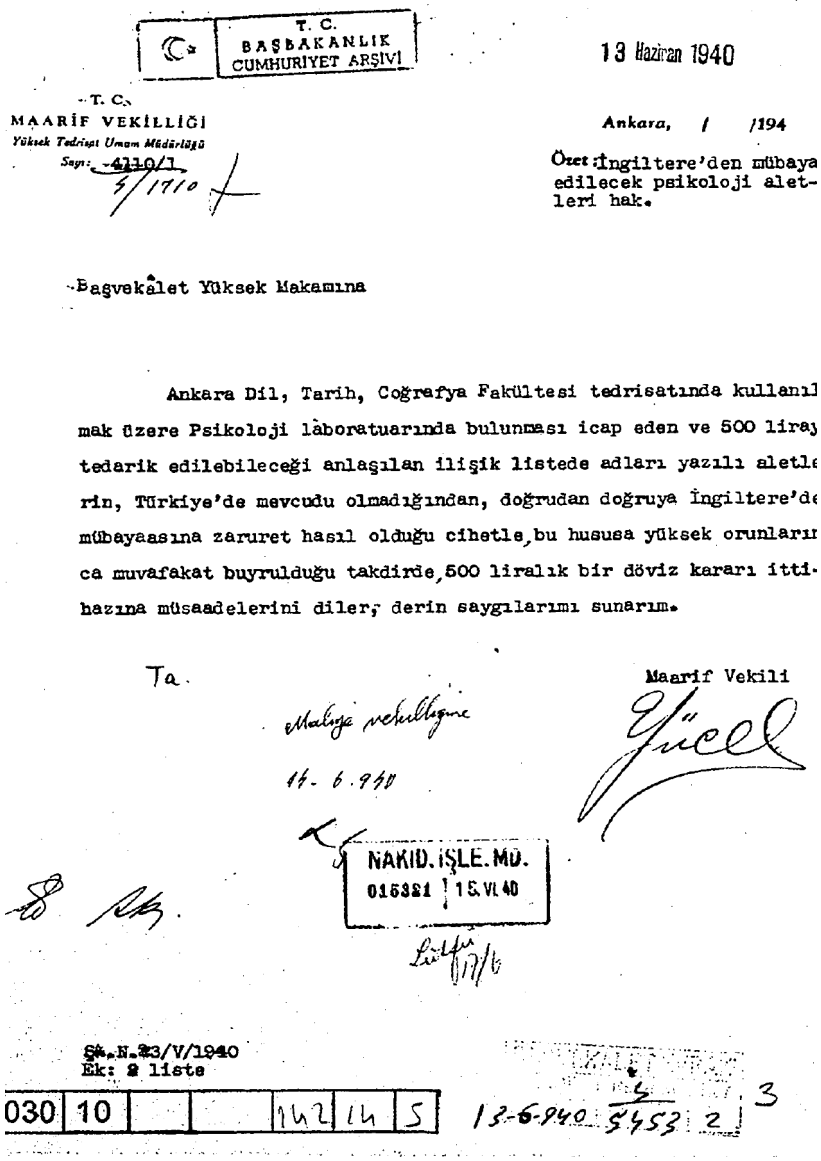

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

13 Haziran 1940

T. C.
MAARİF VEKİLLİĞİ
Yüksek Tedrisat Umum Müdürlüğü
Sayı: 4110/1
5/1710

Ankara, / /194

Özet: İngiltere'den mübaya edilecek psikoloji aletleri hak.

Başvekâlet Yüksek Makamına

Ankara Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesi tedrisatında kullanılmak üzere Psikoloji laboratuarında bulunması icap eden ve 500 liray tedarik edilebileceği anlaşılan ilişik listede adları yazılı aletlerin, Türkiye'de mevcudu olmadığından, doğrudan doğruya İngiltere'de mübayaasına zaruret hasıl olduğu cihetle, bu hususa yüksek orunlarınca muvafakat buyrulduğu takdirde, 500 liralık bir döviz kararı ittihazına müsaadelerini diler, derin saygılarımı sunarım.

Ta.

Maarif Vekili

Maliye vekilliğine
14-6-940

NAKİD. İŞLE. MD.
015321 15.VI.40

Şk.N.23/V/1940
Ek: 2 liste

030	10			142	14	5

13-6-940 5453 2

3

Belge 5. İngiltere'den Getirilecek Psikolojik Aletler Hakkında

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

133

T. C.
MAARİF VEKİLLİĞİ
Yüksek Tedrisat Umum Müdürlüğü
Sayı: _____

Ankara, 1 /194

Özet:

Psikoloji Aletleri

liste I.

		Section	No.	P.
1	Metronome	B	5	36
2	Stop Watches	B	52	41
1	Stop Watch	B	50	41
2	Reversing Keys	H	8	121
3	Morse Keys	H	11	121
1	Palmer induction coil(with variable interrupter)	H	51	127
2	Electric colour Mixers (with one counter)	W	365	147
1	Jastrow Shutter	W	280	149
1	Hand Operated Shutter	W	282	149
1	Large Operated Shutter	W	285	150
1	Steadiness Tester	W	320	152
1	Sound Localization Apparatus	W	345	153

Note : The electric current used in Ankara is AC 2220 volts 50 cycles

Bu listedeki aletler Londra'da C.F. Palmer Alet kumpanyasında ısmarlanabilir. Alet numaraları ve harfları bu kumpanyanın 1934 tarihli kataloğundan alınmıştır. Kumpanyanın adresi :

C.F. Palmer (London) LTD.

Lyographic Works, 63 a, Effra Road,
Brixton, London S.W.2.
England.

4

030 | 10 | | | 142 | 14 | 5

Belge 6. İngiltereden Getirilecek Olan Aletlerin Fiyat Listesi

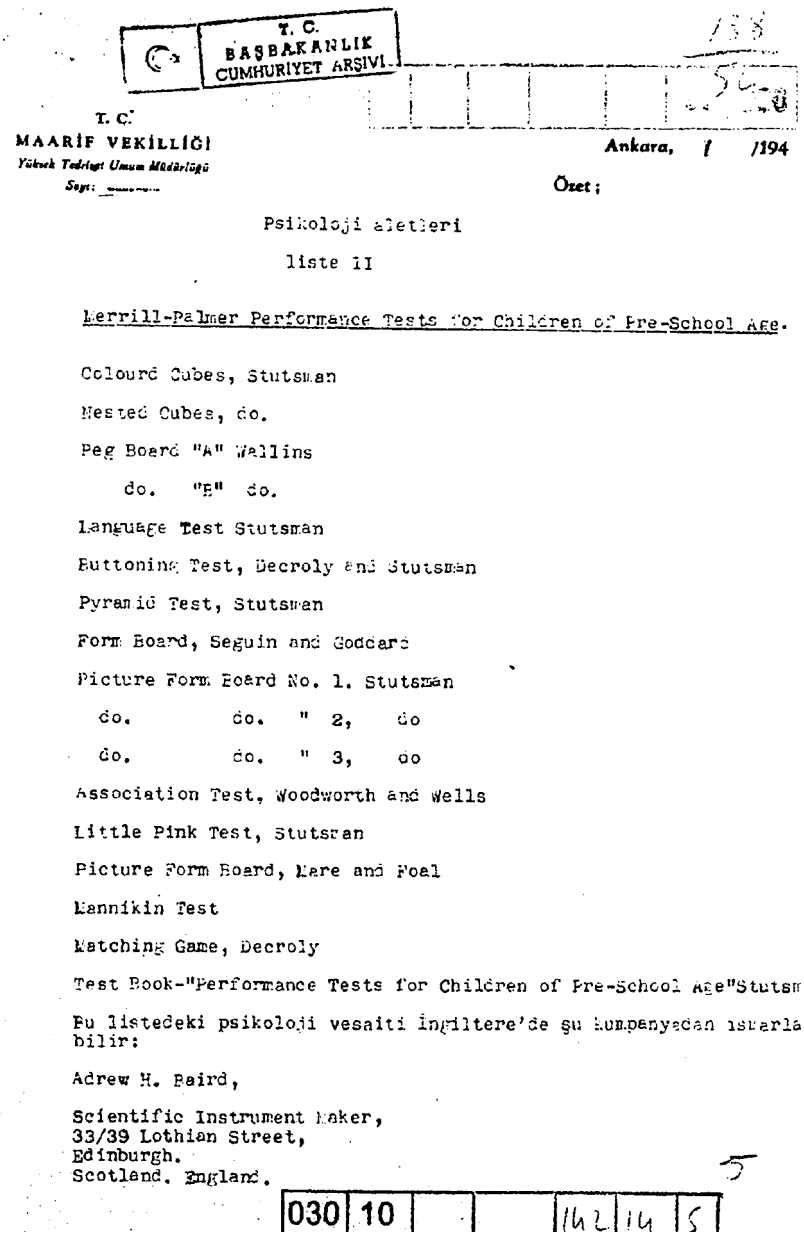

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
MAARİF VEKİLLİĞİ
Yüksek Tedrisat Umum Müdürlüğü
Sayı: _____

Ankara, / /194

Özet;

Psikoloji aletleri

liste II

Merrill-Palmer Performance Tests for Children of Pre-School Age.

Coloured Cubes, Stutsman

Nested Cubes, do.

Peg Board "A" Wellins

do. "B" do.

Language Test Stutsman

Buttoning Test, Decroly and Stutsman

Pyramid Test, Stutsman

Form Board, Seguin and Goddard

Picture Form Board No. 1. Stutsman

do. do. " 2, do

do. do. " 3, do

Association Test, Woodworth and Wells

Little Pink Test, Stutsman

Picture Form Board, Mare and Foal

Mannikin Test

Matching Game, Decroly

Test Book-"Performance Tests for Children of Pre-School Age"Stutsm

Bu listedeki psikoloji vesaiti İngiltere'de şu kumpanyadan ısmarla bilir:

Adrew H. Baird,

Scientific Instrument Maker,
33/39 Lothian Street,
Edinburgh.
Scotland. England.

030 10 142 14 5

Belge 7. İngiltere'den Getirilecek Olan Testlerin Tanıtımı

5. BÖLÜM

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZLERİ KURULMASI

1955 yılında Ankara'da ilk Rehberlik ve Araştırma Merkezi Demirlibahçe İlkokulu'nda "Psikolojik Servis" merkezi adı ile açılmıştır. Merkez 1957 yılında Aktaş Yetiştirme Yurdu, Gençlik Parkı Çocuk Bahçesinde çalışmalarına devam etmişi. Daha sonra 1958 yılında Bayındır sokakta Çocuk Haklarını Müdafaa Cemiyetinin kiraladığı binada rehberlik faaliyetlerinde bulunmuştur. Bu tarihe kadar Milli eğitim Müdürlüğünün direktiflerine göre çalışmıştır. 1958 yılında çalışmaları Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği esasına göre tanzim edilmiştir. Bu tarihten itibaren Psikolojik Servis Merkezi ismi Talim Terbiye Dairesince tasdik edilen yönetmeliğe göre Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak değiştirilmiştir (Ankara RAM. 1967).

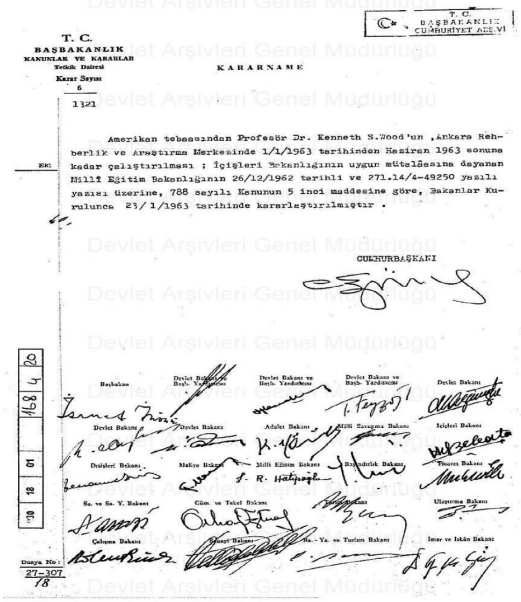

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
Yazılı Dairesi
Karar Sayısı
6
1121

KARARNAME

Amerikan tebaasından Profesör Dr. Kenneth S.Wood'un ,Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezinde 1/1/1963 tarihinden Haziran 1963 sonuna kadar çalıştırılması ; İçişleri Bakanlığının uygun mütalâasına dayanan Millî Eğitim Bakanlığının 26/12/1962 tarihli ve 271.14/4-49250 yazılı yazısı üzerine, 788 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 23/1/1963 tarihinde kararlaştırılmıştır .

EKİ

CUMHURBAŞKANI

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

Fon No: 30 18 1 2 - Kutu No: 168 - Dosya No: 4 - Sıra No: 20

Belge 8. Amerikalı Prof.Dr. Kanneth S. Wood'un Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezine Atanması

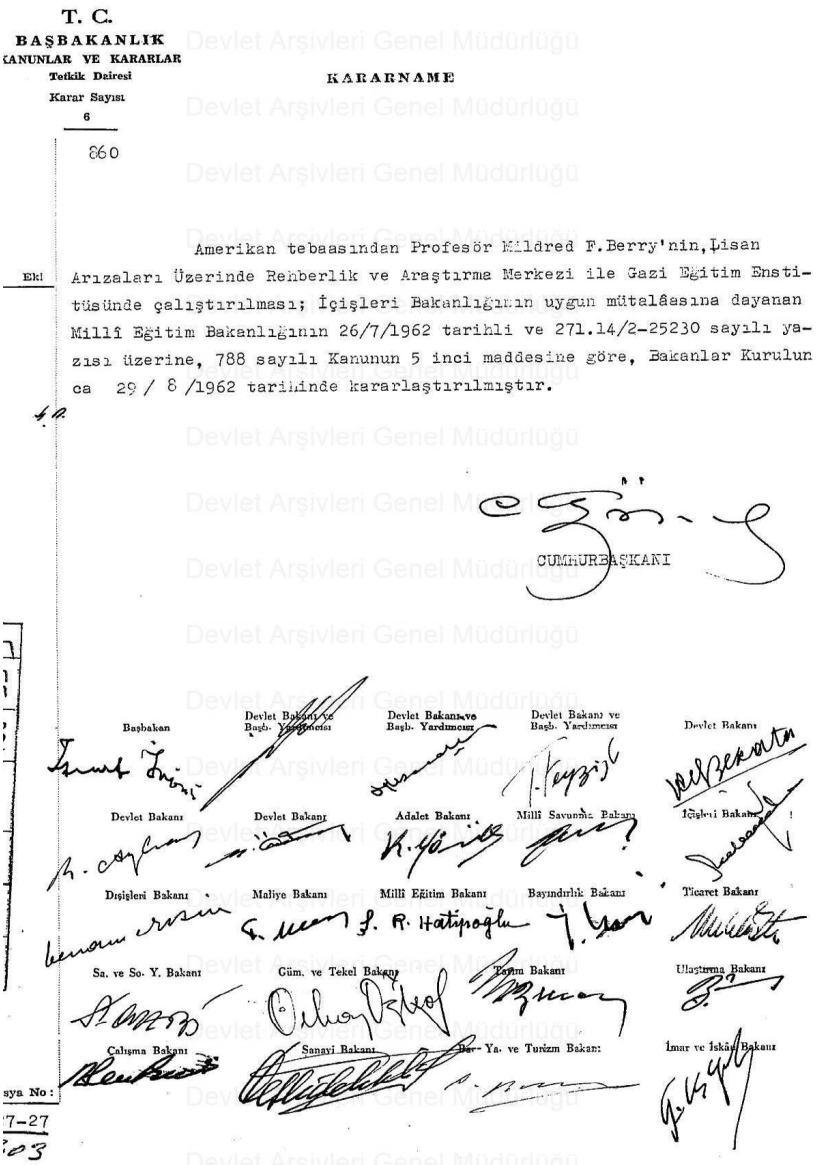

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi
Karar Sayısı
6

860

KARARNAME

Ekl

Amerikan tebaasından Profesör Mildred F.Berry'nin,Lisan Arızaları Üzerinde Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile Gazi Eğitim Enstitüsünde çalıştırılması; İçişleri Bakanlığının uygun mütalâasına dayanan Millî Eğitim Bakanlığının 26/7/1962 tarihli ve 271.14/2-25230 sayılı yazısı üzerine, 788 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 29 / 8 /1962 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı

Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Adalet Bakanı | Millî Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı

Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı | Millî Eğitim Bakanı | Bayındırlık Bakanı | Ticaret Bakanı

Sa. ve So. Y. Bakanı | Güm. ve Tekel Bakanı | Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı

Çalışma Bakanı | Sanayi Bakanı | Bay. Ya. ve Turizm Bakanı | İmar ve İskân Bakanı

sya No :
7-27
03

Belge 9. Amerikalı Prof.Dr. Mildred F. Berry'nin RAM ve Gazi Eğitim Enstitüsüne Atama Yazısı

09.03.1959 yılında İzmir İkiçeşmelik'de İstiklal İlkokulu binasının bir bölümünde *İzmir Araştırma ve Rehberlik Kliniği* açılarak müdürlüğüne Sabri Kolçak atanmıştır. 04.10.1959 yılında kurumun adı Talim Terbiye Dairesince tasdik edilen yönetmeliğe göre " *Rehberlik ve Araştırma Merkezi*" olarak değiştirildi. Kurum

daha sonra Konak 1.Beyler sokağında kiralık bir binaya taşındı. 1966 yılında ise özel bir planla inşa edilen Hatay semtinde bulunan 3 katlı yeni binasında hizmet vermeye devam etti.

İzmir Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin kurucularından olan Sabri Kolçak(1961); "*İzmir Rehberlik ve Araştırma Merkezinin Kuruluş Tarihçesi ve Çalışmaları*" adlı dergide İzmir RAM'ın kuruluş aşamalarını şöyle anlatıyor:

"1949 tarihinde, beş altı ay kadar Bergama'da çalışma imkânını bulmuştum. Köy ve merkez okullarında dikkate değer eğitim problemleri ile karşılaşıyorduk. Bunlar üzerine ortak düşünceye sahip olduğumuz bazı meslektaşlarımızla çalışmaya başladık. Bu çalışmalar sonunda, daha önce esasları zihnimizde belirmiş bulunan "*Pedagojik Danışma Kurulları ve Pratik eğitim Kongreleri"* projemizi hayata geçirmemiz mümkün oldu. 27 Eylülde başlayıp üç gün süren kongreyi müteakip, İzmir merkezine nakledilmiştim. Burada iki aylık bir hazırlıktan sonra, "*Merkez Pedagojik Danışma Kurulu*" kuruldu.

27 Eylül 1949 da Bergama'da başlayıp 24 Aralık 1949 da İzmir'de kıvamını bulan bu çalışmalar sonunda, il merkezde altı büyük kongre ve kazalarda da birçok kongre yapılmıştı. Bu hareket 1956 yılına kadar devam etti. Bu kongrelerde okul idarecilerine, öğretmenlere, ailelere rehberliğin zaruriyetinden ve eğitimde müşterek anlayışlara varılmasından ısrarla bahsediliyordu.

Aynı zamanda üç aşamada anlattığımız bir danışma sistemini savunuyorduk. İlimiz içindeki her alanın otoritelerine danışmak; bunlar yetmezse memleketimizin mütelif köşelerindeki otoriterlere danışmak; bu da yetmezse dünyada mevcut eğitim uzmanlarına danışmak.

Birinci ve ikinci aşamalar bizce mümkün ve kolaydı. Üçüncü noktayı Milli Eğitim Bakanlığı çözecekti. 31 Mayıs 1950 tarihini taşıyan (İzmir Milli Eğitim Müdürlüğü Pedagojik Danışma Kurulları Birinci Patik Eğitim Kongresi; kitap I) eserdeki raporlar da çalışmalara kanıt olarak gösterilebilir.

Üçüncü aşamaya Bakanlık imkân verdi. Bilhassa 1950-1954 tarihleri arasında çalışmış bulunan, devrin müsteşarı Sayın Reşat Tardu'ya Milli Eğitim Ailesi bu bakımdan minnettardır. O sırada Amerika'dan pek çok uzman getirildi. Bu arada okullarda modern rehberlik anlayışını yerleştirmek üzere, Prof. Lester Bils adındaki Teksas'lı bir profesör de danışman olarak karşımıza çıkarıldı. Prof. Lester Bils; Ankara'da İzmir'de ve diğer bazı vilayetlerde seminerler tertip etti. Sanıyorum ki, ilk hazırlık onun koyduğu esaslarla başladı. Nitekim 1953 de Çapa Eğitim Enstitüsü'nde 45 günlük bir Rehberlik semineri açıldı; muhtelif yerlerden 70 kadar eleman orada toplandı. İzmir'den de bu seminere on kişilik bir ekiple katılmıştık. Dönüşte "*Milli Eğitim Müdürlüğü Rehberlik Danışma Kurulu* "nu kurduk."

Kolçak yazısının devamında kurdukları *"Milli Eğitim Müdürlüğü Rehberlik Danışma Kurulu'*nun çalışmalarından bahsediyor. Bu çalışmalarının o günün politik sebeplerinden dolayı kesintiye uğradığını anlatıyor ve yazısına bu şekilde devam ediyordu:

"Fakat günün politik havası içinde bir türlü harekete ve tatbikata geçilemiyordu. Eğitim üzerine yapılması gerekli çalışmalar bir kenara itilmişti. Bizlerde beyhude gayretlerden usanmış, ümidi kesmiştik. Artık bir çözülüşün ve yıkılışın kesin belirtileri görülmeye başlamıştı. Bu devrede eğitim üzerine düşünen bizler çok ıstırap çektik. Maksadımızı, bazı gazete ve mecmualarda makale yazarak derdimizi Karşıyaka Lokali ile Gazeteciler Cemiyeti lokalinde konferanslar vererek anlatmaya çalışıyorduk. Yazık ki artık gerçekten hava elverişsiz hale gelmişti. Bu durum içinde bazı kıymetli arkadaşlarla kendimize yeni bir çalışma zemini ve menfez aramaya koyulduk. *"İzmir Eğitim Kulübü'de* böyle bir ihtiyaçtan doğmuştu."

İzmir RAM'ın o dönemki Psikometrist ve Sosyal Araştırmacısı İsmet Dedeköy aynı dergide yayınlanan "*İzmir Rehberlik ve Araştırma Merkezinin Kuruluşu, Bugüne Kadar Geçirdiği Safhalar ve Faaliyetleri*" konulu yazısında, İzmir RAM'ın kuruluş aşamasını şöyle anlatıyordu:

"Milli Eğitim Bakanlığı, 1958 yılının Mayıs ayında; İzmir, Ankara ve İstanbul Vilayet Merkezlerinde, zekâca geri oldukları tespit edileceklerle, okuma çağında olup da geri zekâlılıkları dolayısıyla ilkokullara devam edememiş çocuklardan, eğitim ve öğretimi mümkün olabilecek seviyedekiler için özel sınıflar açılmasını faydalı olacağı mülahazasıyla, kurs açılmasını kararlaştırmıştır. Bu kurs 25 Ağustos 1958-6 Eylül 1958 tarihleri arasında özel sınıflarda vazife alacak öğretmenleri, bu öğretmenlere rehberlik yapacak müfettiş ve milli eğitim müdür muavinlerini yetiştirmek için İzmir Sağırlar Okulu ve Yetiştirme Yurdu açıldı. Kurs verimli ve hareketli geçmiştir. Kurs süresince, Milli Eğitim Bakanlığı 8. Şube Müdürü Orhan Çaplı'nın başkanlığında, 28 Ağustos 1958 ve 5 Eylül 1958 günlerine: kursa iştirak eden Milli Eğitim Müdür Muavinleri ve İlköğretim Müfettişlerinin iştirakiyle, iki defa toplantı yapılmıştır. Bu toplantılarda kursun gayesinin yalnız geri zekâlı çocuklar için açılacak olan özel sınıflara bağlanmayıp, bu sınıflara alınacak çocukların seçimi, çocuk velileri ve öğretmenlerine rehberlik yapabilecek " *Araştırma ve Rehberlik Kliniği*" adıyla, üç vilayette teşkilatlı birer müessesenin kurulmasının çok faydalı olabileceği üzerinde de ayrıca duruldu. İzmir, Ankara ve İstanbul'da kurulması düşünülen bu kliniğin çalışması ile ilgili esaslar, komisyonca, Milli Eğitim Bakanlığına bir raporla arz edilmek üzere, tespit edildi. Ayrıca açılacak kliniklerde ve özel sınıflarda çalışmayı kabul edecek bu kursa gönüllü katılmış bulunanların kadro maaşlarından ayrı, ek-görev ücretleri ile tatmin edilmesi esaslarında görüşüldü.

Milli Eğitim Bakanlığınca, İzmir Rehberlik ve Araştırma Kliniği'nde vazifelendirilmesi düşünülen personelin ilk kursa katılmış olanlar arasından Milli Eğitim Müdür Muavini Sabri Kolçak, İlköğretim Müfettişi Celal Üsterci ve İsmet Dedeköy seçilmiştir. Seçilmiş olan personel aşağıdaki program esasları dâhilinde hazırlanıp yetiştirilmeleri maksadıyla; 2 Şubat-12 Şubat 1959 tarihleri arasında, Ankara Test ve Araştırma Bürosu'nda, Orhan Çaplı'nın idaresindeki on bir gün devam eden seminere çağırılmışlardır. Seminerler ilgililer tarafından ciddiyetle takip edilmiş olup, kısa zaman içerisinde konular en faydalı şekilde işlenmiştir. Seminer ait program aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1. Seminere Ait Program

TARİH	KONULAR	ÖĞRETİCİLERİN ADI:
2 Şubat 1959 Pazartesi	Araştırma ve Rehberlik Kliniklerinin gayesi, teşkilatı ve işleyiş tarzı	Dr. K.G.Nilson Dr. Feriha Baymur Dr. Mithat Enç Remzi Öncül Orhan Çaplı
3 Şubat 1959 Salı	Kliniklere Müracaat şekil ve usulleri, kliniklerin bu müracaat karşısında yapacağı iler	Dr. K.G.Nilson Dr. Mualla Süler Dr. Feriha Baymur Dr. Mithat Enç
4-7 Şubat 1959 Sabahları	Vaka inceleme teknikleri:(Hangi sahalarda ve ne çeşit bilgiler toplanacağı) A-Testler yoluyla bilgi toplama, B-Bilgi yoluyla bilgi toplama, C-Müşahede yoluyla bilgi toplama	Dr. K.G.Nilson Dr. Feriha Baymur Dr. Mithat Enç Remzi Öncül Abdurrahman Sanay Orhan Çaplı
9 Şubat 1959 Pazartesi	Çocuklar hakkında toplanan bilgilerin değerlendirilmesi ve izahı, klinik elemanlarının grup halinde çalışma teknikleri. Öğleden sonra da Gazi Bier-Testi hakkında bilgi	Dr. K.G.Nilson Dr. Feriha Baymur Dr. Mithat Enç Dr. G. Angell

Tablo 1. Seminere Ait Program (Devamı)

TARİH	KONULAR	ÖĞRETİCİLERİN ADI:
10-11Şubat 1959 Salı, Çarşamba	Rehberlik(Counseling) esasları ve yolları	Dr. K.G.Nilson Dr. Feriha Baymur Siral Ülkü
12 Şubat 1959 Perşembe	Okullarda başarısızlığa uğrayan çocukların durumlarının incelenmesi ve başarısızlık sebeplerinin tespiti. Öğleden sonraları. Kliniklerde kullanılacak muhtelif testlerin uygulanması.	Dr. G. Angell Dr. Mithat Enç Orhan Çaplı

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin Bugünkü Durumu (2018)

Türkiye'de PDR hizmetleri başlangıcından günümüze dek, daha çok eğitim sürecinde verilen hizmetler olarak kabul edilmiş, lisans programları da ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapacak eleman yetiştirme hedefine göre düzenlenmiştir. Lisans programından mezun olanlar, MEB'e başvurduklarında (ilgili sınavlar sonucu) "Rehber Öğretmen" kadro ünvanı ile okullara veya Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine atanmaktadır.

Türkiye genelindeki eğitim öğretim kurumlarında yürütülen rehberlik hizmetlerinin koordine edilmesi, planlanması, gerçekleştirilmesi MEB'e bağlı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki Rehberlik Daire Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Bu işlemler, 10.11. 2017 tarih ve 30236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmenliği'nde belirlenen esas ve usullere göre yapılmaktadır.

Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından yürütülen görevleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür;

- Okul ve kurumlarda rehberlik hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli tedbirleri almak.
- Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin açılması ve kapatılmasıyla ilgili iş ve işlemleri ilgili birimle iş birliği içinde yürütmek.
- Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin gelişimlerini sağlayıcı çalışmalar yapmak.
- Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin ölçme araçlarını temin etmek.
- Psikososyal koruma, önleme ve müdahale ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

- Travma, stres, ihmal, istismar, şiddet, intihar, sigara, alkol ve madde kullanımı gibi konularda ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde çalışmak.
- Eğitsel ve mesleki rehberlik hizmetleri ile ilgili çalışmalar yapmak.
- Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde hayat boyu rehberlik ile ilgili çalışmaları yürütmek.
- Görev alanı ile ilgili düzenlenecek olan hizmet içi eğitim, kurs ve seminerler ile çalıştaylara katılacak yönetici, kursiyer ve öğretim görevlilerini belirlemek.
- Görev alanıyla ilgili yargıya intikal eden davalara yönelik görüş bildirmek.
- Görev alanı ile ilgili projelere destek vermek.
- Görev alanı ile ilgili resmî yazışmaları yapmak ve arşivlemek.
- Genel Müdürlüğün işleyişi ile ilgili verilecek diğer görevleri yapmak.

Rehberlik ve Araştırma Merkezi; eğitim öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin çalışmalarla, hizmet bölgesindeki özel eğitim gerektiren bireylerin eğitsel tanılaması ve değerlendirilmesi ile bu bireylere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürütmek amacı ile her il merkezi ile nüfus ve hizmet gereklerine göre ilçelerde bakanlık tarafından açılır(MEB 2013).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'nın 4 şubesinden biri olan Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Şubesi, eğitim öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin çalışmalarla, bölgesindeki özel eğitim gerektiren bireylerin tanılanması ve bu bireylere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürütmek amacıyla her il merkezi ile nüfus ve hizmet gereklerine göre ilçelerde merkezler açar (MEB 2013).

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde, Rehberlik ve Psikolojik Danışma ve Özel Eğitim Hizmetleri bölümleri bulunur. Merkezin rehberlik ve psikolojik danışma ile özel eğitim çalışmalarının, daha etkin biçimde bilgisayar destekli olarak yürütülebilmesi için gerekli teknolojik donanım ve programlardan yararlanılır. Rehberlik ve Araştırma merkezlerinin tarama, inceleme, tespit, teşhis, öğrenci tanıma gibi çalışmalarında kullanabilecekleri çeşitli yetenek, zekâ ve standart başarı testleri; kişilik, tutum, meslekî ve akademik benlik, gelişim, öğrenci davranışlarını

değerlendirme gibi ölçekler; ilgi envanterleri, problem tarama envanterleri, kontrol listeleri, anketler ve benzeri ölçme araçları bulunur.

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde Müdür ve Müdür Yardımcısı kadroları haricinde; Rehber Öğretmen, Psikolojik Danışman, Psikolog, Psikometrist, Çocuk Gelişimi ve Eğitimcisi, Eğitim Programcısı, Özel Eğitimci, Sosyal Çalışmacı yer alır.

Okul rehberlik servisleri ve araştırma merkezleri aracılığıyla yürütülen rehberlik hizmetlerinden; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumlarda eğitimine devam eden tüm öğrenciler ile yaygın öğrenim kurumlarına devam eden bireyler yararlanabilmektedir.

2018 MEB verilerine göre Türkiye'de hizmet vermekte olan Rehberlik Araştırma Merkezlerinin sayısı, 81 ilin merkezleri ve ilçelerinde olmak üzere toplamda 238'dir. Bu merkezlerde toplamda 3191 rehber öğretmen görev yapmaktadır.

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde Yürütülen Çalışmalar

Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM) orta öğretimde yürütülen çalışmalara paralel olarak açılmaya başlanmış ve eğitim sistemimiz içinde yerini almıştır.1954'te Ankara ve İstanbul'da açılan ilk merkezlerden sonra bu merkezlerin sayısı artmış ve 1955 yılında sayıları altıya yükselmiştir (Tan 2000).

Bu merkezlerin ilk yıllarında merkezlerde çalışacak yetişmiş profesyonel PDR mezunu eleman bulunmadığı için ilkokul ve ilköğretim müfettişlerinin buralarda görev aldığı, dolayısıyla da hizmetlerinde beklenen yararı sağlamadığı belirtilmektedir. Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin (RAM) zamanla sayısı artmışsa da psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine açıklık getiren bir yönetmenliğin çıkarılamamış olması hizmetlerin sekteye uğramasına sebebiyet vermiştir. Ancak 1968 yılında hazırlanan "*Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Yönetmeliği*" (MEB, 1968) çıkarılınca bu karışıklık son bulmuştur. Bu yönetmenlikte merkezin görevleri ve merkezde bulunması gereken materyallerden bahsedilmiştir.

Günümüzde ise MEB Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin amacını; eğitim-öğretim kurumlarındaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesiyle ilgili her türlü çalışmanın yanı sıra, özel eğitim gerektiren bireylerin incelenmesi, tanılanması, yetiştirilebilecekleri en uygun ortamın önerilmesi ve gerekli adımların atılması için ilgili kuruluşlar ile koordineli biçimde hareket edilmesi şeklinde belirlenmiştir (MEB,2018).

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde 2017-2018 yılında 523.687 inceleme yapılmıştır (MEB 2018). Bu inceleme sonucunda 406.071 öğrenci destek eğitim hizmetlerine yönlendirilmiştir.

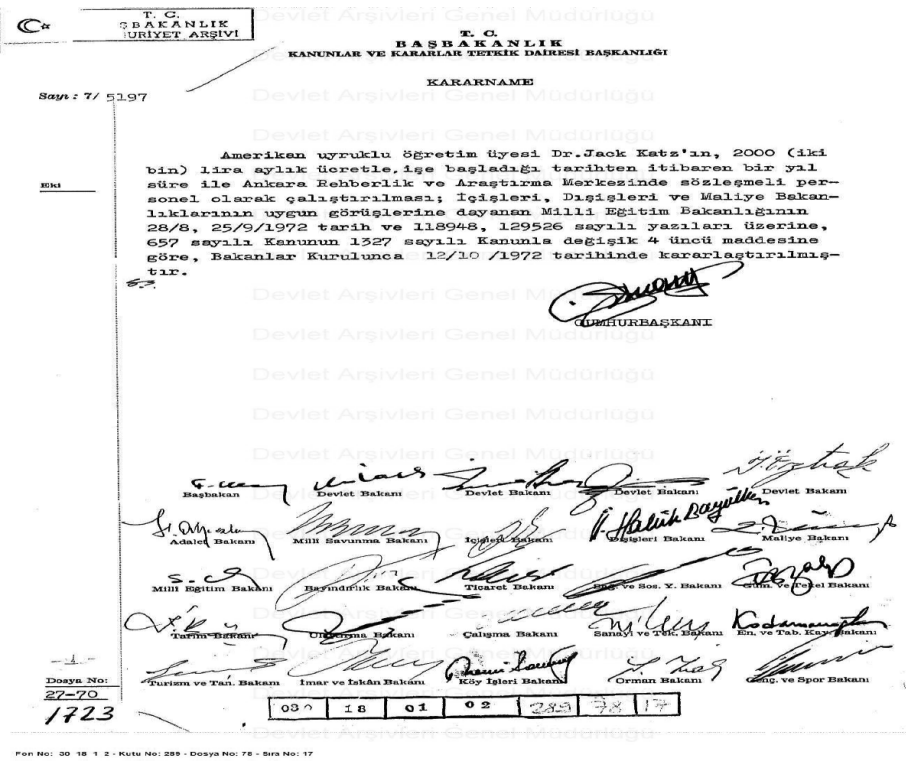

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI

KARARNAME

Sayı : 7/ 5197

Eki

Amerikan uyruklu öğretim üyesi Dr.Jack Katz'ın, 2000 (iki bin) lira aylık ücretle, işe başladığı tarihten itibaren bir yıl süre ile Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezinde sözleşmeli personel olarak çalıştırılması; İçişleri, Dışişleri ve Maliye Bakanlıklarının uygun görüşlerine dayanan Milli Eğitim Bakanlığının 28/8, 25/9/1972 tarih ve 118948, 129526 sayılı yazıları üzerine, 657 sayılı Kanunun 1327 sayılı Kanunla değişik 4 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 12/10 /1972 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı
Adalet Bakanı | Milli Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı
Milli Eğitim Bakanı | Bayındırlık Bakanı | Ticaret Bakanı | Sağ. ve Sos. Y. Bakanı | Güm. ve Tekel Bakanı
Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Çalışma Bakanı | Sanayi ve Tek. Bakanı | En. ve Tab. Kay. Bakanı
Turizm ve Tan. Bakanı | İmar ve İskân Bakanı | Köy İşleri Bakanı | Orman Bakanı | Genç. ve Spor Bakanı

Dosya No:
27-70
1723

030 | 18 | 01 | 02 | 289 | 78 | 17

Fon No: 30 18 1 2 - Kutu No: 289 - Dosya No: 78 - Sıra No: 17

Belge 10. Amerikalı Dr. Jack Katz'ın Ankara Rehberlik Araştırma Merkezine atanması

Rehberliğe İlişkin Ortaöğretim Okullarında Yürütülen Başlangıç Çalışmaları

Rehberliğe yönelik bu dönemde yürütülen yoğun çalışmalar neticesinde MEB'de bu alanda bazı gelişmeler olmuştur. İlk kez 1955'te İstanbul Atatürk Kız Lisesi daha sonra 1956'da da Ankara Deneme Lisesi'nin ders programları Rehberlik temelli hazırlanarak uygulamaya konulmuştur (Özoğlu, 1982; Tan, 1986).

1958–1959 yıllarında Millî Eğitim Komisyonu çeşitli ülkelerin eğitim sistemlerini incelemek üzere pek çok ülkeyi dolaşmış ve rapor hazırlamıştır. Komisyonun hazırladığı raporda, eğitimin bireyselleştirilmesi, yöneltme ve rehberlik anlayışının gereği üzerinde önemle durmuştur (Doğan, 1996; Kuzgun,2000).

1970–1971 öğretim yılında belirlenen pilot okullarda ülkemizde ilk kez PDR hizmetleri örgütlü bir biçimde başlatılmıştır. Yine aynı öğretim yılında MEB tara-

fından hazırlanan bir genelge ekinde, okullara gönderilen "*Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Servislerinin Kuruluşu ve Görevleri ile ilgili Bazı Esaslar"* adlı dokümanda rehberlik uygulamalarında görev alacak personelin görevleri açıklanmıştır (MEB Tebliğler Dergisi, 1970).

Bu genelgede *"okul rehberlik personeli*" olarak; okul müdürü, danışman rehber, danışman rehberin yardımcıları olarak grup rehberi öğretmenler, sınıf öğretmenleri ve eğitsel kol rehberi öğretmenler gösterilmiştir.

1971-1972 yıllarında MEB Planlama ve Araştırma Başkanlığı tarafından orta dereceli okulların rehberlik çalışmalarına ilişkin **MEB-PAKD** (1971; MEB-PAKD, 1972) adı altında Rehberlik uygulamalarına ilişkin sorunlar ve çözümleri isimli rapor hazırlandı.

Yine 1981'de Talim ve Terbiye Kurulu tarafından alan uzmanlarından oluşan bir komisyon "*Türk Millî Eğitim Sisteminde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Yeniden Düzenlenmesine ilişkin Esaslar*" (MEB, 1981) adlı bir doküman hazırlamıştır. Bu dokümanda da eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin gereği, bugünkü durumu ve belli başlı sorunları, amaçları, ilkeleri, örgüt yapısı ve bu örgütte yer alacak personelin niteliği ve görevleri ayrıntılı bir biçimde raporlaştırılmıştır. Ne yazık ki eğitim sistemimizi etkileyen ve okullarımızda uygulanmaya başlanan rehberlik hizmetleri için yönerge oluşturmamız uzun zaman almış ve okullarımızda rehberlik hizmetlerinin deneme amaçlı uygulamaya konulmasından yaklaşık otuz, örgütlü biçimde başlamasından ise on küsür yıl sonra "*Okul Rehberlik Hizmetleri Yönergesi*" çıkartılabilmiştir.

MEB tarafından ilk kez 1983 yılında çıkarılan "*Okul Rehberlik Hizmetleri Yönergesi*"nde (MEB, 1983) "*Koordinatör Rehberlik Uzmanı*" ve "*Koordinatör Rehberlik Uzmanının Yardımcısı*" olarak gösterilen okul rehberlik personelinin görevleri ayrı ayrı belirtilmiştir. Bu tarihten sadece iki yıl sonra yeni bir yönetmelik daha çıkartılmış (MEGSB, 1986) ve bazı değişiklikler yapılmıştır. Örneğin 1983 yönetmeliğinde "*koordinatör rehberlik uzmanı*" yeni yönetmelikte "*koordinatör rehber öğretmen*", *okul rehberlik uzmanı*" ise yeni yönetmelikte "*rehber öğretmen*" olarak anılmış ve görevleri sıralanmıştır. Ancak bu yönetmelikler her ne kadar "*Okul Rehberlik Hizmetleri Yönergesi*" olarak adlandırılmışsa da, bu tarihe kadar okullarda yürütülen PDR hizmetleri sadece liseler ile sınırlandırılmış, ilkokulları kapsamamıştır.

Devlet ve özel öğretim kurumlarında rehberlik hizmetleri okul bünyesinde kurulan okul rehberlik servisleri tarafından yürütülmektedir. 2018 MEB verilerine bakıldığında Türkiye genelindeki okul rehberlik servislerinde toplam 30.906 rehberlik öğretmeni görev almaktadır (MEB, 2018).

Rehberlik öğretmenleri tarafından yürütülen bu hizmetler öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik olarak eğitsel, kişisel-sosyal, mesleki ve koruyucu-önleyici rehberlik hizmetleri olarak sunulmaktadır.

- Eğitsel rehberlik kapsamında; ortaöğretim ve yükseköğretim kurumları geçiş sınavları, verimli ders çalışma, sınav kaygısı vb. alanlarda öğrencilere, ailelere ve öğretmenlere yönelik çalışmalar,
- Mesleki rehberlik kapsamında; öğrencileri üst eğitim kurumlarına yöneltme, okul ve alan tanıtımı; ilgi, yetenek ve mesleki değerlerini tanımaya yönelik çalışmalar,
- Kişisel rehberlik kapsamında; bireylerin eğitsel, mesleki, kişisel ve sosyal gelişimlerine yönelik çalışmalar, karar verme ve hayır deme becerileri, stres yönetimi vb. yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

2018 yılında Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanlığı öncülüğüne okul ve diğer kurumlarda görev alan psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenleri tarafından aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır:

- Bağımlılıkla mücadelede okul temelli müdahale (maddeyle yeni tanışmış; henüz bağımlı olmamış bireylere yönelik olarak yapılandırılmış eğitim programı) taslağı hazırlanmıştır. Programın pilot uygulamaları 16-17 Ocak 2017 tarihlerinde İstanbul ilinde gönüllü 30 rehberlik öğretmeninin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.
- 2016-2018 Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planı doğrultusunda Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı (TBM) kapsamında öğrenci eğitimi, bilgilendirme, farkındalık çalışmaları, aile rehberliği, öğretmen eğitimleri, önleyici rehberlik hizmetleri yürütülmektedir. Bu kapsamda 2018 yılının son altı ayında sağlıklı yaşam, alkol, tütün, madde ve teknoloji bağımlılığına ilişkin 652.786 öğrencinin ve 771.392 velinin eğitim alması sağlanmıştır.
- Ergenlerde Tütün, Alkol, Madde Kullanımına Yönelik Kısa Müdahale Programı - Okulda Bağımlılığa Müdahale (OBM)" kapsamında bağımlılıkla mücadelede ikincil önleme çalışmaları konusunda rehberlik öğretmenlerinin müdahale becerilerini artırmak ve programın ülke genelinde sürdürülebilir olarak yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.
- MEB ile Anadolu Üniversitesi arasında yapılan protokol çerçevesinde ilk ulusal zekâ testimiz olan "Anadolu-SAK Zekâ Ölçeği (ASİS)" geliştirilmiştir. Ölçeğin etkin ve amacına uygun kullanıla-

bilmesi için "Anadolu-SAK Zekâ Testi Eğitici Eğitimi ve Uygulayıcı Eğitimi Kursu" ve "Mesleki Gelişim Programı" hazırlanmıştır. Anadolu-SAK Zekâ Testi uygulayıcı ve eğitici eğitimi kursu kursiyer başarı değerlendirme skalası ve etik sözleşme örneği hazırlanmıştır.

- Rehberlik hizmetlerinin "Öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine, eğitim sürecinden yetenek ve özelliklerine göre en üst düzeyde yararlanmalarına ve gizil güçlerini en uygun şekilde kullanmalarına ve geliştirmelerine yöneliktir." amacı, eğitimdeki yeni anlayışlarla örtüşmektedir. Birbiriyle örtüşen bu amaç ve anlayışları okul sisteminde de bütünleştirebilmek için çeşitli yapılandırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda yapılan alan araştırması sonucunda rehberlik hizmetlerinin kalitesinin artırılması amacıyla rehberlik ve araştırma merkezlerinde ve okul rehberlik servislerinde kullanılan formlar güncellenmiştir.
- Rehberlik Hizmetleri paydaşları arasında daha etkin ve hızlı bir iletişimin sağlanması, yapılan rehberlik hizmetlerinin etkisinin artırılması, anlık ve sürekli takibin yapılabilmesi, geçmiş dönem içerisindeki faaliyetlerin ayrıntılı olarak değerlendirilmesinin sağlanması ve geleceğe yönelik etkin rehberlik hizmetleri politikaları üretilebilmesi adına "elektronik ortam üzerinde bir rehberlik" alanı oluşturulması çalışmalarında pilotlama çalışmaları yapılarak sonuç raporu hazırlanmıştır.
- MEB tarafından 2017-2018 eğitim öğretim yılında da öğrencilerin üst öğrenim kurumlarına geçişleri aşamasında ilgi, değer ve yetenekleri doğrultusunda onlara mesleki rehberlik çerçevesinde tercih danışmanlığı hizmetinin sunulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 15 Mayıs 2018 tarihi itibari ile Türkiye genelinde hizmet verecek olan 9.648 tercih danışmanlığı komisyonu oluşturulmuştur. Öğrenci ve velilerin sunulan bu hizmetten nitelik ve nicelik olarak en üst düzeyde fayda sağlayabilmeleri için komisyonlar; okullarda, rehberlik ve araştırma merkezlerinde, alışveriş merkezlerinde, il/ilçelerin görünür noktalarında hizmet vermek üzere kurulmuştur. Öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına yerleşmesi sürecinde hizmet vermek üzere 5.495 komisyon kurulmuş olup komisyonların 5.138'i okullarda, 140'ı rehberlik ve araştırma merkezlerinde, 31'i alışveriş merkezlerinde, 88'i il/ilçelerin görünür noktalarında (park, şehir meydanı vb.) ve 98'i ise gezici (mobil) komisyonu olarak hizmet vermiştir.

Öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına yerleşmesi sürecinde hizmet vermek üzere toplamda 4.153 komisyon oluşturulmuştur. Bu komisyonlarda 15.182 rehberlik öğretmeni olmak üzere 31.354 öğretmen görevlendirilmiştir.

- 4-18 Haziran 2018 tarihleri arasında, komisyonlarda görevlendirilen rehberlik öğretmenleri ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarına geçiş sistemleri hakkında uzaktan eğitim yoluyla bilgilendirilmişlerdir. Ortaöğretime Geçiş, Tercih ve Yerleştirme Kılavuzu doğrultusunda 2-13 Temmuz 2018 tarihleri arasında hizmet vermeye başlanacaktır.
- Başkanlığımız tarafından çocuk ihmal ve istismarı öğretmen eğitim içerikleri "Çocuk İhmal ve İstismarı Genel Bilgi", "İstismar Şekilleri, İpuçları, Etkileri", "Okul Yönetiminin Görev ve Sorumlulukları", "Güvenli Okul" başlıkları altında hazırlanmış olup hizmet içi eğitim programları kapsamında seminer döneminde tüm öğretmenlere eğitimi verilmiştir.
- Türkiye'de özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin erken müdahalede ve özel eğitim hizmetlerinden yararlanması amacıyla tanılama araçlarının geliştirilmesi çalışmalarına başlanmıştır. Öğrenme Güçlüğü Testi için hazırlanan maddelerin uygunluğunu değerlendirmek için 24 Şubat 2018'de Ankara'da farklı üniversitelerde görev yapan akademisyenlerden uzman görüşü almak için toplantı yapılmış ve uzman görüşü kapsamında gerekli düzeltmeler yapılarak testin Ankara ilinde 16-20 Nisan 2018 tarihleri arasında ön pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Türkiye genelinde pilot uygulamanın yapılması için norm belirleme çalışması kapsamında 62 ilde 4.500 öğrenciye test uygulaması gerçekleştirilmiştir.
- Rehberlik hizmetlerinin sunulduğu ortamların fiziksel donanımlarının iyileştirilmesi, nitelikli rehberlik hizmetlerinin verilmesine uygun hale getirilmesi amacıyla farklı tür ve kademelerdeki okul rehberlik servislerinin fiziksel donanım standartlarının belirlenmesi çalışmaları başlatılmıştır. Rehberlik servisleri bireysel görüşme ve grup çalışmalarına uygun hale getirilerek öğrenci ve velilerin kişisel/gelişimsel ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde daha nitelikli hizmet sunulması hedeflenmektedir. Okul rehberlik servislerinin fiziksel donanımlarının standartlaştırılması çalışmasının pilot uygulamaları Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışmalar sonrası yapılan de-

ğerlendirmeler ile rehberlik servislerinin fiziksel donanımı standart hale getirilerek tüm okullarda yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

- 2018-2019 eğitim-öğretim yılı planlamalarının yapılabilmesi için illerde görev yapan psikolojik ölçme araçları formatör ve uygulayıcıları izleme çalışmaları devam etmektedir.

6. BÖLÜM

BEŞ YILLIK KALKINMA PLÂNLARINDA REHBERLİK

Türkiye'de planlı kalkınma dönemleri 1960 yılından itibaren başlamıştır. (DPT, 1967). Kalkınma planlarında rehberliğe ilişkin söylemler; bu alanda uzman olan kişiler için genelde olumlu karşılanırken, kimi zaman da eleştiri konusu olmuştur.

Örneğin Tan (1986) kalkınma plânlarını, öğrenciyi bir birey olarak görmekten çok, onu ekonomik bir varlık olarak gördüğü ve rehberliğin işlevini öğrencilere iyi bir üretici olmaları için sunulacak hizmetlerden ibaret saydığı için eleştirmiştir.

Yine Kalkınma plânlarının rehberliğe bakış açısına ilişkin bu eleştirilere katılan Doğan (1991), kalkınma plânlarını, rehberliğin ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlara yöneltme işlevine aşırı vurgu yapması ve rehberliği sanki insan gücü plânlamasının bir aracı olarak görmesi nedeniyle eleştirmiştir. Aşağıda sırası ile kalkınma planlarındaki rehberlik ile ilgili görüşlere yer verilmiştir:

a) Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 16 Ekim 1962 tarihli ve 77 sayılı Uzun Vadeli Planın Yürürlüğe konması ve Bütünlüğünün Korunması hakkındaki Kanun hükümlerine uygun olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan Karma Komisyonu, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisinde görüşülüp 21 Kasım 1962 tarihinde onaylanmış ve 3 Aralık 1962 tarihli ve 11272 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Eğitim, istenilen bir yaşama düzenine ulaşmak çabası olan kalkınmanın en etkili araçlarından biridir. Ulaşılmak istenen düzenin değerlerini yerleştirmek, toplumu bu hedefe yöneltecek kişi ve grup davranışlarını yaratmak buna engel olabilecek değer ve davranışları değiştirmek eğitim yoluyla olur. Eğitim aynı zamanda kalkınma çabasının gerçekleşmesi için gerekli nitelikte ve sayıda elemanların yetiştirilmesinde de başlıca yoldur. Bunların yanında eğitim; toplumun yaratıcı gücünü ve verimini artıran, toplumda kişilere kabiliyetlerine göre yetişme imkânı sağlayacak sosyal adalet ve fırsat eşitliği ilkelerini gerçekleştiren en etkili araçtır.

Ayrıca eğitim; insanlara doğal ve toplumsal çevrelerini tanımak, bilinçli hareket etmek imkânlarını veren, refah ve mutluluklarını artıran en önemli sosyal hizmettir.

Görüldüğü gibi birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında eğitim genel olarak ele alınmıştır. Rehberlik ile ilgili ayrı bir konu başlığı ele alınmamıştır

b) Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)

"İlköğretim, ilkokul çağındaki bütün nüfusu kapsayacaktır. Kaynakların sınırlılığı nedeniyle ilköğretim üstündeki kademelerde yaratılacak eğitimin kapasiteleri kalkınmanın gerektirdiği insan gücü taleplerini karşılayacak yönde geliştirilecektir. Eğitim imkânlarından yararlanacak kişiler, seçmeler yoluyla tespit edilecek; seçmelerde daha önceki eğitim imkânların eksikliklerinden gelen yetersizlikleri giderici metotlar kullanılacak, kabiliyet ölçü olarak alınacaktır. Genel eğitim ve teknik eğitim dağılımı her kademede tek bir değerlendirme sistemi ile sağlanacaktır.

"Gençlere ortaokul ve liselerde sosyal ve meslekî rehberlik hizmetleri sağlanacaktır. Bu hizmet gençlerin özel sorunlarında, ders dışı etkinliklerin geliştirilmesinde, kabiliyetlere göre daha üst seviyede öğrenime veya okulu bırakanların mesleğe yönelmelerinde, tatil aylarında bir işte çalışmalarını düzenlemelerine yardımcı olacaktır. Öğrencilerin yetenek, ilgi ve değerlerine uygun meslek ve öğretim dallarına yönelmeleri, okulda geçen zamanlarında eğitim olanaklarından gereği gibi yararlanabilmeleri için okullarda meslekî rehberlik ve eğitim rehberliği hizmetlerinin geliştirilmesi bir programa bağlanacaktır"

c) 3. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977)

Eğitimde rehberlik hizmetlerinin gereği üzerinde üçüncü 5 yıllık kalkınma planında da durulmuştur(DPT,1973)

Temel eğitim, okuma - yazma ve vatandaşlık eğitimi yanında bu kademeyi bitirenlerin üretim sürecinde yararlanacakları, çevrenin ekonomik hayatına dönük meslek ve beceri programlan ile desteklenecektir. Çalışma hayatı ve üst eğitim kademeleri için daha üstün bilgi ve becerilerle donatılmış kişilerin yetiştirilmesi sağlanacaktır. Bu kademede yöneltme yöntemi uygulanarak, öğrencilerin yeteneklerine göre bir üst eğitim kurumuna devamları sağlanacaktır.

Orta öğretim genel, teknik ve meslek liselerinden oluşacak, temel eğitimin ikinci döneminde öğrenciler kabiliyetlerine uygun olarak bu dallara yöneltileceklerdir. İnsan gücü gereklerine göre mesleki ve teknik liselerde kapasite artışını

sağlamak için bu okulların nitelikleri yükseltilecek, öğrencilere kendi alanlarında yükseköğrenime devam etme olanağı sağlanacaktır.

8 yıllık temel eğitim programlan çevrenin şartları dikkate alınarak teknik, sanat, tarım konularına ağırlık verilerek hazırlanacak eğitim süresince bireylere yeteneklerine göre bilgi ve bir ölçüde beceri kazandırarak mesleğe ve bir üst eğitim kademesine yöneltecek, ayrıca bu düzenlenen programlarda öğrencilere ezbercilik yerine, inceleme ve doğru düşünce alışkanlıkları kazandırmak esas olacaktır.

Geliştirilecek rehberlik hizmetleri ile öğrenciler yeteneklerine göre bir üst öğretim kurumunu seçmeye yöneltileceklerdir.

d) 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)

Eğitim tüm yaşamı içeren bir süreç oluşu nedeniyle, bir bütün olarak ele alınacaktır. Bu amaçla örgün ve yaygın eğitim birbirini tamamlayacak biçimde geliştirilecek, eğitim sistemi içindeki kademeler arasındaki kopukluk giderilecektir.

Tüm kademelerde eğitimin; ezberciliğe dayanan, kişiliği geliştirmekten çok kalıplaştırmaya iten, çoğu kez gereksiz kuru bilgiler yığınından oluşan içeriğinin değiştirilmesi sağlanacaktır.

e) 5. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)

Çocukların yetişmesinde en etkili araç olan aile terbiye sistemi, ailenin çocuğun eğitimi üzerindeki sorumlulukları hakkında şuurlandırılması ve bilgilendirilmesi yolu ile daha müessir hale getirilecektir. Bu açıdan, ailenin eğitilmesi toplumun ve eğitim sisteminin en önemli görevidir.

Özel eğitim gerektiren geri ve üstün zekâlılarla, işitme, konuşma ve ortopedik özürlüler; uyumsuzlar ve sürekli hastalığı olan çocukların eğitimine gereken önem verilecektir. Bu amaçla; özel eğitim alanında görev alacak öğretmen ve personelin yetiştirilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

f) 6. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)

Özel eğitim gerektiren üstün yeteneklilerle, zihin, konuşma ve ortopedik özürlüler, uyumsuzlar ve sürekli hastalığı olan çocukların eğitimi için gerekli altyapı geliştirilecektir.

Büyük ölçüde kaynak ve zaman israfına sebep olan okulda başarısızlık ve sınıfta kalmaların asgariye indirilmesi için etkili tedbirler alınacak, öğrenci başarısının artırılmasında ve öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, mesleki

yönlendirilmelerinde önemli bir yeri olan rehberlik faaliyetlerinin etkinleştirilerek yaygınlaştırılmasına yönelik düzenlemeler gerçekleştirilecektir

Liselere başladığı halde, yükseköğrenime devam etme standartlarına ulaşamayan öğrencilerin, okul döneminde beceri ve meslek kazandırıcı programlara yönlendirilmeleri için tedbirler alınacaktır.

g) 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

Eğitimin her kademesinde Bilgisayar Destekli Rehberlik yoluyla öğrenciyi tanıma teknikleri ve yetenek ağırlıklı değerlendirmeye dayanan etkin bir yönlendirme sistemi geliştirilecektir.

Özel eğitim alması gereken çocukların, normal gelişim gösteren çocuklar ile birlikte eğitim göreceği kaynaştırma okulları bütün öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde mekân, donanım, personel ve program esnekliğine kavuşturulacak; üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların rehberlik ve danışmanlık yardımını okul öncesi ve ilköğretim çağında almasına ve bu çocuklar için uygun eğitim ortamlarının hazırlanmasına ağırlık verilecek ve özel sektörün bu alandaki girişimleri desteklenecektir.

h) 9. Beş Yıllık kalkınma Planı (2007-2013)

Ortaöğretim; program türünü esas alan, yatay ve dikey geçişlere imkân veren, etkin bir rehberlik ve yönlendirme hizmetini içeren esnek bir yapıya kavuşturulacaktır. Programlar geniş tabanlı ve modüler esasa göre düzenlenecektir.

Eğitim sisteminin etkinliğinin artırılması, eğitime ayrılan kaynakların daha verimli kullanılması, öğrenciler ve aileleri üzerindeki mali, sosyal ve psikolojik yüklerin hafifletilmesi amacıyla eğitim sistemi, sınav odaklı yapıdan kurtarılacaktır.

ı) 10. Beş Yıllık kalkınma Planı (2014-2018)

Düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, demokratik değerleri ve millî kültürü özümsemiş, paylaşıma ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, özgüven ve sorumluluk duygusu ile girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, bilim ve teknoloji kullanımına ve üretimine yatkın, bilgi toplumunun gerektirdiği temel bilgi ve becerilerle donanmış, üretken ve mutlu bireylerin yetişmesi eğitim sisteminin temel amacıdır.

Eğitim sisteminde, bireylerin kişilik ve kabiliyetlerini geliştiren, hayat boyu öğrenme yaklaşımı çerçevesinde işgücü piyasasıyla uyumunu güçlendiren, fırsat eşitliğine dayalı, kalite odaklı dönüşüm sürdürülecektir.

Ortaöğretim ve yükseköğretime geçiş sistemi, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini dikkate alan etkin rehberlik ve yönlendirme hizmetleri desteğiyle, süreç odaklı bir değerlendirme yapısına kavuşturulacaktır.

7. BÖLÜM

MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRALARINDA REHBERLİK

Rehberlik hizmetleri ilk defa 1962'de toplanan VII. Millî Eğitim Şûrası'nda gündeme gelmiş, sonraki şuralarda da çeşitli ağırlıklarda hep yer almıştır. Millî Eğitim şûralarında rehberliğe ilişkin alınan kararlar aşağıdaki gibi özetlenebilir (MEB, 1995):

VII. Millî Eğitim Şûrası'nda hazırlanmış olan "Orta Öğretim Komitesi Raporu'nda Rehberliğe ayrı bir bölüm ayrılmıştır. Uygulama için "grup öğretmenliği" yolu önerilmiş, öğretmenin fonksiyonu ve işlerin niteliği belirlenmiştir. Bu raporda rehberlik; öğrencileri bütün yönleri ile tanıyıp onların çevreye uyum sağlamalarına ve yeteneklerine uygun bir yol seçmelerine yardım hizmeti olarak tanımlanmıştır.

VIII. Millî Eğitim Şûrası 1970'te toplanmıştır ve okullarımızda PDR çalışmaları için kritik bir dönüm noktası olmuştur. Rehberlik bu şurada bölümle sınırlı kalmamış, şuranın ana temasını oluşturmuştur. Bu şurada programların yükseköğretime hazırlama, mesleğe ve hayata hazırlama, hem yükseköğretime, hem mesleğe hazırlama olarak çeşitlendirilmesinin gerektiği, her öğrenci için yatay ve dikey geçiş olanakları sunulması kararı alınmıştır.

Ayrıca ortaöğretimde rehberlik birimlerinin kurulması ve hizmetlerin nitelik olarak geliştirilmesi için gerekli personelin yetiştirilmesi ile ilgili çalışmaların Plânlama Araştırma ve Koordinasyon Dairesi tarafından yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

IX. Millî Eğitim Şûrası 1974'de toplanmıştır. Bu şurada, bir önceki şurada alınan karar-lar uygun bulunmuş ve ortaöğretimin birinci sınıfının(9. sınıf) "yöneltme sınıfı" olması, bu sınıfın sonunda öğrencilerin isteklerine, yeteneklerine ve derslerdeki başarı durumlarına göre ilgili programlardan birine yöneltilebileceği, programlar arasında yatay ve dikey geçişlere olanak verilmesinin gerekliliği belirtilmiştir. Bu çalışmaların sistemli olarak yürütülmesi ve bilinçliliğin artırılması için rehberlik dersinin öğretmenlik formasyonunun zorunlu derslerinden biri olması kararlaştırılmıştır (Doğan. 1990).

Ayrıca okullarımızda rehberlik hizmetlerinin örgütlenmesiyle ilgili esasların belirlenmesi, rehberliğin tüm okullarda uygulanması için okul müdürlüklerinin gerekli tedbirleri almaları ve her ilde bir Rehberlik Araştırma Merkezi'nin kurulması kararlaştırılmıştır. Bu merkezlerde rehberlik çalışmaları için yönetici ve öğretmenlere yardımcı olma, seminerler düzenleme, danışmanlık yapma, uygulamaları yerinde izleme ve sorunları yerinde çözme çalışmaları sürdürülmüştür. Ayrıca mevcut RAM'ların niteliğinin geliştirilmesi amacıyla; kadro tahsisinin yapılması, uzman atanması, geçici danışma gönderilmesi, seminerler ve kurslar düzenlenmesi, yayınlar ve araçlar sağlanması gibi çalışmalar üzerinde durulmuştur.

Yine bu şurada, modern fen ve matematik programı uygulayan liseler hariç diğer tüm liselerin ders programına rehberlik hizmetleri için haftada iki saat zaman ayrılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca yöneltme hizmetine temel eğitimden başlanıp ortaöğretimde de devam edilmesi, ders-lerin seçiminde sınıf öğretmenleri ve rehberlik servisinin öğrencinin ilgi, istek ve başarıları doğrultusunda öğrencilere yardımcı olmaları kararlaştırılmıştır.

1981'de toplanan X. Millî Eğitim Şurası'nın PDR için önemli tarafı; rehberlik hizmetine uygun etkinliklerin ilk kez okul öncesi eğitim kurumları için de öngörülmüş olmasıdır. Bu Şûra'da okul öncesi eğitim gören çocukların gelişimini izlemede kullanılmak üzere "Öğrenci Gelişme Dosyası" ve izleme araçlarının geliştirilmesi kararı alınmıştır. Bu Şura'da önceki şuralarda ki gibi rehberlik ve yöneltme hizmetlerinin gerekliliği ve bu konunu üzerinde ciddiyetle durulması gerektiği vurgulanmıştır. Rehberlik çalışmaları için gerekli materyallerin geliştirilmesi, ortaöğretimin çok amaçlı lise ile meslekî ve teknik okullar olarak yeniden düzenlenmesi, çok amaçlı okulların programlarında ortak dersler bulunması, ayrıca meslek kazandırıcı ve mesleğe hazırlayıcı derslere de yer verilmesi kararları alınmıştır.

1982'de toplanan XI. Millî Eğitim Şûrası'nda, eğitim sisteminde yer alması gereken uzmanlık alanları ve bu alanlarda çalışacak personelin unvanları belirlenmiştir. Eğitimde rehberlik hizmetlerinden sorumlu profesyonel elemanlara "Okul Danışmanı" denmesi üzerinde durulmuş, okul danışmanı her aşamada ki eğitim kurumlarında, öğrencilerin eğitim programı, meslek seçimi ve uyum sorunlarını çözmelerine yardımcı olan, öğretmen ve ebeveynlere yol gösteren uzman olarak tanımlanmıştır.

Okul danışmanlarının görevlerinin ayrıntılı sıralandığı bu Şura'da, uzmanlık eğitimi için bir model de önerilmiştir. Bu modele göre; okul danışmanı (uzman) olmak için tezli yük-sek lisans eğitimi gerekli görülmüş, ancak okul danışmanlığında lisans eğitimi görenlerin "danışman yardımcısı" (uzman yardımcısı) olarak atanmaları kararı alınmıştır. Esasen rehberlik hizmetleri, bu tarihten itibaren top-

lanan her şurada önemle irdelenmiş ve yer almıştır. Ancak bunların ayrıntılarına girmek tezimizin amaçlarını aşacağından, bunlara yer verilmemiştir.

VII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ve Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Her öğrencinin kendi ilgi, yetenek ve gereksinimine uygun eğitim görebilmesi; buna uygun bir öğrenim dalına ve mesleğe yöneltilmesi ve bütün öğretimi süresince uyum ve gelişmesine yardım edecek rehberlik etkinliklerine okullarımızda yer verilmesi,
2. Rehberlik hizmetleri için özel olarak yetiştirilmiş elemanlara gereksinim olduğu ve bu elemanların yetiştirilmesi işinin ele alınması,
3. Rehberlik çalışmalarının gerektirdiği ölçme araçlarının en kısa zamanda hazırlanması,
4. Rehberlik derslerine bütün okullarda yer verilmesi,
5. Rehberlik çalışmalarında öğrencilerin yetenekleri, alakaları ve gelişmesi hakkında toplanacak bilgilerin sistemli olarak kaydedilmesi,
6. Halen okullarda çalışan, bu işe yatkın öğretmenlerin yaz kursları ile yetiştirilmesi
7. "Sınıf öğretmenliği" kurumunun rehberlik anlayışına uygun bir biçimde yeniden düzenlenmesi,
8. Öğrenci kolları gibi ders dışı etkinliklere rehberlik açısından yeni bir düzen ve önem verilmesi,
9. Rehberlik hizmetleri okul içinde yürütülürken, çevrede bu amaçlara yardımda bulunabilecek başka kurum ve etkinliklerle sıkı bir ilişki kurulması (TC Milli Eğitim Bakanlığı VII. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1962, s. 37-38)

VIII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Ortaöğretim görevi, öğrencilere kişisel ve toplumsal hayatın gerektirdiği nitelikte ortak bir genel kültür ve vatandaşlık eğitimi kazandırmak, onları ilgi, istidat ve kabiliyetlere göre iş alanlarına, mesleklere veya yükseköğretime hazırlamaktır.

2. Bütün öğrencileri çeşitli programlarla ilgili, istidat ve kabiliyetlerine göre iş alanlarına, mesleklere veya yükseköğretime hazırlar.
3. Birinci devrede temayül ve yetenekleri belirlemekle beraber ikinci devre başlarında pek çok çocuk henüz yollarını aramakta olduklarından, öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerinin daha belirgin olmasına fırsat verir, istekle yönelebilecekleri çeşitli programlar için geniş seçim imkânları hazırlar.
4. Yöneltme yanılmaları ve zaman kaybını önlemek, muhtemel gelişmelere göre tekrar yönelmeyi kolaylaştırmak için çeşitli programlar arasında yatay ve dikey geçiş yolları açar.
5. Bu okullarda, yükseköğretime hazırlayan programlar arasından seçilecek biri veya birkaçı ile meslek dersleri ve uygulamaları verilir. Sadece bazı özel dersler ile seçmeli derslerle arasında aynılık yerine denklik düşünülür. Gerekiyorsa haftalık ders saati artırılır. (TC Milli Eğitim Bakanlığı VIII. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1970)

IX. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Rehberlik ve eğitsel çalışmalar, Bakanlıkça hazırlanan esaslara göre yürütülür.
2. Her sınıf öğretmenine rehberlik için haftada 2 ders saati, eğitsel kol yürütücüsü öğretmene de haftada bir ders saati zaman ayrılır. Bu saatler öğretmenin kanuni ders saatleri içinde sayılır ve zorunlu ders saati sayısını aştığı takdirde, bu saatler karşılığı ek ders ücreti ödenir (Karar -20).
3. Okullarımızda genel ve mesleki rehberlik hizmetlerinin örgütlendirilmesi ile ilgili esaslar ve rehberlik programı bütün okullarımızda uygulanacak ve rehberlik programının uygulanması için okul müdürlükleri gerekli tedbirleri alacaklardır. Sistemin yeni ve önemli unsurlarından olan rehberlik çalışmaları ile yeni ölçme ve değerlendirme düzeninin uygulan-masında; yönetici ve öğretmenlere yardımcı olmak, seminerler düzenlemek, danışmanlık yapmak ve uygulamayı yerinde izlemek ve sorunları yerinde çözebilmek amacı ile her ilde Rehberlik ve Araştırma Merkezleri'nin kurulması ve mevcutların beklenen hizmetleri görecek şekilde geliştirilmesi için kadro tahsisi, uzman atanması, geçici danışman gönderilmesi, seminerler ve kurslar düzenlenmesi, yayınlar ve araçlar gönderilmesi gibi tedbirler alınacaktır (Karar - 112).

4. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek
5. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak
6. Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.
7. Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunabilmesi için okul ile aile arasında iş birliği sağlanır. Bu maksatla kurulacak okul ve aile birlikleri, maddi imkânlardan yoksun öğrenciler ile okulun veya okul tarafından seçilecek kardeş okulların zaruri ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere her çeşit yardım ve bağış kabul edilebilir.
8. Öğrencilerin genel eğitimlerini yaş ve gelişim seviyelerine uygun surette sağlamak; onlara günlük yaşantıları ile yakından ilgili bilgi, beceri ve tavırları kazandırmak
9. Rehberlik ve eğitsel kol çalışmaları çizelgedeki haftalık ders saati toplamına göre Çarşam günü öğleden sonra yapılır. Rehberlik çalışmaları için sınıf öğretmenlerine iki saat, eğitsel kol çalışmaları için sınıf öğretmenlerine iki saat, eğitsel kol çalışması ile görevli öğretmenlere bir saat ek ders ödenir.
10. Yanlış ve erken bir yönelmeyi önlemek ve böyle bir yönelme sonucu normal öğrenim süresini uzatabilecek herhangi bir zaman kaybına yer vermemek için bu kademede genel bir öğretim verilir. Ancak öğrencilerin seçmeli dersler, ders dışı eğitsel ve sosyal faaliyetler, öğretmen ve veli ilişkileri, sürekli gözlemeler ve rehberlik yolu ile istidat ve kabiliyetlerinin gelişmesi izlenir ve buna göre onlara ortaöğretimin çeşitli programlarına yönelme ve hayata hazırlanma bakımından yardım edilir (Karar–2).

Ortaokul programı, yukarıda sayılan amaç ve görevleri gerçekleştirmek üzere;

1. Öğrencilere temel nitelikte genel kültür kazandıran ortak dersler ile
2. Öğrencinin ihtiyacına ve çevrenin özelliklerine cevap veren seçmeli dersleri ve
3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerinin belirmesine, gelişmesine ve kişiliklerinin oluşmasına yardımcı olan

a. Rehberlik faaliyetlerini ve

b. Eğitsel çalışmalar(TC Milli Eğitim Bakanlığı IX. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1974)

X. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Rehberlik ve yöneltme hizmetlerine ağırlık verilerek gerekli araç gereçlerin geliştirilmesi.
2. Hâlen görev yapmakta olan temel eğitim kurumları öğretmenlerinden yükseköğrenim görmüş olanların imkânlar ölçüsünde bu eğitimden geçmeleri sağlanmalı. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin, alan öğretmenliğine geçişlerinin açık tutulması konusunda sürekli önlemlerin alınması
3. Eğitim Örgütü

a. Türk eğitim örgütünün, kendi alt sistemleri ve ilişkili olduğu çevre sistemleri ile bütünlük oluşturacak biçimde ele alınması

b. Eğitim hizmetinin ülke düzeyinde dengeli ve etkili olarak yayılmasını sağlayacak bir örgütlenmeye gidilmesi

c. Yetki ve sorumluluğun, merkez ile taşra yönetimi arasında dengeli olarak dağıtılması

d. Örgütlenmenin, işlevsel yaklaşımımızla ele alınması

e. İlçe eğitim yönetiminin üstünde, il eğitim yönetimi ve Millî Eğitim Bakanlığı yönetim düzeylerinin yer alması

f. İlçenin, eğitim hizmetinin yürütülmesinde ve eğitim yatırımlarının gerçekleştirilmesinde, etkin bir yönetim birimi hâline getirilmesi

g. Okulun, eğitim örgütünde temel yönetim düzeyi olarak ele alınması

h. Okulun etkinliğini artırmak, örgütlenmenin hedefi olması ve bu hedefe ulaşmak için her okulun en uygun (optimal) büyüklükte bulunması

i. Kırsal bölgelerde ya da nüfusu yetersiz olan yörelerde yerleşim yerlerinin bir temel eğitim bölgesi olacak biçimde örgütlenmesi (TC Milli Eğitim Bakanlığı X. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1981).

XI. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

a. Uzmanın Tanımı

Ölçme ve değerlendirme uzmanı, değişik eğitim kurum ve kademeleri ile okullarda öğrencinin ilgi, yetenek, tutum ve başarısını ölçüp değerlendirebilecek, öğrenciyi değerlendirme sonuçlarına ve toplumsal ihtiyaçlara uygun eğitim programına yöneltecek düzeyde, kuramsal alanda ve uygulamada yetişmiş kişidir.

b. Görevleri

Ölçme ve değerlendirme uzmanı, eğitimin değişik kurum ve kademeleri ile okullarda,

1. Öğrencilerin eğitsel sorunlarının çözümü için gerekli olan genel ve özel yetenek testlerinin, standart başarı testlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi konusundaki çalışmalara katılır.
2. Hazırlanan testlerin uygulanmasını ve sonuçlarının değerlendirilmesini sağlar.
3. Öğrencilerin bölüm, program, ders, iş ve meslek seçmelerine, eğitim programlarında yatay ve dikey geçişlerine ilişkin kararlarda öğrencilere ve yönetime ışık tutacak psikometrik verilerin sağlanmasında yönetime yardımcı olur.
4. Değerlendirme sonuçlarının, öğrencilerin öğrenme güçlüklerinin belirlenmesinde, öğrencilerin yönlendirilmesinde, öğretim yöntemlerinin geliştirilmesinde kullanılması için, öğretmenlere ve yönetime yardım eder, danışmanlık yapar.
5. Ölçme ve değerlendirme konusunda, hizmet içi eğitim etkinliklerinin düzenlenmesine katkıda bulunur; gereğinde hizmet içi eğitimde görev alır.

c. Uzmanın Eğitimi İçin Teklif Edilen Model

Ölçme ve değerlendirme uzmanı olabilmek için yüksek lisans öğrenimi gereklidir. Bu alanda lisans öğrenimi görenler, ölçme ve değerlendirme uzman yardımcısı olarak atanmalıdırlar. Ölçme ve değerlendirme uzmanı olacaklar,

1. Lisans düzeyinde, eğitim bilimlerinde, eğitime temel olan bilimlerde, ölçme ve değerlendirme alanında dersler almalıdırlar.
2. Yüksek lisans düzeyinde ölçme ve değerlendirme alanında ve eğitimde uygulamaya ağırlık veren uzmanlık dersleri almalı ve bir tez çalışması yapmalıdırlar.

ç. Teklifler

1. İhtiyaç duyulan uzmanlık dallarında açılmış bulunan lisans ve lisansüstü programların sürdürülmesi ve yeni programların açılması için üniversitelere özellikle, eğitim bilimleri, sosyal ve idari bilimler, sağlık bilimleri vb. fakülte ve bölümlerine tekliflerde bulunulmalıdır.
2. İhtiyaç duyulan eğitim uzman sayıları yalnız Millî Eğitim Bakanlığı'nın ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Ancak eleman yetiştirmede öteki kuruluşların ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurmak gerekir.
3. "Okul Danışmanı" yetiştirilmesinde sertifika programı ile uzman yetiştirilmesi sakıncalı olacağından, bu yol yalnız bu alanda hâlen çalışanların yetiştirilmesi için izlenmelidir.
4. İş deneyimi kazandırmak amacı ile "eğitim planlaması" ve "okul danışmanlığı" uzmanlarının atanmasında, adaylık süresinin iki yıl kadar olabileceği uygun görülmüştür.
5. "Mesleki Teknik Eğitim Öğretmenlerinin Eğitimi" adlı teklif komisyonumuzca incelenmiş ve ülke gereksinmeleri açısından mevcut eğitim uzmanlarına "okul işyeri ilişkileri uzmanı" nın da eklenmesi uygun bulunmuştur.
6. Raporda mevcut uzmanlık alanlarına okul kütüphanelerinin daha iyi çalıştırılması amacıyla bir "okul kütüphaneciliği uzmanlığı" eklenmesi teklifi benimsenmiştir. (TC Milli Eğitim Ba-kanlığı XI. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1982)

XII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. İlköğretimin temel amacının; öğrencilerin temel seviyede hayat, vatandaşlık, matematik ve fen bilgilerini almaları, ahlaki değerleri benimsemeleri ve yaşamaları, içinde yaşadığı toplumun kültürünü tanımaları ve tarih fikrini geliştirebilmeleri, demokratik davranış kazanmaları, çeşitli yeteneklerini deneyerek, üst eğitim kademelerinden birini veya bir mesleği seçebilme olgunluğunu kazanmaları, şahsiyetli olmaları, çevreye ve topluma uyum sağlamaları için gerekli eğitim öğretim imkânlarını veren eğitim kurumları olarak düzenlenmesi.
2. Öğrenci velilerinin, çocuklarının durumu ve yönelmesi yararlı olacak meslek ve bilgi alanları konusunda aydınlatılması.
3. Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimine önem verilmesi; zekâ seviyesi yüksek çocuklar için üst özel sınıfların açılması; zihin ve beden bakımından özürlü çocukların eğitiminin yaygınlaştırılması.
4. Özel eğitim okullarında özürlü çocukların durumlarına uygun bir eğitim öğretim şeklini kurabilmek ve yürütebilmek için gerekli özel araç ve gereçlerin yeterli miktarda sağlanması ve bu okullarda kullanılması.
5. Öğretim ve ders programlarının hazırlanmasında; öğretim kademelerinin özelliği, çocuğun yaş grubu ve derse ayrılan sürenin hesaba katılması; çocuğun ilgi, yetenek ve kapasitesinin göz önünde bulundurulması.
6. Rehberlik faaliyetlerinin; öğrencilerin kendilerini tanımalarına, sosyal ilişkilerinde olumlu bilgileri kazanmalarına ve öğrendikleri bilgileri davranış hâline getirmelerine imkân verecek şekilde yapılması. (TC Milli Eğitim Bakanlığı XII. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1988)

XIII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Rehber öğretmenlerin atanması, görevin gerektirdiği niteliklere uygun kriterlere bağlanması, bu görev alanında lisans seviyesinde yükseköğrenim görmeyenler atanmamalıdır. (TC Milli Eğitim Bakanlığı XIII. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1990)

XIV. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Eğitim-insan gücü-istihdam ilişkisini göz önünde bulundurarak, iş hayatı ile okul programlarının birbirleriyle uyumlu olması sağlanacak, meslek standartları geliştirilecektir.
2. Yönlendirme, uzmanlık hizmetlerinden ve yeni teknolojilerden de yararlanılarak; öğrenci, öğretmen, aile ve okul yönetimiyle iş birliği içerisinde ilköğretimin ikinci kademesinden baş-latılacaktır.
3. Müfettişlerin, üniversitelerde ve Millî Eğitim Akademisi'nde teftiş ve rehberlik alanında lisansüstü eğitim görmeleri sağlanacaktır.

XV. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Ailenin ve okulun, çocuğu tanıması ve çocuğun kendi kendini tanıması için öncelikle öğretmen, yönetici, öğrenci ve velilerin eğitilmesi gerekmektedir.
2. 2Bireyi tanıma ve yöneltmeye ilişkin rehberlik hizmetleri dördüncü sınıftan başlatılmakla birlikte, ilköğretimde gerçek yöneltme dokuzuncu sınıftan itibaren ele alınmalıdır.
3. Yönlendirme çalışmalarıyla öğrencilere, zaman ve enerjilerini, yetenek ve becerilerini, olumlu iş değerlendirmelerini geliştirecek bir disiplin kazandırılmalıdır.
4. Rehberlik hizmetleri, rehberlik ve psikolojik danışma alanında en az lisans eğitiminden geçmiş elemanlarca yürütülmelidir. Rehberlik hizmetleri kadrolarına, alan dışından atama yapılmamalıdır.
5. Her okulda bir rehberlik servisi kurmak ve uzman bulundurmak güç olabilir. Bu nedenle, rehberlik ve araştırma merkezlerinin sayısı çoğaltılmalı ve bu merkezlere rehberlik alanında yüksek lisans eğitimli elemanlar atayarak, öğretmenler sürekli desteklenmeli, özel ilgiye ihtiyaç duyan öğrencilere de rehberlik yapılmalıdır.
6. Okullarda verilen rehberlik hizmetlerine daha gerçekçi olarak yaklaşılmalı ve gereken önem verilmelidir.

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık mesleklerinde insan gücü planlaması yapılmalı ve planlama bölgesel ihtiyaçları da dikkate almalı; ilköğretim sonrası okul ve programlarında, bu plana göre gerekli düzenlemeler yapılmalı; programlar oluşturulurken, rehberlik ve psikolojik danışmanlık meslek tanımları da yapılmalı ve iş analizlerine dayalı olarak bu mesleklerin meslek standartları geliştirilmelidir.

7. Öğrencilerin yönelmelerine yardım edilirken, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri insan gücü planlamasının temel aracı olarak görülmemeli; söz konusu hizmetler, bu planlamanın ortaya koyduğu gerçek içinde bireyin kendi yetenek, ilgi ve diğer özelliklerine göre kendisine uygun fırsatlar ve imkânlar dâhilinde uygun seçimler yapması ve bunları gerçekleştirmesinde bireye sunulan hizmetler olarak değerlendirilmeli, uygulamalarda bu ilke göz önüne alınmalı, rehberlik ve psikolojik danışmayı yönelme ile eş anlamlı sayan ve hizmetlerin ağırlığını bireysel gelişimin dışına kaydırma riski taşıyan eğilimler bırakılmalı, yönelme, zorlayıcı değil özendirici olmalıdır.
8. Yönelme çalışmaları ilköğretimin altıncı yılından itibaren başlatılmalı, ortaöğretim ve yükse-köğretime doğru sürdürülmeli, ÖSS ve ÖYS yerine öğrencilerin eğitim özgeçmişlerini ve topyekûn gelişimlerini dikkate alan bir değerlendirme sistemi geliştirilmelidir.
9. Yönelme ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri için uygun eğitime sahip gerekli sayıda ve nitelikte rehber öğretmen ve psikolojik danışman sağlanmalı; bunların istihdamları için okullarda ya da belirli sayıda okulun bağlanacağı merkezlerde rehberlik ve psikolojik danışma birimleri kurulmalı; bu hizmetler Bakanlık bünyesinde sağlam yasal dayanaklara kavuşturulmalıdır.
10. Yönelme çalışmaları ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin daha sağlıklı yapılabilmesi için; psikolojik ölçme araçlarını geliştirme ile eğitsel ve mesleki bilgilerin toplanmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmeli, Millî Eğitim Bakanlığınca rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri için okul rehberlik birimlerine, rehberlik ve araştırma merkezlerine zaman zaman yapılan alan dışı atamalara son verilmelidir.
11. Yönelmede; ilköğretim ve ortaöğretim arasında devamlılığın sağlanması için öğrencilere ilişkin kayıt ve bilgilerin sağlıklı bir şekilde tutulması ve kademeler arasında aktarılması özellikle önemlidir. Bu nedenle, öğrenci toplu dosyaları, rehberlik ve psikolojik danışma kayıtları ve ilgili diğer tüm kayıtlar yönelmeye yardımcı olacak şekilde bilimsel standartlara uygun olarak yeniden ele alınıp düzenlenmelidir.
12. Millî Eğitim Bakanlığı'nın yönelme, rehberlik ve psikolojik danışma ile ilgili yönetmeliklerinde, okul müdürü, öğretmenler, rehber öğretmenler ve psikolojik danışmanlar için öngörülen görevler, bu alandaki çağdaş anlayışlar açısından yeniden gözden geçirilmelidir. (TC Milli Eğitim Bakanlığı XV. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1993)

XVI. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Rehberlik hizmetlerinden sorumlu olanların; okul, aile, kamu, özel kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde meslek alanlarını tanıtıcı etkinlikleri düzenlemesi sağlanmalıdır.
2. Her öğretmen sürekli rehberlik eğitimi almalı ve uygulamalıdır.
3. Sekizinci sınıflarda meslekleri tanıma ve yöneltmeye ağırlık verilmeli, öğrenciye en uygun olduğu düşünülen alan konusunda; öğrencinin kişisel dosyasındaki bilgiler, öğretmen değerlendirmesi, başarı notları dikkate alınarak, oluşturulacak tavsiye kararı ilköğretim dönemi sonunda öğrenci ve velisine bildirilmelidir.
4. Orta öğretimin ilk yılında, öğrencilerin mesleki yönelmelerine yardım edecek biçimde kendi ilgi ve eğilimlerini ve temel meslek alanlarını tanımalarını sağlayacak geniş tabanlı eğitim programları uygulanmalı ve mesleki danışmanlık hizmeti verilmelidir.
5. Engellilerin mesleki teknik eğitiminde, engel grupları ve engel dereceleri göz önüne alınarak yönelmelerine rehberlik yapılmalıdır.
6. Öğrencilerin mesleki yeterliliklerini ölçecek ve bunu belgelendirecek bir ulusal sistem geliştirilmelidir.
7. Mesleki eğitim gören öğrencilerin ilgi, istidan ve kabiliyetleri ile iş hayatının ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli mesleki eğitim programlarına yönlendirilmeleri için illerde Meslek Danışma Birimleri kurulmalıdır.
8. Özürlü bireyleri topluma kazandırmak, üretken hâle getirmek ve bu insan gücünden yararlanmak için, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde öğretmen adayları, özürlülerin özelliklerini ve sınırlılıklarını tanıyan ve onlara uygun öğretimi yapabilecek kişiler olarak yetiştirilmelidir.
9. Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının gençleri daha iyi tanımaları, onlarla daha iyi iletişim kurmaları ve onlara daha iyi örnek olmaları amacıyla alan bilgisi ve öğretmenlik formasyonuyla ilgili nitelikleri artırılmalıdır. Bu fakültelerde öğretim elemanlığını özendirici tedbirler alınmalıdır. (TC Milli Eğitim Bakanlığı XVI. Milli Eğitim Şurası Dokümanları, 1999)

XVII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. İlköğretim okullarını bitiren öğrencilerin; velisi, bitirdiği okulun bir yöneticisi, rehber öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni ile birlikte mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından bir rehber öğretmen ve RAM bünyesinde çalışan gezici öğretmenlerden oluşan bir komisyon, özellikleri doğrultusunda başarılı olabileceği meslek liselerine yerleştirilmesine karar vermelidir.
2. Destek özel eğitim hizmetlerinde çalışan kişi ve uzmanlar kendi yeterlilik alanlarına ilişkin görevleri (özel eğitim öğretmeninin öğretmenlik yapması, çocuk gelişimcinin gelişim envanterlerini uygulaması, fizyoterapistin fizyoterapi yapması, psikoloğun aile danışmanlığı yap-ması, sosyal hizmet uzmanının sosyal çalışma, planlama, aile takibi ve yönlendirmede rapor hazırlaması gibi) yerine getirecek şekilde düzenleme yapılmalıdır.
3. Tüm ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenler, özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim-öğretim stratejileri konusunda en az 180 saat hizmet içi eğitimden geçirilmeli-dir.
4. Engellilerin ailelerine yönelik eğitim çalışmaları programlanmalıdır.
5. Rehber öğretmen ve özel eğitim öğretmenliğine alan dışından öğretmen atamaları yapılmamalıdır.
6. Rehberlik hizmetlerine okul öncesi eğitimden başlanmalıdır.
7. İlköğretim 8. sınıf sonunda yapılan OKS kaldırılmalı; bunun yerine öğrenci başarısının, zihinsel ve sosyal gelişimlerinin izlenmesine yönelik rehberlik hizmetlerine, öğretmenler kurulu ile ailelerin kararına dayalı bir yöneltmeye ağırlık verilmelidir. Ölçme ve değerlendirme; öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin saptanması, öğrenme başarılarının artırılması ve öğretim hizmetinin geliştirilmesi amacıyla kullanılmalıdır.
8. Rehberlik hizmetlerinden okulların yanında, yaşam boyu öğrenme kapsamında da yarar-lanılmalıdır.
9. Yönlendirme; rehber öğretmenler başta olmak üzere öğrenciler, veliler, öğretmenler, okul yöneticileri, meslek odaları, yerel yönetimler, resmî ve özel işverenler, yazılı ve görsel medyanın ortak çabaları ile gerçekleştirilmelidir.

XVIII. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Eğitim sistemimizde yönlendirme hizmetleri, okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm eğitim kademelerinde etkin olarak yaygınlaştırılmalı, mevcut Yöneltme Yönergesi revize edilmelidir.
2. Yönlendirme hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için öğrenciler ve ailelerine; yetenek, ilgi ve mesleki doyum arasındaki ilişki konusunda farkındalık kazandırılmalı, ailelerin ve tüm öğretmenlerin yöneltme sürecine aktif katılımları sağlanmalıdır.
3. Yönlendirme süreçlerinde, gözlem sonuçlarıyla birlikte çeşitli performans değerlendirme araçları ve yetenek testleri dâhil olmak üzere psikolojik ölçme araçlarından etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.
4. Öğrencileri yönlendirmede, izleme çalışması yapmak ve yönlendirme süreçlerinden doğabilecek hataları en aza indirmek amacıyla yönlendirildiği kurumda öğrencinin performansı izlenmelidir.
5. İlköğretim ve ortaöğretim boyunca eğitsel rehberlik, mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı hizmetlerini de bünyesinde barındıracak, gelişimsel rehberlik anlayışı ile kademeler arası geçişte yöneltme ve yönlendirme kararlarına dayanak teşkil edecek objektif verileri sistematik olarak derlemek, izlemek ve değerlendirmek üzere; öğrencilerin akademik beceri, ilgi ve özel yetenek profillerini oluşturacak, zamanla öğretim sistemini tek sınav odaklı olmaktan çıkaracak yeni bir model oluşturulmalıdır.
6. Ortaöğretim ve yükseköğretime geçişte, öğrenim süreci boyunca sürekli ve sistematik bir biçimde derlenen nesnel bilgilere dayalı olarak kurulacak bir yöneltme ve yönlendirme modeli hayata geçirilinceye kadar; SBS ile YGS ve LYS'de ezber bilgileri ölçen sorular yerine, yenilenen ortaöğretim programlarını da kapsayan; ortak düşünme becerileri ile derse özel, sorun çözme becerilerini ölçen sorular düzenlenmelidir.
7. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında; üniversitelerin destek verdiği, kültürümüze özgü psikolojik ölçme araçları geliştirecek, "Ulusal Test Geliştirme" veya " Ulusal Ölçme ve Değerlendirme" olarak isimlendirilebilecek akademik ve bağımsız bir birim kurulmalıdır.
8. Psikolojik ölçme araçlarında, uygulayıcı ve eğitici eğitimlerine ağırlık verilmelidir.

9. Üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik bölümlerinde okuyan öğrencilerin en az bir zekâ testini uygulama ve değerlendirme yeterliliğine sahip olarak mezun olmaları sağlan-malıdır.
10. Mevcut psikolojik ölçme ve değerlendirme araçları, günün şartlarına ve eğitim kademelerine uygun olarak revize edilmeli, elektronik ortamda uygulanabilecek ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilmelidir.
11. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde geçerli-güvenilir ölçme ve değerlendirme araçları kullanılarak kanıta dayalı sistemin etkin olarak kullanılması sağlanmalıdır.
12. Rehberlik ve tanılama hizmetlerinde özel önem arz eden üstün yetenekli ve/veya üstün zekâlı çocukların tespitine yönelik geçerli ve güvenilir tanılama araçları geliştirilmelidir.
13. Aile yapısının güçlendirilmesine yönelik olarak psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, aile eğitimleri ile desteklenmeli ve sunulan hizmetlerde medya desteği sağlanmalıdır.
14. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik e-okul sisteminde e-rehberlik modülüne yer verilmeli, bilgiler elektronik ortama aktarılarak muhafaza edilmeli ve özel durumu olan öğrenciler için sınav sistemine entegre edilerek kullanılması sağlanmalıdır.
15. Okul rehberlik servislerinde gelişimsel rehberlik anlayışı ön planda tutulmalı, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında uygulanan sınıf rehberlik programının etkinlik boyutu, bölgesel özellikler de dikkate alınarak gözden geçirilmelidir.
16. Risk altında ve dezavantajlı konumda olan çocukların tespiti yapılarak bu çocuklara yönelik eğitim çalışmaları artırılmalı; terör, göç, madde bağımlılığı, parçalanmış aileler, iletişim araçlarını kötüye kullananlar vb. risk faktörleri göz önünde bulundurularak önleyici rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmeli, bu konuda bölgenin ve yörenin özelliğine uygun olarak disiplinler arası ekip çalışmaları mülki amirlerin koordinesinde hayata geçirilmelidir.
17. Ulusal Mesleki Bilgi Sisteminin il ve ilçeler düzeyinde tanıtımı yapılarak aktif kullanımı sağlanmalı; rehberlik ve araştırma merkezleri, mesleki rehberlik hizmeti sunumunda erişim merkezi hâline getirilerek gerekli destek verilmelidir.
18. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde uzmanlığa dayalı olarak verilen hizmetlerin mali sorumluluk gerektirmesi ve millî eğitim müdürlükle-

rinde olduğu gibi tam zamanlı mesai yapılması nedeni ile çalışma saatleri, yapılan göreve paralel olarak ücretlendirilmeli, rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışma cazip hâle getirilmeli, alan uzmanlarının rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev almaları teşvik edilmelidir.

19. Madde bağımlılığı ve denetimli serbestlik gibi özel bilgi, beceri ve uygulama gerektiren konularda destek sağlayacak personel yetiştirilmeli, bu konuda hizmet veren ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği sağlanmalıdır.
20. Sokakta yaşayan, çalıştırılan, mevsimlik işçi olarak çalışan vb. sebeplerle okul dışında olan çocuklara yönelik psikolojik danışma ve rehberlik hizmet modelleri geliştirilmeli ve bu çocukların ortaöğretime erişimini sağlayacak yeni düzenlemeler yapılmalıdır.
21. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde görevli rehber öğretmen/psikolojik danışmanların çalışma süreleri yeniden belirlenmeli, ders yılı bitiminden sonra yaptıkları görevlere ilişkin olarak ek ders ücreti ödenmesi ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
22. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar, yenilenen eğitim programlarında yer alan hususların yanı sıra; okul kültürünün oluşmasında önemli görülen "gelişen toplumsal yapıya du-yarlılık, diğerkamlık" vb. konuların ilgili sınıf öğretmenleri tarafından hayata geçirilmesinde müşavirlik faaliyetlerini yürütmelidir.
23. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanların, özel eğitime gereksinim duyan çocuklara psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti sunumu konusunda özel alan yeterliliği kazanmalarına yönelik olarak yükseköğretim kurumlarında dersler konulmalı, sistemde bulunanların hizmet içi eğitim yoluyla bu yeterliliği kazanmaları sağlanmalıdır.
24. Rehberlik ve psikolojik danışma servisleri; psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme ile yönlendirme hizmetlerini yerine getirebilmesi için donanım ve araç-gereç yönünden güçlendirilmelidir.
25. Psikolojik danışma ve rehberlik mesleği, ciddi bir uzmanlık eğitimi gerektirdiğinden ve mevcut eğitim süresi talep edilen uzmanlığı sağlamada yetersiz kaldığından, psikolojik danışma ve rehberlik alanında verilen eğitim süresi, son bir yılı uygulama ağırlıklı olmak üzere 5 yıla çıkarılmalıdır.
26. Hâlen Millî Eğitim Bakanlığı'nda rehber öğretmen/psikolojik danışman olarak görev yapan tüm öğretmenlerin; uzaktan eğitim, e-eğitim, tezli-

tezsiz yüksek lisans ve hizmet içi eğitim ile uzmanlık eğitimleri tamamlanarak hizmet kalitesi artırılmalı ve hizmetlerde bütünlük sağlanmalıdır.

27. Psikolojik danışma ve rehberlik lisans öğrencilerinin staj sürelerinde uygulamaya yönelik çalışmalara ağırlık verilmeli, aday rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar rehberlik araştırma merkezlerinde 1 ay süre ile oryantasyon eğitimine alınmalıdır.
28. Millî Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversiteler arasında iş birliği yapılarak psikolojik danışma ve rehberlik lisans programı günün şartlarına uyarlanmalı; söz konusu programda alanın özelliklerine göre seçmeli derslere ağırlık verilmeli ve çeşitlendirilmelidir.
29. Okul öncesinden başlayarak bütün öğretim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman istihdam edilecek şekilde norm kadro tahsis edilmeli, özellikle kız öğrencilerin çoğunlukta olduğu okullarda, rehberlik hizmetlerinin daha etkin ve verimli sürdürülebilmesi için atamalarda bayan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara öncelik verilmeli, yatılı ve pansi-yonlu okullara rehber öğretmen/psikolojik danışman atamasına öncelik verilmeli, yatılı ve pansiyonlu okullarda ikinci rehber öğretmen/psikolojik danışman kadrosu sağlanmalıdır.
30. Okul yöneticisi ve öğretmenlere yönelik olarak yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışı tesis etmek amacı ile psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki yeni model ve yaklaşımlara uygun hizmet içi eğitimlere ağırlık verilmelidir.
31. Rehberlik ve araştırma merkezleri, misyonuna uygun olarak uzmanlık temelinde yeniden yapılandırılmalı ve merkezde sağlanan hizmetlere bağlı olarak psikolojik danışman, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, fizyoterapist, çocuk gelişimi ve eğitimcisi, eğitim programcısı ve ölçme değerlendirme uzmanı ile bölgenin özelliğine göre disiplinler arası ekip çalışmasını gerektiren diğer alan uzmanı kadroları ihdas edilmelidir.
32. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde kaliteli hizmetin sunulması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla üniversitelerin ilgili alanlarından mezunların yönetici olarak atanması için gerekli düzenleme yapılmalıdır.
33. Okullarda çalışan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışan personel, alandan mezun müfettişler tarafından denetlenmeli, bu amaçla müfettişlik alanında uzmanlaşma sağlanmalıdır.

34. Özel eğitim, psikolojik danışma ve rehberlik ile okul öncesi öğretmenliği alanlarında öğretmen açığının kapatılamaması nedeniyle üniversitelerin öğretim elemanı yetiştirme çalışmalarına ağırlık verilmeli ve bu bağlamda 1416 sayılı Kanun kapsamında bu alanlardan yurt dışına öğrenci gönderilmesine özen gösterilmelidir.

XIX. Milli Eğitim Şurasında Rehberlik ile İlgili Alınan Kararlar ve Öneriler

1. Ortaokullarda 5, 6. ve 7. sınıflarda birer saat rehberlik dersinin konulması,
2. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği, rehber öğretmenlerin okul güvenliği konusundaki rol ve sorumluluklarını da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
3. Okulda psikolojik güvenliği sağlamak amacıyla, ihtiyacı olduğu tespit edilen öğretmenlere öfke kontrolü, çatışma yönetimi, arabuluculuk gibi konularda psikoeğitim desteği sağlanmalıdır.
4. Rehberlik servisi, ağır psikolojik sorunlar yaşayan öğrencilere yardım amacıyla aileye yol göstermeli ve yardımcı olmalıdır.

Türkiye'de Rehber Öğretmenlerin (Okul Psikolojik Danışmanların) Bugünkü Sayısal Durumu(2013)

Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetlerinin Türk Millî Eğitim Sisteminin tepe örgütünde kabul görülmesinden sonra, alanda hizmet veren personelin sayısında da zaman içerisinde önem arz eden, kayda değer bir artış olmuştur. Örneğin 2001-2002 öğretim yılında, ilköğretimde 3725, ortaöğretimde 3157 ve RAM'larda 805 olmak üzere toplam 7687 rehber öğretmen (okul psikolojik danışmanı) bulunmaktaydı. Bu istatistikler, öğrenci sayısı 10,5 milyon olan ilköğretim okullarında danışman basına 2836 öğrenci, öğrenci sayısı 2,8 milyon olan liselerde ise 905 öğrenci düştüğü anlamına gelmektedir (Akkök ve Watson, 2004).

Bu sayı 2005 yılında artarak ilköğretim okullarında 6.115'e, ortaöğretim okullarında 4.300'e, RAM'larda 931'e toplamda ise 12.236'ya çıkmıştır (MEB, 2005a). Her ne kadar rehber öğretmen (okul psikolojik danışmanı) sayısında bir artış olsa da bu sayının hala yeterli düzeyde olduğu söylenemez. Nitekim MEB'in istatistikleri daha ayrıntılı incelendiğinde, 15.203 ilköğretim okulu ile 1.928 ortaöğretim okulunda hiç rehber öğretmen bulunmadığı, diğer bir ifadeyle ilköğretim okullarının %73'ü ile ortaöğretim okullarının %39'unun rehber öğretmensiz olduğu

görülmektedir. Bu istatistikler 3.904.654 ilköğretim öğrencisi ile 572.546 ortaöğretim öğrencinin okuduğu okullarda hiçbir rehber öğretmenin bulunmadığı anlamına gelmektedir.

Ayrıca Türkiye'de ilk ve ortaöğretim okullarında okuyan toplam öğrenci sayısının 12.262.401, buna karşın rehber öğretmen sayısının RAM'lar dâhil 12,236 olduğu düşünüldüğünde, yaklaşık her 1000 öğrenciye bir danışman düştüğü görülmektedir. Daha ayrıntılı ifade edilecek olursa, 9.552.278 öğrencisi bulunan ilköğretim okullarında her 1.562 öğrenciye 1 danışman, 2.710.123 öğrencisi bulunan ortaöğretim okullarında ise her 630 öğrenciye 1 danışman düşmektedir.

Amerikan Okul Psikolojik Danışmanları Derneği'nin (ASCA) ideal standart olarak her 250 öğrenciye bir psikolojik danışman düşmesi gerektiği görüşü ölçüt alındığında (ASCA, 2005a), ülkemizde mevcutlara ek olarak 35.000 okul psikolojik danışmana daha ihtiyaç olduğu ortaya çıkar.

Nitekim Akkök ve Watts (2004) tarafından hazırlanan "Meslekî Bilgi, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri Türkiye Ülke Raporu'nda da ülkenin 2010 yılına kadar gereksinim duyacağı rehber öğretmen (psikolojik danışman) ihtiyacının 40.000 olduğu belirtilmektedir. Ancak okul Psikolojik danışma ve rehberlik yaklaşık yüz yıllık geçmişi olan ABD'de bile her 478 öğrenciye 1 danışman düştüğü göz önüne alındığında (ASCA, 2005a), Türkiye'nin bu ideal standartları kısa zamanda yakalamasının pek de olanaklı olmadığı gibi gerçekçi de olduğu söylenemez.

2018 yılı verilerine bakıldığında Türkiyede 234 RAM bulunmaktadır. 2014 yılında rehberlik ve araştırma merkezlerinde 2.823 öğretmen görev yaparken 2018 yılında bu sayı % 13 oranında artarak 3.191'e ulaşmıştır. Yine 2018 verilerine göre Türkiye genelindeki okul rehberlik servislerinde toplam 30.906 rehber öğretmen görev yapmaktadır (MEB, 2018).

Türk PDR Derneğinin, 2011 yılında Milli Eğitim Bakanlığına psikolojik danışman sayılarına ilişkin bilgi edinmek için sorduğu sorular

Sayın Yetkili,

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinin ülkemizdeki gelişimi ve bu hizmeti sunan psikolojik danışmanların (rehber öğretmen) mesleki gelişimlerini sağlayan, Bakanlıkla da çeşitli çalışmalarda işbirliğinde bulunan mesleki bir derneğiz.

Ülkemizde görev yapan psikolojik danışmanların sayısal bilgilerine ihtiyacımız vardır.

1. Halen görev yapan psikolojik danışmanların merkez ve taşra teşkilatı düzeyinde olmak üzere mezun oldukları lisans programına göre dağılımı nedir?
2. Merkez ve taşra düzeyinde toplam psikolojik danışman sayısı nedir?
3. Psikolojik danışman norm sayısı nedir?
4. Psikolojik danışman normuna göre açık nedir?
5. Bakanlığın norm kadro sayısına göre varsa açık, bu açığı giderme projeksiyonu nedir?
6. 2002-2011 yıllarını içeren (yıllara göre) ilk atama, açıktan atama ve kurumlar arası geçiş olmak üzere ataması yapılan psikolojik danışman sayısı nedir?

Yukarıda edinilme isteğinde bulunduğumuz bilgilerin ivedilikle gönderilmesini saygılarımla arz ederim.

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği

Yönetim Kurulu

Türk PDR Derneğinin, 2011 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na psikolojik danışman sayılarına ilişkin bilgi edinmede sorduğu sorulara cevap olarak genel toplamda 18.828 Okul Psikolojik Danışmanı/Rehber Öğretmen olduğu belirtilmiştir. MEB Strateji Geliştirme Başkalığınca 27.09.2011 tarihinde PDR derneğine verdiği cevap yazısındaki sayısal veriler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Türkiye'de bazı okullarda rehber öğretmen fazlalığı, bazı okullarda ise hiç rehber öğretmen bulunmaması hususları hakkında, Yozgat Milletvekili Mehmet Ekici tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için Milli Eğitim Bakanı Sayın Nimet ÇUBUKÇU'ya verdiği soru önergesi:

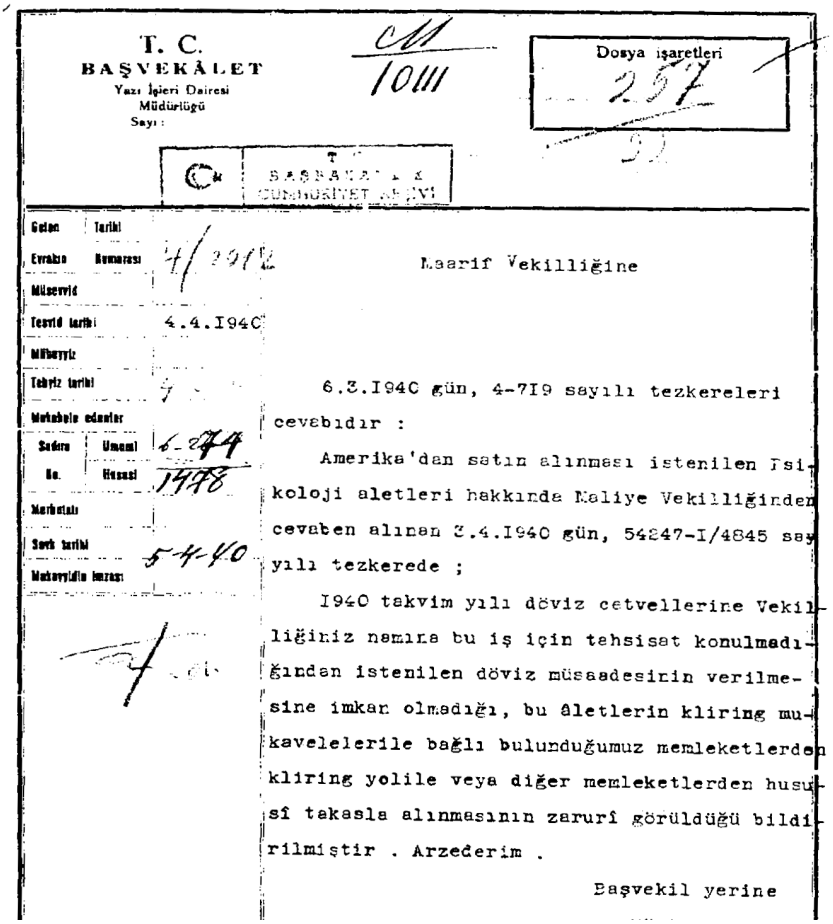

T. C.
BAŞVEKÂLET
Yazı İşleri Dairesi
Müdürlüğü
Sayı :

CM
10111

Dosya işaretleri
257

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Gelen | Tarihi
Evrakın | Numarası 4/2912
Müsevvid
Tesvid tarihi 4.4.1940
Mübayyiz
Tebyiz tarihi
Mukabele edenler
Sadıra | Umumi 6-274
No. | Hususi 1478
Merbutatı
Sevk tarihi 5-4-40
Mukayyidin imzası

Maarif Vekilliğine

6.3.1940 gün, 4-719 sayılı tezkereleri cevabıdır :

Amerika'dan satın alınması istenilen Psikoloji aletleri hakkında Maliye Vekilliğinden cevaben alınan 3.4.1940 gün, 54247-I/4845 sayılı tezkerede ;

1940 takvim yılı döviz cetvellerine Vekilliğiniz namına bu iş için tahsisat konulmadığından istenilen döviz müsaadesinin verilmesine imkan olmadığı, bu âletlerin kliring mukavelelerile bağlı bulunduğumuz memleketlerden kliring yolile veya diğer memleketlerden hususî takasla alınmasının zarurî görüldüğü bildirilmiştir . Arzederim .

Başvekil yerine

Belge 12. Yozgat Milletvekili Mehmet Ekinci'nin Milli Eğitim Bakanlığı'na verdiği soru önergesi

Bu soru önergesine, Strateji Geliştirme Başkanlığının 7.4.2011 tarih ve 1971 sayılı yazısı ile cevap verilmiştir.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SGB.0.73.02.00/1971 07/04/2011

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.03.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-29357 sayılı yazı.

Yozgat Milletvekili Sayın Mehmet EKİCİ'nin, "Rehber öğretmen ihtiyacına ilişkin" İlgi yazı eki 7/18442 esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1-2. Ülkemizde; rehber öğretmeni olması gereken (normu bulunan) okul sayısı 21.926 ve rehber öğretmeni bulunmayan (norm olduğu hâlde) okul sayısı ise 10.053'dür.

3. Ülkemizde rehber öğretmeni; 1 olan okul sayısı 8.998, 2 olan okul sayısı 1.963, 3 olan okul sayısı 538 ve 4 olan okul sayısı da 236'dır.

4. Rehber öğretmen ihtiyacı olan eğitim kurumları, ilgili millî eğitim müdürlüklerince illerine ayrılan kontenjan ölçüsünde belirlenmekte, sisteme yansıtılmakta, atanacak/görevlendirilecek ya da yer değiştirecek öğretmenlerin tercihlerine sunulmaktadır. Atama ve yer değiştirmeler, tercihler dikkate alınarak yapıldığından öğretmen dağılımı da buna göre yapılmaktadır.

5. İl millî eğitim müdürlükleri, atama ve yer değiştirme dönemlerinde illerindeki mevcut öğretmen durumunu titizlikle değerlendirmekte ve çalışmalarını buna göre ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütmektedirler.

6. Bakanlığımızca 2003-2011 yılları arasında toplam 8.799 kadrolu rehber öğretmen ataması yapılmıştır. Ayrıca, 09.03.2011 tarihi itibarıyla 272 sözleşmeli rehber öğretmen görev yapmaktadır.

7. Eğitim kurumlarında alanlar bazında bulunması gereken öğretmen sayısı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik'te yer alan esaslar çerçevesinde belirlenmektedir.

Söz konusu Yönetmeliğin 13'üncü maddesinde "Rehberlik ve araştırma merkezleri için; merkezin görev alanına giren il veya ilçenin nüfusu 200.000'e kadar olan yerlerde 5, sonra gelen her 100.000 nüfus için 1 rehber öğretmen norm kadrosu verilir. Bu şekilde yapılacak hesaplama sonunda artan nüfusun en az 50.000 olması hâlinde bir rehber öğretmen norm kadrosu daha verilir.

Okul rehberlik servisleri için;

a) Özel eğitim okul ve kurumlarından öğrenci sayısı 25 ve daha fazla olanların her birine 1,

b) İlköğretim kurumlarında öğrenci sayısı 250 ve daha fazla olanların her birine 1,

c) Ortaöğretim kurumlarında öğrenci sayısı 150 ve daha fazla olanların her birine 1,

d) Yatılı ve pansiyonlu okulların öğrenci sayılarına bakılmaksızın her birine 1,

e) İlçe merkezindeki ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenci sayısının az olması

Belge 13. MEB'in Mehmet Ekinci'nin soru önergesine cevabı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SGB.0.73.02.00/ / /2011

Konu : Soru Önergesi

nedeniyle rehber öğretmen norm kadrosu verilememesi hâlinde öğrenci sayısı en fazla olan eğitim kurumuna 1,

f) Pansiyonlu mesleki eğitim merkezlerine 1,

g) Bağımsız anaokullarına 1,

rehber öğretmen norm kadrosu verilir. Buna, özel eğitim kurumlarında öğrenci sayısının 100 ve 100'ün katlarına, diğerlerine ise 500 ve 500'ün katlarına ulaşması hâlinde her defasında 1 rehber öğretmen norm kadrosu eklenir. Bir yerleşim merkezinde her okulda en az 1 rehber öğretmen norm kadrosu doldurulmadan ikinci ve müteakip norm kadrolar atamalarda kullanılmaz" denilmektedir.

09.03.2011 tarihli Bakanlığımız MEBBİS Norm İşlemleri Modülü verilerine göre; iller bazında rehber öğretmen ve öğrenci dağılımını gösterir çizelgeler ekte sunulmuştur.

8. 2011 yılında atama yapılacak kadroların öğretmen ihtiyaç yüzde oranları dikkate alınarak illere dağıtımı ve il millî eğitim müdürlüklerince, illeri için Bakanlıkça belirlenen kontenjan ölçüsünde rehber öğretmen talebi gösterilmesi durumunda öğretmen ataması/görevlendirilmesi yapılabilecektir.

9. 2009-2010 KPSS'ye katılmış ve rehber öğretmenlik alanına atanmak/görevlendirilmek için başvuru yapabilecek 844 potansiyel aday bulunmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Millî Eğitim Bakanı

EK/EKLER:
Çizelge (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Belge 14.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü
Bilişim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

REHBER ÖĞRETMENLERİN İLLER BAZINDA SAYISAL DAĞILIMI
(09/03/2011)

İl Kodu	İl Adı	Mevcut
1	Adana	426
2	Adıyaman	187
3	Afyonkarahisar	104
4	Ağrı	70
5	Amasya	100
6	Ankara	1533
7	Antalya	449
8	Artvin	47
9	Aydın	247
10	Balıkesir	232
11	Bilecik	37
12	Bingöl	72
13	Bitlis	72
14	Bolu	71
15	Burdur	55
16	Bursa	444
17	Çanakkale	104
18	Çankırı	41
19	Çorum	164
20	Denizli	214
21	Diyarbakır	461
22	Edirne	78
23	Elazığ	148
24	Erzincan	54
25	Erzurum	256
26	Eskişehir	168
27	Gaziantep	289
28	Giresun	118
29	Gümüşhane	39
30	Hakkari	49
31	Hatay	337
32	Isparta	98
33	Mersin	418
34	İstanbul	2324
35	İzmir	1054
36	Kars	78
37	Kastamonu	90
38	Kayseri	271
39	Kırklareli	44
40	Kırşehir	81
41	Kocaeli	313
42	Konya	346
43	Kütahya	108
44	Malatya	239
45	Manisa	265
46	Kahramanmaraş	224
47	Mardin	201
48	Muğla	200
49	Muş	71
50	Nevşehir	72
51	Niğde	80
52	Ordu	183
53	Rize	105
54	Sakarya	130
55	Samsun	385
56	Siirt	131
57	Sinop	47
58	Sivas	127
59	Tekirdağ	116
60	Tokat	165
61	Trabzon	231
62	Tunceli	38
63	Şanlıurfa	228
64	Uşak	71
65	Van	187
66	Yozgat	105
67	Zonguldak	112
68	Aksaray	64
69	Bayburt	10
70	Karaman	55
71	Kırıkkale	57
72	Batman	93
73	Şırnak	40
74	Bartın	43
75	Ardahan	28
76	Iğdır	66
77	Yalova	74
78	Karabük	57
79	Kilis	33
80	Osmaniye	135
81	Düzce	55
999	Bakanlık	12
TÜRKİYE GENELİ TOPLAM:		**16.426**

Belge 15.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın açıklamasında yer alan Türkiye'de rehber öğretmeni ol-ması gereken (normu bulunan) okul sayısı 21.926 ve rehber öğretmeni bulunmayan (norm olduğu halde) okul sayısı ise 10.053'dür. Ülkemizde; rehber öğretmeni 1 olan okul sayısı 8.998, 2 olan okul sayısı 1.963, 3 olan okul sayısı 538 ve 4 olan okul sayısı da 236'dır.

8. BÖLÜM

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA REHBERLİĞE İLİŞKİN GÖZLENEN GELİŞMELER

Türk Eğitim Sistemi'nde rehberlikten 1950'den itibaren söz edilmeye başlanması ve bu doğrultuda çalışmaların başlamasından sonra, üniversitelerde de bu alanla ilgili gelişmeler gözlenmiştir. Özellikle, Türk-Amerikan yakınlaşmasının sonucunda eğitilmek üzere ABD'ye giden uzmanların yavaş yavaş yurda dönmesiyle bu çalışmalar hız kazanmıştır. Bu alanın gelişmesi ve benimsenmesine dönük yapılan ilk uygulamalara Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin çalışmaları örnek verilebilir. 1956'da Amerikan desteğiyle kurulan bu üniversitede yıl yerine sömester, sınıf geçme yerine ders geçme esası daha kuruluşundan itibaren getirilmiş, programlara zorunlu derslerin yerine seçmeli dersler konmuş, üniversiteye yeni gelen öğrenciler için iki haftalık oryantasyon programı uygulanmış, akademik danışmanlık sistemi başlatılmıştır (Tan, 2000).

Yükseköğretimde rehberlik anlayışına dönük ilk çalışmaların yapıldığı yerlerden biri de o zamanki ismiyle Gazi Eğitim Enstitüsü'dür (Bugünkü adıyla Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi). 1950'li yılların başından itibaren bu kurumda Psikolojik Danışma Rehberlik hizmetlerinde öncü niteliği taşıyan bazı çalışmalar yapılmıştır.

Yapılan çalışmalara; Pedagoji bölümü programına ilk kez seçmeli derslerin konması, öğretim üyelerine akademik danışmanlık görevi verilmesi, Enstitü'de bir rehberlik bürosunun kurulması ve öğrenciler için toplu dosyaların geliştirilmesi örnekleri verilebilir (Tan, 2000).

Üniversitelerde alanla ilgili görülen diğer olumlu gelişme de; ODTÜ, Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi gibi büyük üniversitelerimizde kurulan medikososyal merkezlerinin başlangıçta yalnız beden sağlığı hizmetine yoğunlaşmalarına karşın, 1960'lı yıllardan itibaren bünyelerine psikiyatrist, psikolog, psikolojik danışman ve sosyal hizmet uzmanı gibi elemanları da katarak ruh sağlığı hizmetlerini sunmaya başlamalarıdır (Tan, 2000).

Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Eğitiminin Başlaması

Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Eğitimi ilk kez 1950'li yılların başından itibaren Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı yükseköğretim kurumlarımızdan biri olan Gazi Eğitim Enstitüsü'nün "pedagoji" ve "özel eğitim" bölümleri ders programlarına PDR eğitimi ile ilgili "rehberlik ve psikolojik danışma" adlı bir dersin konmasıyla başlamıştır (Tan,2000).

Bu tarih, rehberlik dersinin Türkiye'de bir yükseköğretim programında ilk kez okutuluyor olması bakımından son derece önemlidir.

1962 yılında ODTÜ Psikoloji bölümü ders programına "Danışma Psikolojisi" adlı ders konmuş ve bu ders 1982'ye kadar verilmiştir (Kuzgun, 2000).

İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü programında da benzer biçimde "rehberlik", "danışma", "psikolojik testler" gibi dersler yer almıştır (Tan, 2000).

Ancak ülkemizde PDR alanına ilişkin ilk lisans programı, 1965 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi "Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik" bölümü ile başlatılmıştır. Bu Fakültenin bir diğer özelliği de Türkiye'de kurulan ilk "Eğitim Fakültesi" olmasıdır (Kuzgun,1993).

1982 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı yasa ile daha önce Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan ve temel amaçları öğretmen yetiştirmek olan 2 veya 3 yıllık eğitim enstitülerinin "Eğitim Fakültesi" adıyla üniversitelere aktarılmasından sonra, üniversitelerin eğitim fakültelerinde psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümlerinin sayısı hızla artmıştır. 1982 yılında Gazi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi gibi üniversitelerin yanı sıra toplam 8 üniversitede PDR bölümü açılmıştır.

1982 yılından bu güne kadar hemen hemen her sene yeni PDR bölümleri açılarak PDR lisans eğitim veren üniversitelerin sayısı toplam 66'ya ulaşmıştır. Tablo 1 de üniversitelerdeki PDR bölümlerinin açılış yılları sırasıyla verilmiştir.

PDR alanında ilk lisansüstü eğitim ise 1966–1967 öğretim yılından sonra Hacettepe Üniversitesi Eğitimi Fakültesi'nde açılan Eğitim Bölümü içerisinde verilmeye başlanmıştır. Bu eğitim daha sonra, 1974 yılında Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi bünyesinde oluşturulan "Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü" içerisinde sürmüştür. Bu programları daha sonra; Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitelerinde açılan programlar izlemiştir (Özgüven,1990).

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 266.1/ Ankara

Konu : Doçent Dr.Şefik Uysal'ın
Profesörlüğe atanması.

Başbakanlığa 19.03.75 10641

Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde açık bulunan 1750 lira aylıklı, Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümündeki Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca uygun görülen, aynı Fakülte Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümü Doçenti Dr. Şefik Uysal'ın, 1750 sayılı kanunun 24 üncü maddesi gereğince alabileceği aylıkla atanması hakkında tanzim edilen müşterek karardan dört nüsha ilişikte sunulmuştur.

Gereğini tensiplerine saygı ile arzederim.

Prof.Dr.Safa Reisoğlu
Millî Eğitim Bakanı

EK: 1 Müşterek karar
(4 nüsha)

K: 14551

VA.İC. 18 Mart 1975

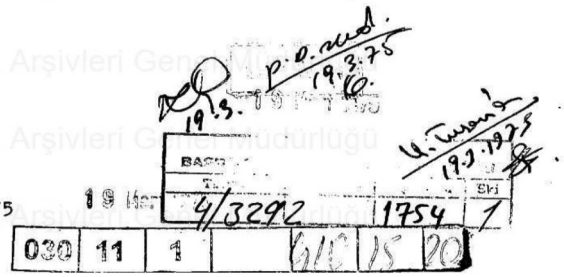

Belge 17. Doçent. Dr. Şefik Uysal'ın Profesörlüğe atanması

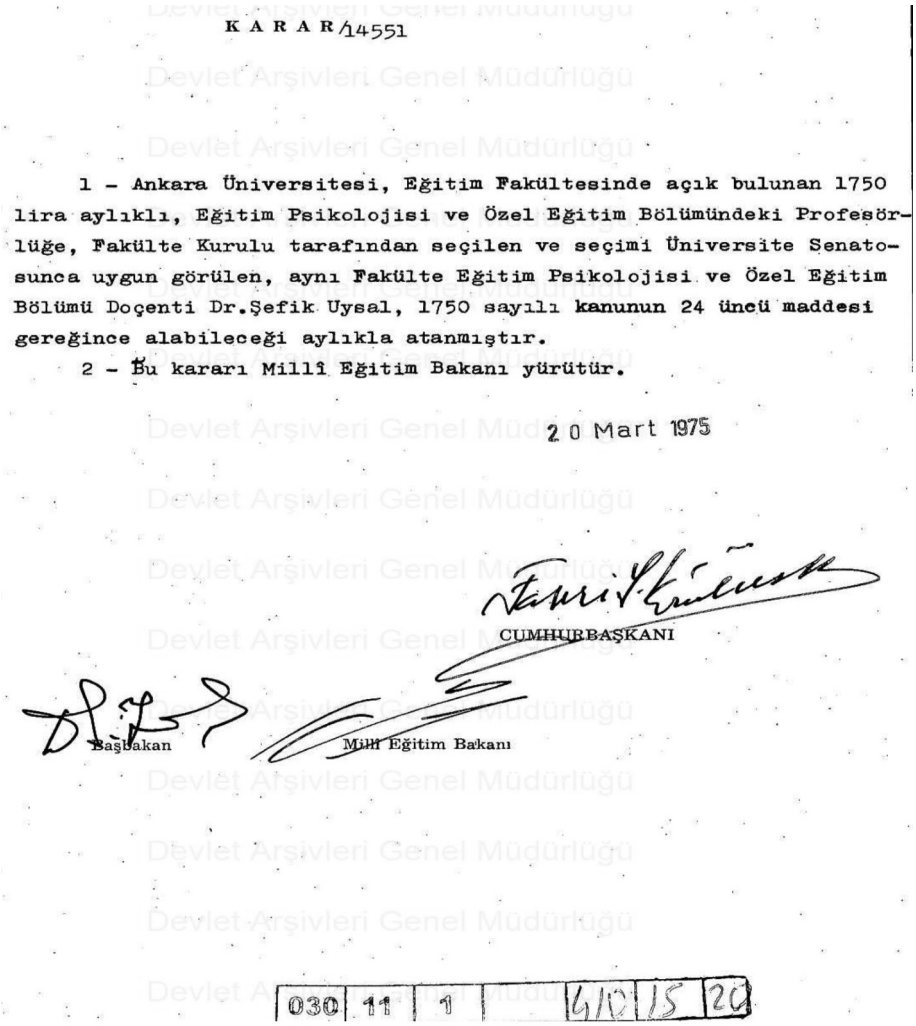

K A R A R /14551

1 - Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde açık bulunan 1750 lira aylıklı, Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümündeki Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca uygun görülen, aynı Fakülte Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümü Doçenti Dr.Şefik Uysal, 1750 sayılı kanunun 24 üncü maddesi gereğince alabileceği aylıkla atanmıştır.

2 - Bu kararı Millî Eğitim Bakanı yürütür.

20 Mart 1975

CUMHURBAŞKANI

Başbakan

Milli Eğitim Bakanı

030 | 11 | 1 | 6/10/15/20

Belge 18. Prof.Dr. Şefik Uysal'ın Ankara Üniversitesi Eğitim Psikolojisi Bölümüne atanması,1975.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 266.1/ Ankara

Konu: Doç.Dr.Engin Geçtan'ın
Profesörlüğe atanması

Başbakanlığa 25.03.75* 11225

Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde açık bulunan 1750 lira aylıklı, Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümündeki Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca uygun görülen, aynı Fakülte Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümünde Doçent Dr. Engin Geçtan'ın, 1750 sayılı kanunun 24 üncü maddesi gereğince alabileceği aylıkla atanması hakkında tanzim edilen müşterek karardan dört nüsha ilişikte sunulmuştur.

Gereğini tensiplerine saygı ile arzederim.

Prof.Dr.Safa Reisoğlu
Millî Eğitim Bakanı

EK: 1 Müşterek karar
(4 nüsha)

K: 14590

25.3.75

25.3.1975

4/3481 1883 1

VA.İC. 24 Mart 1975

Belge 19. Doç. Dr. Engin Gençtan'ın Profesörlüğe atanması, 1975

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

K A R A R /14590

1 - Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde açık bulunan 1750 lira aylıklı, Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümündeki Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversi Senatosunca uygun görülen, aynı Fakülte Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümünde Doçent Dr.Engin Geçtan, 1750 sayılı kanunun 24 üncü maddesi gereğince alabileceği aylıkla atanmıştır.

2 - Bu kararı Millî Eğitim Bakanı yürütür.

27 Mart 1975

CUMHURBAŞKANI

Başbakan

Milli Eğitim Bakanı

030 | 11 | 1 | 410 117 12

Belge 20. Prf. Dr. Engin Gençtan'ın Ankara Üniversitesi Eğitim Psikolojisi Bölümüne atanma yazısı, 1975.

T. C.
BAŞBAKANLIK
Özlük ve Yazı İşleri Genel Müdürlüğü

Karar No: 14590

Gelen evrakın	Tarihi	25/3/1975
	No.	266.1/11225
Yazan Memur		V.T.
Yazı tarihi		25/3/1975
Beyaz eden		
Beyaz tarihi		
Karşılaştıranlar		
Dosya No.		4/3481-1883
Gidiş No.		14590-1935
Ekleri		1
Sevk tarihi		28 Mart 1975
Kaydeden		

Not:

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA

Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

İlgi: 25/3/1975 tarih ve 266.1/11225 sayılı tezkereye:
Cumhurbaşkanı tarafından onanmış bulunan karar sureti bağlı olarak sunulmuştur. Arzederim.

Başbakan Adına
Müsteşar
Y. Kenan AYBEK
Müsteşar Yardımcısı

410 17 12

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

ayı : 266.
onu : Doçent Dr. Ethem Özgüven'in kadrolu Profesörlüğe atanması.

Ankara
/ /19

23.06.80-22154

Başbakanlık Makamına

Hacettepe Üniversitesi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde açık bulunan 1 inci derece kadrolu Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca kabul edilen, aynı Fakülte Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde Doçent Dr. Ethem Özgüven'in, 1750 sayılı Üniversiteler kanununun 24 üncü maddesine göre alabileceği aylıkla Profesör olarak tayini hakkında tanzim edilen müşterek karardan dört nüsha ilişikte sunulmuştur.

Gereğini tensiplerine saygı ile arzederim.

Orhan Cemal Fersoy
a.m. Millî Eğitim Bakanı

NOT: Profesörlük kadrosu
11 Mayıs 1976 tarih ve 1997
sayılı kanunla alınmıştır.

Ek: 1 Müşterek karar (4 nüsha)
1 Fakülte kurulu kararı sureti
1 Lisan imtihanı tutanağı
1 Komisyon raporu
1 Senato kararı sureti

K/24591

T. C.
BAŞBAKANLIK
Özel Kalem Müdürlüğü
Dos. : 333
Kayıt No : 01225
Eki :

T. C.
BAŞBAKANLIK
EVRAK VE / MÜDÜRLÜĞÜ
Gideceği Yer : ÖYGM.
Tarih : / /19
24 Haziran 1980

VA.MY.18.6.1980

030 | 11 | 1 | 529702

Belge 21.

PROFESÖR ADAYI DOÇ.DR.İBRAHİM ETHEM ÖZGÜVEN HAKKINDA RAPOR

Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde açık bulunan profesörlük kadrosu için yapılan başvuruları incelemek üzere, adı geçen fakülte kurulu'nun 6 Mayıs 1980 gün ve 7 sayılı toplantısında aldığı 80/93 sayılı kararı ile kurulan komisyonumuz, 21.5.1980 günü saat 13.30'da Beytepe'de Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlık odasında toplandı. Başkanlığa, Prof.Dr.Feriha Baymur'u ve yazmanlığa'da Prof.Dr.Hüsnü Arıcı'yı seçerek çalışmaya başlayan komisyonumuz, yaptığı incelemede açık kadroya başvuran tek adayın, Doç.Dr.İ.Ethem Özgüven olduğunu görmüş ve aşağıdaki hususları saptamıştır.

Aday, Doç.Dr.İbrahim Ethem Özgüven, başvurusunu yasal süresi içinde ve usulüne uygun olarak yapmıştır. Adayın durumu 1750 sayılı yasada ve ilgili tüzükte profesörlük için öngörülen doçentlikte bekleme ve kadrolu bir doçentlikte görev yapma koşullarına uymaktadır ve profesörlüğe yükselme için gerekli ikinci yabancı dil sınavını Fransızca'dan 12 Mayıs 1980 günü başarıyla vermiştir.

Adayın Özgeçmişi ve Mesleki Çalışmaları:

Doç.Dr.İbrahim Ethem Özgüven 1930 yılında Ermenek'de doğmuştur. Erzurum Erkek Öğretmen Okulunu bitirdikten sonra, beş yıl ilkokul öğretmenliği yapmış daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünden 1956 yılında mezun olmuştur. Aynı yıl Milli Eğitim Bakanlığı Test ve Araştırma Bürosuna atanmış, 1959'da devlet bursu ile Ölçme ve Değerlendirme konusunda öğrenim ve pratik çalışma yapmak üzere Amerika Birleşik Devletlerine gönderilmiştir. A.B.D. de Rutgers Üniversitesine devam eden aday, Princeton'da Education Testing Sevice'te uygulamalı çalışmalar yapmıştır. Yurda döndükten sonra Test ve Araştırma Bürosu Ölçme Bölümü Başkanı olarak görev yapan Dr. Özgüven, 1963 yılında iki yıllık bir burs sınavı kazanarak, tekrar Amerika Birleşik Devletlerine gitmiş, 1964 yılında

030 | 11 | 1 | 523 | 10

Belge 22.

George Peabedy Üniversitesinden, psikoloji alanında lisans (BS) ve 1965 yılında, Columbia Üniversitesinden Ölçme Tekniği alanında Master (MS) derecelerini almıştır. Yurda dönüşünde tekrar Milli Eğitim Bakanlığı Test Bürosu'nda görev alan Dr.Özgüven, 1967 yılında asli görevle Gazi Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bölümünde öğretmen olmuş ve ek görevli olarak da Hacettepe Üniversitesi Psikoloji ve Eğitim bölümlerinde Genel psikoloji, Ölçme-Değerlendirme, İstatistik, ve Rehberlik derslerini okutmuştur. 1969 yılında Hacettepe Üniversitesi Fen ve Sosyal Bilimler Fakültesi Eğitim bölümünde öğretim görevlisi olan Dr.Özgüven aynı görevi, daha sonra Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesinde sürdürmüştür. Dr.Özgüven "Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörler" konulu tezi ile 1970 yılında Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında doktora öğrenimini tamamlamış 1970-71 yılında üniversitece izinli olarak, A.B.D. ne giden aday Cennecticut Üniversitesinde Psikolojik Testler ve İstatistik dersleri okutmuş ve doktora ötesi akademik çalışmalar yapmıştır. Nisan 1975'de "Eğitsel ve Sosyo-Ekonomik Faktörler Açısından Üniversiteye Giriş Sorunu" konulu tezi ile üniversite doçenti olmuş, Mayıs 1975'de Hacettepe Üniversitesi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde Eylemli Doçentliğe atanmıştır. Halen bu görevini bölüm başkanı olarak sürdürmektedir. Öğretim görevliliği ve eylemli doçentliği süresince Ölçme ve Değerlendirme, Bireyi Tanıma Teknikleri, Psikolojik Testler, İstatistik ve Araştırma Teknikleri gibi dersleri lisans ve lisans üstü düzeylerde okutmuş ve lisans üstü çalışmalarda tezler yönetmiştir.

Öğretim Görevliliği ve Doçentliği süresince, bir çok yurt içi ve yurt dışı seminer ve bilimsel toplantılara katılan aday türkçe ve ingilizce tebliğler sunmuştur.

Yayınları:

Doç.Dr.İbrahim Ethem Özgüven doçent olduktan sonra 7 araştırma raporu ve kitap, çeşitli mesleki dergilerde 14 makale ve 5 psikolojik test ve envanter (2'si ingilizce) olmak üzere toplam 26 yayın yapmıştır.

İ.B

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

030 | 11 | 1 | | 523 | 70

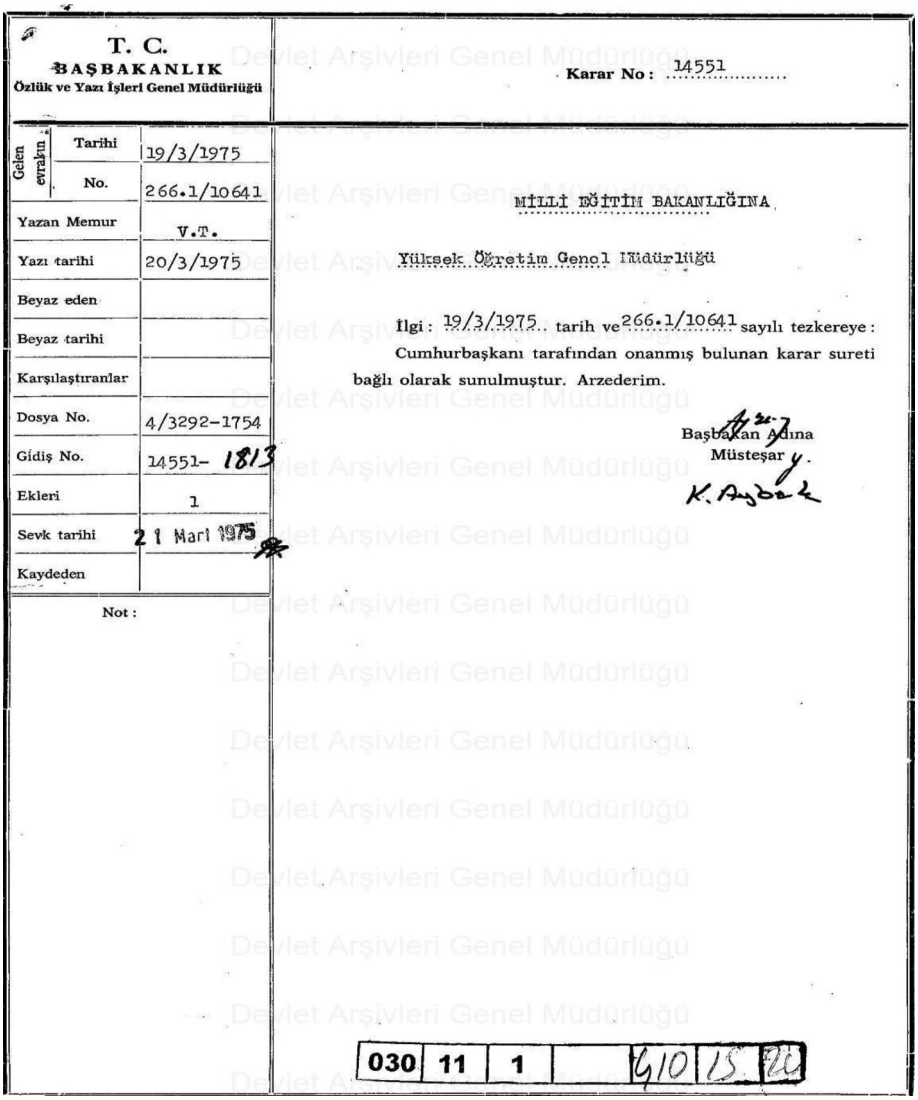

T. C.
BAŞBAKANLIK
Özlük ve Yazı İşleri Genel Müdürlüğü

Karar No: 14551

Gelen evrakın	
Tarihi	19/3/1975
No.	266.1/10641
Yazan Memur	V.T.
Yazı tarihi	20/3/1975
Beyaz eden	
Beyaz tarihi	
Karşılaştıranlar	
Dosya No.	4/3292-1754
Gidiş No.	14551- 1813
Ekleri	1
Sevk tarihi	21 Mart 1975
Kaydeden	

Not :

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA

Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

İlgi: 19/3/1975 tarih ve 266.1/10641 sayılı tezkereye:
Cumhurbaşkanı tarafından onanmış bulunan karar sureti bağlı olarak sunulmuştur. Arzederim.

Başbakan Adına
Müsteşar
K. Aydın

030 | 11 | 1 | 610 | 15

Belge 23.

Yükseköğretimde PDR Programlarının Bugünkü Sayısal Durumu

1960'lı yıllarda ABD'deki eğitimlerini tamamlayan uzmanlar ülkeye döndüklerinden sonra öğretmenlere yönelik rehberlik kursları vermeye devam etmişlerdir. Nihayet Ankara Üniversitesi Senatosu'nun 31.08.1964 tarih ve 2718 sayılı kararı ile Üniversite'nin bünyesinde PDR lisans eğitimi ilk kez 1965 yılında Ankara

Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik bölümü adı altında başlamıştır. Yükseköğretim Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1982 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin adı Eğitim Bilimleri olarak değiştirilmiş, bölümler yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemeden sonra Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü kurulmuştur. Yine aynı sene Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesinin de aralarında bulunduğu altı üniversitede PDR lisans programı okutulmaya başlamıştır (Özgüven, 1989).

YÖK, 23 Ağustos 1983 tarih ve 83.46.519 sayılı kararla eğitim fakültelerinde prog-ramlarla ilgili kapsamlı düzenlemeler gerçekleştirmiştir. Bu düzenlemelerde Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik programlarında yer almıştır (YÖK 2007). 1982 yılında 6, 1983 yılında 3 üniversitede PDR bölümü açılmıştır. 1983 yılında PDR Bölümü açılan üniversiteler; Çukurova Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Çanakkale Üniversitesi'dir. Çanakkale Üniversitesi'nin PDR bölümü 1997 yılında kapatılmış ve on iki sene sonra tekrar 2009 yılında PDR eğitimine devam etmiştir. 1983 yılından 1987 yılına kadar PDR bölümü açılmasında durgunluk söz konusudur. 1987 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi'nde PDR bölümleri açılmıştır. 1992 yılında Uludağ Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde PDR bölümleri açılmıştır. 1992 yılını takip eden yedi yıl boyunca PDR bölümlerinin açılması kesintiye uğramıştır. Tekrar 1999 yılında Ege Üniversitesi'nin PDR bölümünün açıldığını görüyoruz. 2000 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde PDR bölümleri açılmıştır. 2002 yılında Mersin Üniversitesin ve Pamukkale Üniversitesinde PDR bölümleri açılmıştır. Daha sonra 2004 yılında 4, 2007 yılında 4, 2007 yılında da 4 üniversitede PDR bölümleri açılmıştır. 2008 yılından sonra PDR bölümüne artan taleplere paralel olarak üniversitelerde hızla PDR bölümü açılmaya başlamıştır.

2018 yılı verilerine göre 82'si devlet, 21'i vakıf, 15'i KKTC'de ve 1 Kırgızistan'da olmak üzere toplam 119 üniversitede PDR bölümü hizmete açılmış ve öğrenci yetiştirmeye başlamıştır.

Bu üniversitelerin 28'inde normal programlarına ek olarak PDR ikinci öğretim programlarını da açmışlardır. Dolayısıyla Rehberlik ve Psikolojik Danışma lisans eğitiminin verildiği programların sayısı 1982'den 2018'e kadar 6'dan 119'a çıkmıştır (ÖSYM, 2018).

Üniversitelerdeki PDR Programlarındaki Öğretim Elemanı Sayısı ve Lisans Üstü Programı Dağılımı

Türkiye'de yükseköğretim düzeyinde Psikolojik Danışman yetiştirme hizmetleri inişli çıkışlı evrelerden geçtikten sonra günümüzdeki şeklini almıştır. Günümüzde PDR programı olan üniversitelerin akademik kadro yapısı incelendiğinde, PDR kavramının başlandığı yıl olarak kabul edilen 1950 yılından bu yana önemli gelişmelerin olduğu gerçeğini görüyoruz. Amerika'dan getirilen uzmanların başlattığı çalışmalar daha sonra ABD'den mezun olmuş Türk uzmanlar tarafından devam ettirmiş ve günümüzde toplam 119 üniversitede PDR eğitimi verilmektedir. Üniversitelerdeki PDR programlarında sadece 79 profesör olup, 44 üniversite-de görev yapmaktadırlar. Doçent sayısı toplam 78'dir ve 40 farklı üniversitede görev yapmaktadırlar (YÖK, 2018).

En çok akademik personel bulunan üniversite Gazi Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'dir. Gazi Üniversitesi'nde 2 öğretim görevlisi, 11 araştırma görevlisi, 2 dr öğretim üyesi, 3 doçent ve 3 profesör olmak üzeret toplam 21 personel bulunmaktadır. Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde 4 öğretim görevlisi, 2 araştırma görevlisi, 4 dr. öğretim üyesi, 4 doçent ve 5 profesör olmak üzere toplam 19 akademik personel mevcuttur. Gazi Üniversitesi'nde ise öğretim görevlisi, 6 araştırma görevlisi, 6 dr öğretim üyesi, 1 doçent ve 5 profesör olmak üzere toplam 18 personel bulunmaktadır.

PDR alanında ilk lisansüstü eğitim 1966 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde verilmeye başlanmış, bu sayı 1982 yılında 5 üniversiteye (Hacettepe, Ankara, Gazi, ODTÜ, Boğaziçi) yükselmiştir (Özgüven, 1989).

Günümüzde lisansüstü eğitimin verildiği üniversite sayısı her geçen gün artmaktadır. Bugün 32 üniversitede yüksek lisans, 21 üniversitede ise doktora programı uygulanmaktadır.

9. BÖLÜM

YÜKSEKÖĞRETİMDE REHBERLİĞİ TANITMA VE REHBER YETİŞTİRME VAKFININ (YÖRET) KURULUŞU

Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı, 1972 yılında Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık mesleğinin tanıtılmasına ve yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmak üzere kurulmuştur. Kurulduğu yıllarda ilk "Üniversiteler Rehberi'nin basımını sağlamış, İstanbul Üniversitesi'ne yeni başlayan öğrenciler için "Oryantasyon" programını uygulayarak bir rehberlik çalışması örneği sunmuş ve meslek elemanlarına hizmet içi eğitim vermiştir.

Yeşilyaprak (2006), vakfın çalışmalarının 1990 yılından itibaren psikolojik danışmanların gereksinimlerine bağlı olarak yeniden düzenlendiğini belirtmektedir. Yelilyaprak'a göre YÖRET eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılmasının yanı sıra, çeşitli projeler kapsamında hazırladığı eğitim programları ile yönetici, danışman, eğitimci, anne/baba, genç, sivil toplum kuruluşları ve diğer meslek alanlarında çalışan bireylerin, kişisel gelişimlerine katkıda bulun-maya yönelik çalışmalar yaparak hizmet verdiği hedef kitlesini genişletmiştir.

Amaçları

1. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık mesleğini tanıtmak,
2. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında çalışan ve öğrenim gören kişilerin gelişimine katkıda bulunarak, onları güçlendirmek ve onlar aracılığıyla daha geniş kitlelere hizmet sun-mak
3. Üniversite ve diğer yükseköğrenim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışmanlık merkezlerinin açılmasına katkıda bulunmak, var olan merkezleri desteklemek,
4. Etkili iletişim becerilerini toplumda yaygınlaştırmak
5. Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmelerde ve ulusal yasalarda belirlenen çocuk hakları konusunda psikolojik danışmanları ve onların ulaştığı kişileri bilinçlendirmek.

10. BÖLÜM

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK DERNEĞİNİN KURULMASI

PDR Derneği Türkiye'de 1989 yılında kurulmuştur. Bu yıla kadar PDR alanında çalışanların bir kısmı 1976'da kurulmuş olan "Psikologlar Derneği'ne üye olarak mesleki gelişimlerini sürdürmüş olsalar da, giderek PDR hizmetlerinin farklı bir eğitim ve uygulama alanı oluşturmasıyla, üstelik psikoloji programlarına göre PDR lisans programlarının sayısının hızla artmasıyla iki alan arasında farklılıklar daha çok hissedilir olmuştur. Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında çalışanların sayısındaki hızlı artışı meslek içinde ve toplumda, alanın kavramlarının doğru anlaşılması, meslek etiğinin oluşturulması, PDR hizmetlerinin kalitesinin korunması, meslektaşların mesleki birlik ve bütünlüğe ulaşmaları, alandaki gelişmelerin paylaşılması, mezunların haklarının korunması gibi konularda bilgi alış verişinin sağlanması ve bütünlüğün oluşturulması için bir derneğin kurulmasını zorunluluk haline getirmiştir (Özgü-ven, 1990). Bu arada Psikologlar Derneği'nin, 1988 yılında üyelik koşullarını değiştirerek, derneğe sadece "Üniversitelerin Edebiyat Fakültelerinde bulunan Psikoloji Bölümlerinden mezun olanların üye olabileceği" şeklinde bir sınırlama getirmesi de ayrı bir dernek kurma çabalarını hızlandırmıştır.

PDR Derneği Kurucuları

Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında çalışanlar arasında birlik, beraberlik ve mesleki dayanışma sağlayarak Psikolojik Danışma ve Rehberlik biliminin ve mesleğinin ülkemizde gelişmesini sağlamak, Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında çalışanların, sosyal, bilimsel, mesleki ve kültürel yönden gelişmelerine yardım etmek, mesleğin üyelerinin haklarını korumak ve savunmak amaçlarına yönelik olarak 03.07.1989 tarihinde 06–35–038 kodlu Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (PDR-DER) adı ile bir dernek kurulmuştur (Yeşilyap-rak,2007)

Derneğin kurucu üyeleri olarak Prof. Dr. Ethem Özgüven, Prof. Dr. Yadigâr Kılıççı, Doç. Dr. Nilüfer Voltan-Acar, Doç. Dr. Oya G. Ersever, Dr. Mesut Bas, Araş. Gör. Fidan Korkut, Araş. Gör. İbrahim Yıldırım ve Araş. Gör. Tuncay Ergene görev almışlardır.

30.09.1989 tarihinde yapılan I. Olağan Genel Kurulu'nda Dernek Yönetim Kurulu üyeliklerine: Prof. Dr. Ethem Özgüven, Prof. Dr. Feriha Baymur, Prof. Dr. Yadigâr Kılıççı, Araş. Gör. İbrahim Yıldırım, Araş. Gör. Tuncay Ergene; Denetleme Kurulu üyeliklerine de Doç. Dr. Nilüfer Voltan-Acar, Gürcan Topçu ve Neşe Doğan seçilmişlerdir.

Amaçları

PDR Derneği tüzüğüne göre; derneğin amacına ulaşması için aşağıdaki faaliyetlerde bulunması kararlaştırılmıştır (Madde 5):

- Mesleki ve bilimsel toplantılar düzenler.
- Psikolojik Danışma ve Rehberlik mesleğini saygın ve halkın doğrudan doğruya yararlanacağı pratik bir bilim dalı haline getirmek, üyelerine Psikolojik Danışma ve Rehberlik bilim ve mesleğindeki yeni gelişmeleri tanıtmak için konferanslar, açık oturumlar vb. düzenler, yayınlarda bulunur.
- Üyelerin mesleki sorunlarına çözüm bulmakta üyelerine yardımcı olur.
- Üyelerini Psikolojik Danışma ve Rehberliğin çeşitli alanlarında araştırmalara teşvik eder, bu çalışma ve araştırmaların yürütülmesine yardımcı olur.
- Psikolojik Danışma ve Rehberliğin meslek olarak gelişmesi için her türlü mevzuat ve müfredat programlarının yürütülmesi ve uygulanmasında mesleki, özel ve resmi kuruluşlarla iletişime geçer.
- Psikolojik Danışma ve Rehberlik personelinin eğitilmesi için çalışma koşullarının, bağlı oldukları yetki ve sorumlulukların saptanması ve ta-

nıtılması için mesleğin ahlak kurallarına uygun çalışmasını denetlemek için çalışmalar yapar.

- Öğrencilerin çağdaş düzeyde yetişmelerini sağlamak için, başarı veya üstün başarı gösteren öğrenci ve dernek üyelerini ödüllendirir.
- Bilgili Türk ve yabancı bilim, eğitim ve araştırmacı kişi ve kurumlarla işbirliği yapar.
- Uygulamalı çalışmaları gerçekleştirmek için alan çalışmaları yapar, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezleri açar.
- Ulusal ve uluslararası kongre, konferans, seminer, sergi, sempozyum vb. hizmetleri düzenler veya başka kuruluşlarca düzenlenenlere katılır.

Bu amaçlara yönelik faaliyetler göstermek üzere kurulan dernek, başlangıcından günümüze dek aşağıdaki akademisyenlerin başkanlığında çalışmalarını sürdürmüştür:

- 1989 - 1992 yılları Prof. Dr. B. Ethem ÖZGÜVEN (H.Ü)
- 1992 - 1993 yılları Dr. Fidan KORKUT (H.Ü)
- 1993 - 1996 yılları Prof. Dr. Füsun AKKOYUN (A.Ü)
- 1996 - 2003 yılları Prof. Dr. Nilüfer VOLTAN-ACAR (H.Ü)
- 2003 – 2008 yılları Prof. Dr. Binnur YESİLYAPRAK (A.Ü)
- 2008- 2012 yılları Doç. Dr. Tuncay ERGENE (H.Ü)
- 2012-2017 yılları Prof. Dr. Filiz BİLGE (H.Ü)
- 2017-…Prof. Dr. Cengiz ŞAHİN (Ahi Evran Ün.)

1998 yılında Bakanlar Kurulunun 13.07.1998 tarih ve 98/11476 sayılı kararı ile PDR Derneği, isminin başına "Türk" sözcüğünü ekleyerek ulusal bir dernek kimliği kazanmıştır. Dernek merkezi ve şubeleri Türk PDR-DER 1989 yılında Ankara'da kurulup faaliyetlere başladıktan ancak 10 yıl sonra bir mülkiyete (daire) sahip olmuştur. Dernek çalışmalarının yönetildiği bu merkez; maddi ve manevi desteklerinden dolayı yönetim kurulunun 10.03.2000 tarih ve 6 nolu kararı ile "Prof. Dr. Feriha BAYMUR Evi" adıyla hizmete girmiştir.

Türk PDR-DER 'in ilk şubesi 2000 yılında İstanbul'da açılmıştır. 2006 yılında Eskişe-hir ve Adana, 2007 yılında İzmir ve Samsun, 2008 yılında Bursa ve Konya, 2009 yılında Os-maniye, Elazığ şubesi, 2012 yılında Erzurum şubesi ve Gaziantep, Hatay, Manisa, Rize, An-talya şubeleri, 2014 yılında Balıkesir, Gaziantep, 2018 yılında Diyarbakır, Mersin, Kastamo-nu, Şanlıurfa, Ordu olarak toplamda Genel Merkez ile beraber 23 şubesi bulunmaktadır.

Türk PDR-DER 'in Faaliyetleri

1989 yılından beri Türk PDR- DER geçen 20 yıl boyunca, tüzüğünde yer alan amaçlar doğrultusunda PDR alanının bir bilim dalı ve uygulama alanı olarak gelişmesi, alanda çalışanların eğitim ve çalışma standartlarının yükseltilmesi, Türkiye'de PDR'nin profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesi konusunda aşağıdaki faaliyetleri sürdürmüştür:

- Ulusal Kongre ve Toplantılar
- Yayınlar
- Etik İlkeler Oluşturma
- Meslek Odası Çalışmaları
- Unvan Sorunu İle İlgili çalışmalar
- PDR Alanında Çalışanların Özlük Hakları ve Çalışma Koşullarının İyileştirilmesine Yönelik Çalışmalar
- İstihdam Alanlarını Koruma ve Geliştirmeye Yönelik çalışmalar
- Çalışanların Niteliğini Yükseltme Amacına Dönük Çalışmalar
- Lisans Programlarının Adı ve Anabilim Dalı İsim Değişikliği İle İlgili Çalışmalar
- Lisans Programlarına Girişte Kullanılan Puan Türünün Değiştirilmesi
- KamoyunuAydınlatma ve Danışmanlık Hizmetleri
- Ulusal ve Uluslararası Mesleki Örgütler ve Kurumlarla İlişkiler

Aşağıda Türk PDR-DER'in çalışmalarının bazıları daha detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

Ulusal Kongre ve Toplantılar

Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında yapılan araştırmaların paylaşılması, alana ilişkin sorunların tartışılması, kuramsal ve ampirik bilgi birikiminin oluşması açısından ulusal düzeydeki kongrelerin ve toplantıların alanın gelişmesinde önemli bir işlevi bulunmaktadır. Derneğin organizesi ve işbirliğiyle alanda farklı kongreler gerçekleştirilmektedir.

Ulusal PDR Kongreleri

I. Ulusal PDR kongresi derneğin organizesi ile 9–11 Eylül 1991 tarihlerinde Ankara'da Hacettepe Üniversitesi'nin ev sahipliği ile gerçekleştirilmiştir. Kongre programında 11 oturum halinde, 37 bildiri sunumu ve alandaki sorunların tartışıldığı 3 ayrı panel yer almıştır. Sonuç bildirgesinde; kongrelerin 2 yılda bir yapılması, her kongrenin dernek organizesi ile bir üniversitenin PDR bölüm/anabilim dalı tarafından üstlenilmesi; 1981 yılında başlayarak yine 2 yılda bir yapılan Psikoloji Kongreleri ile çakışmaması için tek sayılı yıllarda yapılması ve her kongrenin bir ana tema içermesine karar verilmiştir.

II. Ulusal PDR Kongresi 27–29 Eylül 1993 tarihlerinde yine Ankara'da ve yine Hacettepe Üniversitesi'nin ev sahipliği ile gerçekleştirilmiş ve kongrede ana konu olarak "Psikolojik Danışman Kimliği" ele alınmıştır. Toplam 43 bildirinin yer aldığı kongre 9 oturumda gerçekleşmiş ve "PDR'de Sorunlar ve Çözümler" konulu bir panel yapılmıştır. Kongrede sunulan bildirilerin bir kısmı kongre kitabı olarak Türk PDR-DER tarafından yayınlanmıştır (Kongre Kitabı 1994).

III. Ulusal PDR Kongresi 15–16 Nisan 1986'da Adana'da Çukurova Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiş, sunulan bildiriler kongre kitabı olarak yayınlanmıştır (Kongre Kitabı, 1996).

IV. Ulusal PDR Kongresi, Ankara'da Ankara Üniversitesi'nin ev sahipliği ile 1–3 Eylül 1997 tarihlerinde,

V. Kongre yine Ankara'da, 15–17 Eylül 1999 tarihlerinde Gazi Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir.

VI. Kongre 5–7 Eylül 2001 tarihinde ODTÜ'nün ev sahipliğiyle gerçekleştirilmiş, "Değişen Yüzyıl, Değişen Türkiye ve PDR" başlığı ile toplanmış ve 97 bildiri yer almıştır (Bildiri Özetleri Kitabı, 2001).

VII. Ulusal PDR Kongresi 9–11 Temmuz 2003 tarihlerinde Malatya'da İnönü Üniversitesi'nde "PDR' de Çağdaş Yönelimler" ana temasıyla toplanmıştır. Bu kongrede, kongreye ilk kez yabancı bir uzman (ABD North Carolina Üniversitesinden Doç. Dr. Craig Cashwell) davet edilmiş, Kongrede 121 bildiri sunulmuş, 4 konferans, 2 panel, 2 grup çalışma gerçekleştirilmiş ve kongreye yaklaşık 400 civarında katılımcı katılmıştır (Bildiri Özetleri Kitabı, 2003).

VIII. Ulusal PDR Kongresi "Bilim Çağında Psikolojik Danışma ve Rehberlik" ana temasıyla İstanbul'da 21–23 Eylül 2005 tarihlerinde Marmara Üniversitesi ev sahipliğinde ger-çekleştirilmiştir. Bu kez ABD'den 3 profesör "çağrılı konuşmacı" olarak yer almıştır. Türkiye genelindeki üniversite ve uygulayıcı kurumlardan 490

kişinin katıldığı kongrede; 110 bildiri sunulmuş, 1 panel ve 7 atölye çalışması gerçekleştirilmiştir (Bildiri Özetleri Kitabı, 2005).

IX. Ulusal PDR Kongresi 17–19 Ekim 2007 tarihinde İzmir'de Dokuz Eylül Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

X. Ulusal PDR Kongresi 21-23Ekim 2009 tarihleri arasında gerçekleşmiş olup hazırlık çalışmaları yoğun bir şekilde sürdürülmüştür

XI. Ulusal PDR Kongresi 3-5 Ekim 2011 tarihleri arasında İzmir'de Ege Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir.

XII. Ulusal PDR Kongresi 8-11 Ekim 2013 tarihleri arasında Boğaziçi Üniversitesi'nin ev sahipliliğinde gerçekleştirilmişidir.

XIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi 7-9 Ekim 2015 tarihleri arasında Mersin Üniversitesi'nde gerçekleşmiştir.

XIV. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi 15-17 Aralık 2017 tarihinde Antalya Royal Seginus Otel'de gerçekleştirilmiştir.

XX. Uluslararası Psikoloji Danışman ve Rehberlik Kongresi 25-27 Ekim 2018 tarihleri arasında Samsun Canik Belediyesi, Ondokuzmayıs Üniversitesi (OMÜ) ve Türk PDR Derneği işbirliği ile Samsun'da gerçekleştirilmiştir.

Kuşkusuz bu kongrelerin, PDR alanının gelişmesine bilimsel düzeydeki katkıları kadar, alandaki sorunlara çözüm arama, uygulamaya dönük yeni çalışmaları paylaşma, birlik ve beraberlik duygularını pekiştirip güçlendirme ve mesleki kimliği kamuoyuna tanıtma açısından çok önemli işlevleri bulunmaktadır.

Ulusal PDR Öğrencileri Kongreleri

Son yıllarda gençlerin girişimleri sonucu, Türk PDR-DER ile işbirliği içinde öğrenci kongrelerinin de düzenlenmesi, meslek adaylarının meslek alanına sahip çıkması adına son derece sevindirici ve umut verici bir etkinliktir.

İlki 6–7 Temmuz 2004 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi'nde 150 öğrenci ve 5–6 akademisyenin katılımı ile gerçekleşen kongrede PDR öğrencileri "Bir Geleneği Başlatmak" üze-re yola çıktıklarını ilan etmişler ve amaçlarına ulaşmışlardır. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi son olarak 8-10 Ağustos 2018'de Mersin Üniversitesi'nde gerçekleşmiştir.

Ulusal PDR Öğrencileri Kongreleri

KONGRE	TARİH	YER
XV. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	8-9-10 Ağustos 2018	Mersin Üniversitesi
XIV. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	23-24-25 Ağustos 2017	Akdeniz Üniversitesi-Antalya
XIII. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	1-2-3 Ağustos 2016	Sıtkı Koçman Üniversitesi- Muğla
XII. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	23-24-25 Temmuz 2015	Osmangazi Üniversitesi-Eskişehir
XI. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	23-25 Haziran 2014	Hacettepe Üniversitesi – Ankara
X. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	28-30 Haziran 2013	Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir
IX. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	11-13 Temmuz 2012	İnönü Üniversitesi-Malatya
VIII. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	15-17 Temmuz 2011	Atatürk Üniversitesi-Erzurum
VII. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	16-18 Temmuz 2010	19 Mayıs Üniversitesi-Samsun
VI. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	17-19 Temmuz 2009	Uludağ Üniversitesi - Bursa
V. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	10-12 Temmuz 2008	Çukurova Üniversitesi - Adana
IV. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	12-14 Temmuz 2007	İnönü Üniversitesi - Malatya
III. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	12-14 Temmuz 2006	Ankara Üniversitesi - Ankara
II. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	12-14 Temmuz 2005	Selçuk Üniversitesi - Konya
I. Ulusal PDR Öğrencileri Kongresi	6-7 Temmuz 2004	Boğaziçi Üniversitesi - İstanbul

Bu toplantılarda PDR öğrencileri kendi yaptıkları araştırmaları sunarak, akademisyenler tarafından yürütülen atölye çalışmalarına katılarak, gündemi oluşturan sorunları tartışarak kendilerini geliştirirken, mesleki kimliklerini oluşturma açısından önemli kazanımlar edinme fırsatı elde etmektedir. Bu nedenle, Türk PDR-DER bu organizasyonları başlangıcından beri desteklemekte ve işbirliği yapmakta, kongrelere sunulan bildiri metni ve özetler dernek yayını olarak yayınlanmaktadır (Bildiri Özetleri Kitabı 2006, 2007).

PDR Anabilim Dalı Başkanları Toplantıları

Gereksinim duyuldukça alandaki bazı sorunlara ilişkin fikir alışverişinde bulunmak ve ortak bir tavır almak amacıyla dernek; Anabilim Dalı Başkanları veya alan profesörleri ile toplantılar organize etmişse de 2000 yılından itibaren bunu daha formalı ve sistemli hale getirmiştir. Nisan 2000'de Çukurova Üniversitesi'nde gerçekleştirilen I. PDR Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı'ndan sonra, 2003 yılında Selçuk Üniversitesi'nde düzenlenen II. toplantıda Türkiye'de PDR eğitimi veren üniversitelerden 16'sının anabilim dalı başkanları bir araya gelmiştir. Bu toplantıda PDR lisans programlarındaki farklılıklar, lisans programlarının yeniden düzenlenmesi gereği ve bu konudaki ön çalışmalar Prof. Dr. Süleyman Doğan tarafından hazırlanan taslak rapor (Doğan, 2003) çerçevesinde gruba sunulmuş ve tartışılmıştır.

Toplantıda çağdaş "psikolojik danışman" yeterliklerine dayalı olarak önerilen yeni PDR Lisans Programı'nın misyonu, amacı, dayandığı temel sayılıları, temel ögeleri, yeterlik alanları, dersleri ve uygulama esasları incelenmiştir.

Böylece, Türk PDR-DER'in organizesi ile Türkiye'de PDR eğitiminin standartlarını belirleme, PDR programları arasında paralellik oluşturarak niteliği yükseltme ve akreditasyon sürecinin alt yapısını oluşturma çalışmalarına başlanmış olması önemli ve tarihi bir gelişim olarak değerlendirilebilir (Yeşilyaprak,2007).

II. PDR Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı'nın sonunda, Türkiye'deki PDR programları üzerinde yeni bir düzenlemeye gidilmesi, PDR Anabilim Dallarının bölüm haline dönüştürülmesi için girişimlerde bulunulması, Milli Eğitim Bakanlığı'nın "alan dışı" atananlara yönelik düzenlediği seminer/kurslarda akademisyenlerin görev almayarak tepkilerinin gösterilmesi, tezsiz yüksek lisans programlarına PDR dışından devam etmek isteyenlerin, önce bilimsel hazırlık programından geçmesi koşulunun getirilmesi ilke kararları oybirliği ile kabul edilmiştir (Türk PDR-DER Bülteni, 2003, sayı 7).

III. PDR Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı, 29–30 Nisan 2004 tarihleri arasında Denizli'de Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı himayesinde gerçekleştirilmiş ve toplantıya PDR lisans ve lisansüstü programları yürüten üniversiteleri ve Türk PDR Derneği'ni temsilen 28 delege katılmıştır. Toplantıda, daha önce uzlaşılan PDR lisans programlarının ders içerikleri, alandan ve alındısından gelenler için tezsiz yüksek lisans programlarının koşulları ve kapsamı (Doğan; 2004) görüşülmüş ve alandaki güncel sorunlar tartışılmıştır.

PDR hizmetlerinin yürütülmesi konusunda Türk PDR-DER Danışma Kurulunca hazırlanan rapordaki (Türk PDR DER Bülteni, 2004, sayı:8) görüşlerin

desteklenmesi, alanın ismi konusunda "Psikolojik Danışma ve Rehberlik" ifadesinin benimsenmesi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın alan dışı atamalarına yönelik aktif tepkilerin sürmesi konularında oybirliği ile uzlaşılmıştır.

IV. PDR Anabilim Dalları Toplantısı ise, 10–12 Kasım 2005 tarihinde, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiş ve toplantıya 20 üniversiteden Anabilim Dalı başkanı ve/veya temsilcisi düzeyinde 25 delege katılmıştır. Toplantıda, bir önceki yıl alınan kararların uygulamaya ne ölçüde yansıtılabildiği değerlendirilmiş; 8 üniversitede yeni PDR lisans programına geçildiği belirlenmiştir. Yüksek lisans programları, ders tanımları ve koşullarının (Doğan, Aydın ve Korkut, 2005) ele alındığı toplantıda, ayrıca "*Psikolojik Danışmanlar Odası ve Birliği*" kurulması hakkındaki yasa tasarısı ve alanın gündemindeki sorunlar ve çözüm stratejileri tartışılmış ve alınan kararlar "*Sonuç Bildirgesi*" ile yayınlanmıştır (Türk PDR-DER Bülteni, 2005, s. 11).

V. PDR Anabilim Dalları Toplantısı 10–11 Temmuz 2006 tarihlerinde İnönü Üniversitesi'nde (Malatya) gerçekleştirilmiştir. Toplantıya 35 delege ve yükseköğretim programlarından sorumlu YÖK Başkan Vekili katılmış, "*Psikolojik Danışma Alanının Geleceği ve Yeni Açılımlar"* konulu panelde PDR alanının Amerika ve Türkiye'deki gelişim süreci, bugünkü durumu ve geleceğe yönelik açılımları tartışılmıştır. Üç yıllık bir çalışma sonucunda oluşturulan ve tüm PDR anabilim dalları tarafından oybirliği ile kabul edilmiş bulunan PDR lisans programı, YÖK tarafından hazırlanan "*Eğitim Fakültelerinde Uygulanacak Yeni Programlara İlişkin Esaslar*"(www.yok.gov.tr) ışığında tartışılarak, PDR'nin bir öğretmenlik programı olmadığı gerekçesiyle, eski haliyle YÖK'e sunulmasına karar verilmiştir. Toplantıda ayrıca PDR lisans programlarındaki uygulamalı derslerin içerikleri ve uygulama standartları ile yüksek lisans programları incelenmiş ve gündemdeki sorunlar ele alınmıştır (Türk PDR-DER Bülteni, 2006, sayı:13).

VI. PDR Anabilim Dalları Toplantısı ise, 23–24 Mart 2007'de Gazi Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Olağanüstü toplanan bu toplantının ana gündemini Yüksek Öğretim Kurulu tarafından hazırlatılan yeni "*Rehberlik ve Psikolojik Danışma Lisans Programı*'nın değerlendirilmesi oluşturmuştur. 35 delegenin katıldığı toplantı sonrasında YÖK'ün yeni PDR lisans programını hazırlama yönteminin ve programın öğretmenlik şablonuna oturtulmasının yanlışlığı ve yol açacağı sakıncaları dile getiren bir rapor hazırlanarak, daha önce PDR Anabilim Dalı toplantılarında kabul edilen ortak programın tanınması görüşü benimsenmiş ve YÖK'e iletilmiştir (Türk PDR Bülteni, sayı: 14, s.16-23).

Türk PDR-DER bu konuda YÖK başkanına, başkan vekiline ve 19 üyesine üst yazı ile ortak hazırlanan lisans programının benimsenmesine ilişkin alan aka-

demisyenlerinin taleplerini ve hazırlanan raporu göndermiş, yazılı başvuruları aralıklarla yinelemiş, tüm ABD Başkanlıkları tarafından bu konudaki görüşlerin YÖK'e iletilmesi için koordine ve izleme çalışmalarını sürdürmüş, ancak henüz olumlu bir sonuç alınamamıştır. YÖK, PDR Lisans Programlarının yenilenmesi konusunda; üniversite özerkliğine, bilimsel tutuma ve meslek etiğine aykırı tavrını halen sürdürmektedir.

VII. PDR Anabilim Dalları Toplantısı 14-15 Mart 2008 tarihleri arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Kurupelit Eğitim Fakültesi ev sahipliğinde Samsun'da gerçekleştirilmiştir. Toplantı PDR lisans ve lisansüstü programlarını yürüten üniversiteler ve Türk PDR Derneği genel merkez ve şubelerini temsilen 36 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir.

VIII. PDR Anabilim Dalları Toplantısı 24-25 Nisan 2009 tarihler arasında Çanakkale'de 18 Mart Üniversitesi'nin organizasyonunda gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıya PDR lisans ve lisansüstü programlarını yürüten üniversiteler ve Türk PDR Derneği genel merkez ve şubelerini temsilen 51 katılımcının yanında Amerika'nın Psikolojik Danışma Akreditasyon Örgütünden (CACREP) Prof. Dr. Carrol Boby ve Ulusal Psikolojik Danışmanlar Odası'ndan (NBCC) Prof. Dr. Thomas Clawson'da derneğimizin davetlisi olarak katılmışlardır.

IX. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı Sakarya Üniversitesi'nde yapılmıştır. 2 gün süren 9. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı'nda psikolojik danışma ve rehberlik programlarının akademik düzeyde örgütlenmesi, PDR lisans programlarının yapısı ve standartlarının arttırılması, PDR ikinci öğretim ve tezli yüksek lisans programlarının yapısı ve standartlarının arttırılması, farklı sektörlerde PDR ve mesleğin serbest icrası, PDR alanında olası yüksek lisans programları ve diğer konular ele alınmıştır.

XI. Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı 8-9 Haziran 2012 tarihleri arasında Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Toplantıya PDR lisans ve lisansüstü programlarını yürüten 30 üniversitenin PDR Anabilim Dalları Başkanları ve/veya temsilcileri, Yüksek Öğretim Kurulu Temsilcisi Sayın Derya Barlak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Mesleki Yeterlilik Kurumu temsilcisi Sayın Ahmet Gözüküçük ve Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği genel merkez ve şubelerini temsilen 41 delege katılmıştır.

XII. Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı, 25-26 Ekim 2013 tarihleri arasında Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Toplantıya PDR lisans ve lisan-

süstü programlarını yürüten üniversitelerin PDR Anabilim Dalı Başkanları ve/veya temsilcileri, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği genel merkez ve şube temsilcileri katılmıştır.

XIII: PDR Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı 7-8 Kasım 2014 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Merkez Yerleşkesi'nde gerçekleşmiştir.

XIV. Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) Anabilim Dalı toplantısı, 10-11 Temmuz tarihinde İnönü Üniversitesi'nde gerçekleştirildi.

XV. PDR Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı 12 Nisan 2019 tarihinde Ufuk Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirildi.

11. BÖLÜM

TARİHİ ŞAHSİYETLER

Prof. Dr. Hasan TAN

ABD'de eğitim görerek 1950'li yıllarda Türkiye'ye dönen TAN, gerek yükseköğretimde psikolojik danışma ve rehberlik çalışmalarını ülkemizde başlatmış olmasıyla, gerekse de temel araştırma ve yayınları ile PDR'nin ülkemizde tanınması ve gelişmesine önemli katkılar sunmasıyla tanınır.

Tan'ın 1954'te yazdığı "*Okullarda Rehberlik*" (Tan, 1954) ve 1962'de kaleme aldığı "*Rehberliğin Esasları*" (Tan, 1962) adlı kitaplar PDR alanının ülkemizdeki belki de ilk telif kitaplarıdır. Tan ayrıca Mathiasen tarafından 1955 yılında yazılan "*Rehberliğin Manası*" ve "*Rehberlik Programında Gözetilecek Hususlar*" adlı kitapları da çevirmiş (Tan, 1969), özellikle bu dönemlerde PDR hizmet alanında çok ciddî bir şekilde hissedilen yazılı kaynak boşluğunu gidermeye katkıda bulunmuştur.

Prof.Dr. Hasan Tan'ın yazdığı kitapların bazıları aşağıda verilmiştir:

1. Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci İhtiyaçları Üzerinde Yapılmış Bir Araştırma (1954)
2. Okullarda Rehberlik (1954)
3. Fert Olarak Gelişmede Duygusal Güvenin Rolü (1964).
4. Giriş Sınavımız İyi öğrenci seçebiliyor mu? (1966)
5. Gazete haberleri Testi (1969)
6. Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik Hizmetleri (1971)
7. Öğrenci İhtiyaçları Tarama Listesi ve Kullanılışı El Kitabı (1971)
8. Ülkemiz Eğitim Sisteminde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Çalışmalarındaki ve Bugünkü Sorunlar (1973)
9. Wechler Yetişkinler Zeka Ölçeği (1977)
10. Rehberliğin Esasları (1975)
11. Psikolojik danışma ve Rehberlik. Teori ve Uygulamalrı (1986)
12. Psikolojik Yardım İlişkileri: Danışma ve Psikoterapi (1986)

Tan ayrıca ilgilerin ölçülmesi amacıyla "*Gazete Haberleri Testi*" (Tan,1972) adlı ölçme aracını geliştirmiştir. Yazarın; *Psikolojik Yardım İlişkileri: Danışma ve Psikoterapi* (1986) ve *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (2000) adlı kitapları günümüzde yaygın bir biçimde kullanılan temel kaynaklar arasındadır.

Prof.Dr. Feriha BALKIŞ BAYMUR

Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanının bir diğer duayen ismi olan Baymur ise uzun yıllar Hacettepe Üniversitesi'nde çalışmış, PDR alanında bugün profesör olan pek çok akademisyenin hocası olmuştur. Baymur'un 1971 yılında yazdığı "*Okullarımızda Önemli Bir Sorun: Rehberlik*" (Baymur, 1971), *Türkiye'de Rehberlik Çalışmalarının Başlangıcı, Gelişimi ve Bugünkü Sorunları* (Baymur, 1980) ve "*Genel Psikoloji* (Baymur, 1983) adlı kitapları bulunmaktadır.

Feriha BALKIŞ BAYMUR 1915 yılında, babasının Osmanlı mensubu olarak görev yaptığı Beyrut kentinde doğmuştur. İlkokulu ailesinin yerleşik olduğu İstanbul şehrinde okumuştur. Ailesi, babası emekli olunca bir süreliğine İzmir'e taşınmıştır. İzmir'de ablası ile o yıllarda yeni açılan İzmir Amerikan Koleji'nde orta ve lise tahsilini yapmıştır. Genç kızlığından beri psikoloji bilimine merak saran Feriha BAYMUR, tahsilini bu konuda yapmak istemiştir. Ancak o yıllarda, üniversitelerde psikoloji; sosyoloji ve felsefe bölümleri ile birlikte okutulmaktadır. Yalnız, iki yıllık olan Gazi Eğitim Enstitüsü'nde psikoloji kendi başına okutulmaktaydı.

Her ne kadar üniversitede tahsil yapmak için bakalorya sınavını geçmiş olsa da, psikolojiye olan merakından dolayı, Gazi Eğitim Enstitüsü'nü seçmiştir. Orada öğretmeni olan Fuat BAYMUR ile tanışmış ve kendisine meslek sahibi olma imkânı tanıyacağını bildiğinden onunla evlenmiştir.

Bir yıl kadar ilkokul öğretmeni olarak çalışmıştır. O yılını hep sevgiyle anlatmıştır. İlk psikoloji hocalığını Ankara'daki Kız Teknik Öğretmen Okulu'nda yapmıştır. Bir süre orada çalıştıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi'ne geçmiştir. Önceleri raportör olarak, daha sonra da üye olarak görevlendirilmiştir. Eşi Fuat BAYMUR da o sırada aynı dairede üye olarak çalışmaktaydı.

Feriha BAYMUR, 1953 yılında Rockefellar Vakfı'nın verdiği burs ile ABD'ye gidip, Chicago Üniversite'sinde mezuniyet sonrası (Master Degree) derecesini almıştır. Bir yıl içerisinde hem iki yıllık öğretmen okulunu dört yıllık düzeye çıkarma sınavlarını geçmiş, hem de yüksek lisansını tamamlamıştır. Mezuniyet sonrası, tezi Amerika'da bir mesleki dergide makale olarak basılmıştır. Derslerinde üstün başarı sağladığı için, Latince isimli resmi bir öğrenci derneğine şeref üyesi olarak kabul edilmiştir. Yurda dönünce, Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki görevine devam etmiştir.

Feriha BAYMUR, 1956-1958 yılları arasında, doktorasını yapmak üzere, bu kez Ford Vakfı tarafından verilen burs ile İllinois Üniversitesi'ne gitmiş ve iki yıl içinde, tezi dahil doktora derecesini bitirmiştir. Bu esnada, psikolojik danışma alanına büyük katkısı olan Carl Rogers'in ekolünü benimsemiştir.

Yurda dönünce, Psikoloji Bölümü'nü kurmak üzere, Orta Doğu Teknik Üniversite'sinde kurucu ve psikoloji öğretmeni olarak çalışmıştır. Daha sonra Ankara'da başlatılan Test ve Araştırma Bürosu'nda müdürlük yapmıştır.

Prof. Dr. İhsan DOĞRAMACI'ı, kendisinin daveti üzerine Hacettepe Üniversitesi'ne öğretmen olarak girmiştir. Orada önce doçentliğini vermiş, daha sonra profesörlüğe yükseltilmiştir. Emekli oluncaya kadar bu üniversitede hocalık yapmıştır. Hacettepe Üniversitesi'nde Eğitim Bölümü, Psikoloji Bölümü ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü'nü kurmuştur. Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanının Türkiye'ye tanıtan kişi olmuştur (PDR.1989).

Prof. Dr. Ethem ÖZGÜVEN

İbrahim Ethem ÖZGÜVEN, Öğretmen Okulu' ndan ve Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü' nden mezun oldu. Amerika'da George Peabody'den Psikoloji Lisansı (SB), Columbia Üniversitesi'nden psikolojik ölçme tekniğinde uzmanlık (MA), Hacettepe Üniversitesi'nden Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında doktora (PhD) dereceleri aldı. İbrahim Ethem ÖZGÜVEN; ilkokul öğretmenliği, Milli Eğitim Bakanlığı Test ve Araştırma Bürosu'nda Uzmanlık ve Ölçme Bölümü Başkanlığı, Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Ölçme, Araştırma ve İstatistik Dersleri öğretmenliği yaptı. Sorumlu kişi olarak İstanbul ve Bolu Deneme Okulları projelerini, Anadolu Liseleri, Fen Liseleri, Yatılı Okullar, Eğitim Enstitüleri ve üniversitelerin bazı özel okul ve kurumların öğrenci ve personel seçme projelerini, MEB 1962 ilkokul programını değerlendirme projesini yürüttü. Dışişleri Bakanlığı Uluslar Arası Kültürel İlişkiler ve UNESCO Eğitim Komisyonları'nda çalıştı. Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlıkları Danışmanlığı yaptı.

Amerika' da Princeton Educational Testing Service' de bir yıl çalıştı. Connecticut Üniversitesi'nde Psikolojik Testler ve İstatistik dersleri verdi. YÖK Dünya Bankası Eğitim Projesi'nde danışman olarak üç yıl çalıştı ve İngiltere' de bu konuda hizmetiçi eğitim gördü. Otuz yıl Hacettepe Üniversitesi' nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü'

nde öğretim üyesi ve yönetici olarak çalıştı. İbrahim Ethem ÖZGÜVEN, 1975 yılında doçent, 1980 yılında profesör oldu. Üniversite içinde Anabilim Dalı Başkanlığı, Bölüm Başkanlığı, Fakülte Kurulu, Yönetim Kurulu Üyelikleri, Dekan Yardımcılığı, Dekan ve Senato Üyeliği gibi hizmetlerde bulundu. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora Programları'nda Psikolojik Testler, Ölçme Tekniği, Araştırma Tekniği, Test Geliştirme, Bireyi Tanıma Teknikleri ve Test Dışı Teknikler gibi dersler okutmuş ve Tez Danışmanlığı yapmıştır. Halen PDREM Yayınları sorumlusu olarak aktif mesleki çalışmalarını ve yayın yaşamını sürdürmektedir.

Prof. Dr. Muharrem KEPÇEOGLU(1932-2009)

Prof. Dr. Muharrem Kepçeoğlu 1932 yılında Giresun iline bağlı Tirebolu ilçesinin Boğalı Köyü'nde doğdu. 1951 yılında Necatibey İlköğretmen Okulu'nu, 1958 yılında ise Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü'nü bitirmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1965 yılında Eastern Michigan University'den psikoloji lisans diploması alan Kepçeoğlu, Hacettepe Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında 1970 yılında yüksek lisans, 1974 yılında ise doktora derecelerini almıştır. Aynı zamanda 1970 yılında Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü'nü bitirerek kamu yönetimi uzmanı derecesine de sahip olmuştur. Dr. Muharrem Kepçeoğlu 1979 yılında doçent, 1985 yılında ise profesör olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatlarında öğretmen, müfettiş, müşavir ve uzman olarak görevlerde bulunmuştur. 1972 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde asistan ve öğretim görevlisi olarak çalışmış ve 1975 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari bilimler Fakültesi Psikolojik Danşma ve Rehberlik Bölümü'ne geçmiştir. Bu üniversitede 10 yıl kadar çalıştıktan sonra, 1985 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim dalına Profesör

olarak atanmıştır. Ardından 1992 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesine gelen Profesör.Dr. Muharrem Kepçeoğlu, 1997 yılında emekli olmuştur. Prf. Dr. Muharrem Kepçeoğlu'nun; araştırma, makale, broşür ve kitap niteliğinde, bir kısmı ingilizce olan 40 kadar bilimsel çalışması bulunmaktadır.

Prof.Dr. Yıldız KUZGUN

Prof. Dr. Yıldız Kuzgun 31 Ağustos 1933 yılında Konya'nın Bozkır ilçesinde dünyaya gelmiştir. 1945-1950 yıllarında, iki cumhurbaşkanı yetiştirmiş dönemin önemli okullarından biri olan Afyon Lisesi'nde, lise son sınıfı ise İstanbul Kız Lisesi'nde okuyarak 1951 yılında mezun olmuştur. Lisans derecesini 1955 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünden, yüksek lisans derecesini 1964 yılında Texas Woman's Üniversity Psikolojik Danışma ve Rehberlik, doktora derecesini ise 1973 yılında Hacettepe Üniversitesi Me-zuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dalında tamamlamıştır.

Akademisyen olmadan önce yaklaşık 15 yılını uygulamada geçiren Prof. Dr. Kuzgun sırasıyla ilkokul ve ortaokul öğretmeni (1955-1957), İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'nde psikolog (1957-1960), İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde psikometrist (1060-1962), Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dai-resi Test ve Araştırma Merkezi'nde uzman (1064-1969) olarak çalışmıştır.

Akademik hayatı incelendiğinde; Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Eğitim Bölümü Psikolojik Danışma ve Rehberlik bölümünde doçent (1978-1980), An-kara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler bölümünde doçent (1980-1988) ve Ankara Üniversitesi Eği-

tim Bilimleri Fakültesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler bölümünde profesör olarak çalışır (1988-2000). Hem Hacettepe hem de Ankara Üniversitesi'nde uzun yıllar bölüm başkanlığı görevlerini üstlenmiştir.

Prof. Dr. Kuzgun hemen hemen tamamı meslek rehberliği ve danışmanlığı alanında olan on kitap, pek çok ölçme aracı, 50 kadar araştırma ve deneme türü makale ve çok sayıda akademik bildiri sunmuş, 15 doktora, 47 yüksek lisans olmak üzere toplam 62 tez danışmanlığı yürütmüştür. Danışmanlığı yaptığı tezlerin konuları incelendiğinde, muhtemelen Türkiye'de mesleki rehberlik alanında en fazla tez danışmanlığı yapmış, öğrencilerinin büyük bir bölümü tanınmış üniversitelerde bugün profesör olarak çalışan hocaların hocası olan kişidir.

Prof. Kuzgun 'un Türkiye'de mesleki rehberlik alanına yaptığı en önemli katkılarından birisi, bu alanın ilk yerli eserlerini yazarak öncü çalışmaları başlatmasıdır. Bu eserler arasında şunları sayılabilir:

1. Meslek Rehberliği ve Danışmanlığa Giriş
2. Meslek Danışmanlığı; Kuramlar ve Uygulamalar
3. Meslek Gelişimi ve Danışmanlığı
4. Üniversiteler, Yüksek Öğretim Programları ve Meslekler Rehberi
5. Üniversite Adaylarına Meslekleri Tanıtma Rehberi
6. Mesleki rehberliğin Bireylerin Yetenek ve İlgilerine Uygun meslekleri Tanımalarına Etkisi
7. Rehberlik ve Psikolojik Danışma
8. Eğitimde Bireysel Farklılıklar (zeka ve ilgi bölümünü yazmış, ayrıca kitabın edi-törlüğünü yapmıştır)
9. İlköğretimde Rehberlik (İlköğretimde Mesleki Rehberliği bölümünü yazmış, ayrıca kitabın editörlüğünü yapmıştır)

Prof. Kuzgun'un Türkiye'de mesleki rehberlik alanına diğer bir önemli katkısı; gerek yükseköğretim programları, gerekse lise türü ve alanı seçiminde bulunacak öğrencilerin kendilerini iyi tanımalarına yardım edecek yerli ölçme araçları geliştirmesidir. Bu ölçekler arasında:

1. Kendini Değerlendirme Envanteri (1988-2007)
2. Akademik Benlik Kavramı Ölçeği (1996-2011)
3. Mesleki Olgunluk ölçeği (1985-2011) Feride Bacanlı ile geliştirmiştir.

Türk toplumuna uyarladığı ölçekler

1. Kişisel Yönelim Envanteri (1973)
2. Kişisel tercih Envanteri (1973)
3. Edwards Kişisel Tercih Envanteri (1989)
4. Ana-Baba Tutumları Ölçeği (1973)
5. Lise Öğrencilerinin Mesleki doyum Tercihleri Envanteri (1976)
6. Üniversite Öğretim Üyelerinin Akademik Danışmanlık Rolleri Envanteri (1989)
7. Karar Stratejileri Ölçeği (1993) ile Benlik Saygısı Ölçeği (1994-Atlas Bogenç ile birlikte)

Prof. Dr. Yıldız Kuzgun 1999 yılında BİLDEMER, Bilgisayar Destekli Mesleki Rehberliği Programını (Semahat Sözalan ile birlikte) geliştirmiş ve bu program ÖSYM tarafından yayınlanmıştır.

2010 yılında BİLDEMER-Ortaöğretim Bilgisayar Destekli Meslek Rehberliği Programı (Hasan Bozgeyikli ve Betül Timur ile birlikte) geliştirmiştir.

Danışmanlık Görevleri

Ulusal ve uluslararası pek çok kurulda danışmanlık görevi üstlenen Prof. Dr. Yıldız Kuz-gun sırasıyla; UNESCO Sosyal Bilimler Komitesi üyeliği (1973-1974), UNESCO Gençlik komitesi üyeliği (1996-1999), İş ve İşçi Bulma Kurumu İstihdam ve Danışmanlık Projesi danışmanlığı (1995-2000), Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi danışmanlığı

Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler bölümünde profesör olarak çalışır (1988-2000). Hem Hacettepe hem de Ankara Üniversitesi'nde uzun yıllar bölüm başkanlığı görevlerini üstlenmiştir.

KAYNAKÇA

Андреева, А. (1994). Современное состояние школьной психологической службы в США //Детский практически психолог. Январь. - с.54-57.

Андреева, А. (1995). Школьная психологическая служба Австралии и Новой Зеландии. Детский практический психолог. Июль. - С.81-85.

Андреева, А. (1994). Школьная психология в странах Западной Европы . Детский практический психолог. Ноябрь. - С.67-75.

Akkoyun, F. (1995). PDR'de Unvan ve Program Sorunu: Bir İnceleme ve Öneriler. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(6), 1–21.

Akkök, F.ve Watts, T.G. (2004). *Mesleki Bilgi, Rehberlik Hizmetleri Türkiye Ülke Raporu*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Akkök, F. (1996). *İlkögretimde Sosyal Becerilerin Gelistirilmesi*. MEB Yayınları, İstanbul.

Akkök, F. & Watts, T.G.(2004). *Meslekî Bilgi, Rehberlik ve Danısmanlık Hizmetleri Türkiye Ülke Raporu*. Millî Egitim Basımevi: Ankara.

Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü Rehberlik Araştırma Merkezi Faaliyetleri, Ayyıldız Matbaası, Ankara. 1967.

Altay, H. & Atilla, S. (1972). *Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezi Çalışmaları*. Ankara.

Bacanlı F. (1996). *Bir Grup Rehberligi Programı ve Uygulama Kılavuzu*. MEB Talim Terbiye Kurulu Baskanlıgı Yayınları: Ankara.

Bacanlı, H.(1999). *Sosyal Beceri Egitimi*. Nobel Yayın Dagıtım: Ankara.

Baymur, F.(1971). *Okullarımızda Önemli Bir Sorun: Rehberlik*. Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara.

Baymur, F. (1980). *Türkiye'de Rehberlik Çalısmalarının Baslangıcı, Gelisimi ve Bugünkü Sorunları. Egitimde Rehberlik Arastırmaları*. EFAM Yayınları, Ankara.

Dogan, S.(1988). *Türkiye'de Psikolojik Danısma ve Rehberlik Kimligi: Gelismeler ve Sorunlar*. Millî Egitim, Sayı:139, s.69–76.

Doğan, S. (1990). *Türkiye' de Rehberlik Kavramı ve Uygulamalarının Gelişiminde Milli Eğitim Şuralarının Rolü*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1(1), 45–55

Doğan, S. (1991). *Başlangıcından Bugüne Türk Resmi Dokümanlarında Rehberlik Kavramı ve Anlayışı: Bir İnceleme*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1, 11, 29–44.

Doğan, S. (1996). *MEB'nın PDR Hizmetleriyle İlgili Temel Politikaları ve Yaklaşımları: Son 25 Yıla İlişkin Bir Değerlendirme*, *III. Ulusal PDR Kongresinde Sunulan Bildiri Metni*, Adana.

Doğan, S. (2000). *Okul Rehberliği ve Danışmanlığı Alanında Çağdaş Bir Yaklaşım: Kapsamlı Rehberlik Modeli*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 13, 56–61.

Doğan, S. (2000). *Psikolojik Danışman Eğitiminde Akreditasyonun Gereği ve Bir Model Önerisi*. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(14), 31–38.

Doğan, S. (2005). 21. *Yüzyılda Psikolojik Danışma Alanının Değişen Dünya Görüşü, VIII. Ulusal PDR Kongresine sunulan bildiri metni*, İstanbul

Eğitim Bir-Sen, (2017). http://www.ebs.org.tr/manset/4342/rehberlik-hizmetleri-yonetmeligi-hakkinda-degerlendirme Erişim tarihi: 29. 10. 2018

Ergene, T. (2003). *Psikolojik Danışma Meslek Yasasına Gerek Var mı?* Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bülteni, 7, 27–30.

Erkan, S. (1995). *Kapsamlı Rehberlik Programları,* Milli Eğitim Dergisi, 128, 38–43.

Girgin, G. (2004). *Çağdaş eğitim sisteminde öğrenci kişilik hizmetleri ve Rehberlik* (Psikolojik Danışma ve Rehberlik- kitabında. Edt: Alim Kaya). Ankara: Anı Yayıncılık.

Gündüzalp, F. (1961). *Sınıf Psikolojisi*. Köy ve Eğitim Dergisi, Cilt 2, Sayı 18, ss 1-2-3.

Hamamcı, Z. Murat, M. & Çoban, E.(2004). *Gaziantepteki Okullarda Çalışan Psikolojik Danışmanların Mesleki Sorunlarının İncelenmesi*". XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Malatya.

Kepçeoğlu, M. (1974). Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Anlayışı. Yayımlanmamış Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kepçeoğlu, M. (1994). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Özerler Matbaası

Korkut, F.(2005). *Avrupa Birliği ve PDR*. VIII.Ulusal Psikolojik Danışma ve Kongresinde sunulan bildiri metni, İstanbul.

Korkut, O. F. (2007). *Psikolojik Danışma Alanında Meslekleşme ve Psikolojik Danışman Eğitimi*, Özyürek, R., Korkut, F., Korkut, D. O. (Ed.) Gelişen Psikolojik Danışma ve Rehberlik (ss. 95-123) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kuzgun, Y.(1990). *Rehberlik ve Psikolojik Danışmada Unvan Sorunu*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1(1), 32-38.

Kuzgun, Y. (1993). *Türk Eğitim Sisteminde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, Eğitim Dergisi, 6, 3–8

Nazlı, S.(2003a). *Kapsamlı Gelisimsel Rehberlik Ve Psikolojik Danısma Programları*. Anı Yayıncılık. Ankara.

Nazlı, S.(2003b). *Ögretmenlerin Kapsamlı Gelisimsel Rehberlik ve Psikolojik Danısma Programı Uygulamalarını Degerlendirmeleri*. Yedinci Ulusal Psikolojik Danısma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetleri Kitapçıgı (09–11 Temmuz 2003 inönü ÜniversitesiMalatya). Pegem Yayıncılık, Ankara.

MEB.(1968). *Rehberlik ve Arastırma Merkezleri Yönetmeligi.* Millî Egitim Basımevi. Ankara

MEB. (1981). *Türk Millî Egitim Sisteminde Rehberlik ve Psikolojik Danısma Hizmetlerinin Yeniden Düzenlenmesine iliskin Esaslar.* Millî Egitim Basımevi. Ankara.

MEB.(1983). *Okul Rehberlik Hizmetleri Yönetmeligi*. Millî Egitim Basımevi. Ankara.

MEB. (1995) *Millî Egitim sûraları (1939–1993)*. Millî Egitim Basımevi. Ankara.

MEB (2013). *Rehberlik ve Psikolojik Danısma Hizmetleri Yönetmeligi*. 2001b. İnternetten 30.11.2013 tarihinde alınmıstır.

MEB (2013). *2013 ve Önceki Yıllarda Rehber Ögretmen*-Psikolojik Danısma Kadrosuna Ataması Yapılanların Sayısal ve Yüzdelik Dagılımları. Yayınlanmamıs MEB Dokumanı.

MEB (2013). *Rehberlik ve Arastırma Merkezleri*, Okul Rehberlik ve Psikolojik Danısma Servisleri. İnternetten 19.09.2013 tarihinde alınmıstır:

MEB-PAKD.(1971). *Orta Dereceli Okullardaki Rehberlik Çalısmalarını Degerlendirme Raporu*. Millî Egitim Basımevi. AnkarA.

MEB (2018) Bilgilendirme Raporu.

MEB (2017). *Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği*. (2017, 10 Kasım). Resmi Gazete (Sayı: 30236). Erişim adresi: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/11/20171110-2.htm.

MEB (2001). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği*. (2001, 17 Nisan). Resmi Gazete (Sayı: 24376). Erişim adresi: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/68.html.

ÖSYM. 2018-ÖSYS *Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu*. Tablo-4. Merkezi Yerlestirme ile Ögrenci Alan Yükseköğretim Programları. 2013. İnternetten28.9,2013 tarihinde alınmıstır.

Özgüven, E.(1990). *Ülkemizde Psikolojik Danısma ve Rehberlik Faaliyetlerinin Dünü ve Bugünü*. Psikolojik Danısma ve Rehberlik Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 4– 15.

Piskin, M. (1995). *Orta Dereceli Okullarda Görevli Yönetici, Ögretmen ve Danısmanlarınideal ve Gerçek Danısmanlık Görev Algıları*. Yayınlanmamıs Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara 1989.

Pişkin, M. (2006). *Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinin Dünü, Bugünü ve Yarını*. Hesapçıoğlu, M. ve Durmuş, A. (ed.) Türkiye'de Eğitim Bilimleri: Bir Bilonço Denemesi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Oliver, C & Candappa, M. (2003). Tackling Bullying: Listening of the wiews of children and young people London: DfEs.

Özgüven, İ.E. (1986). *Eğitimde Psikolojik Hizmetlerin Sunulmasında Yararlanılacak Uzman Elemanların Yetiştirilmesi ve Sorunlar: Eğitimde Psikolojik Hizmetler ve Sorunlar*.Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Özgüven, İ.E. (1990). *Ülkemizde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Faaliyetlerinin Dünü ve Bugünü*, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1(1), 4–15.

Özoğlu; S,Ç. (1982). *Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma. Ege Ünivertsitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınları* No: 3, Ege Üniversitesi Matbaası, İzmir.

Özoğlu, S,Ç. (1986). *Eğitim sistemimizde Psikolojik Hizmetlere Genel Bir Bakış: EğitimdePsikolojik Hizmetler ve Sorunlar*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Özyürek, R. (2007). *Psikolojik Danışman Eğitiminin ve Okullardaki PDR Hizmetlerinin Niteliğini Yükseltmeye Yönelik Öneriler*. Özyürek, R., Korkut, F., Korkut, D. O. (Ed.) Gelişen Psikolojik Danışma ve Rehberlik (ss 123-139), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tan, H. (1969). *Rehberligin Esasları* (Genisletilmis 2. Baskı). Ayyıldız Matbaası. Ankara.

Tan, H.(1974). *Ülkemizde Rehberlik ve Psikolojik Danısma Çalısmalarında Gelismeler ve Sorunlar*. Tecrübî Psikoloji Çalısmaları. 11, 33–48.

Tan, H. (1986). *Psikolojik Yardım iliskileri: Danısma ve Psikoterapi*. Millî Egitim Basımevi. İstanbul.

Tan, H. (1990). *Okullarımızda Psikolojik Hizmetlerin Neresindeyiz*? Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1(1), 27–31.

Tan, H. (2000). Psikolojik Danısma ve Rehberlik. Alkım Yayınevi. İstanbul.

Türk PDR-DER. (2004). *PDR Meslek Odasına Dogru*. Türk PDR DER Meslek Odası ve Meslek Birligi Yasası Hazırlama Komisyonunca Olusturulan Yasa Taslagı. TürkPsikolojik Danısma ve Rehberlik Dernegi Yayını. Ankara.

Ültanır, E. (2005). *Türkiye'de Rehberlik ve Psikolojik Danışma Mesleği ve Psikolojik Danışman Eğitimi*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:1, sayı:1.

Ülkü, S. (1976). *Lise I. Sınıflarda Uygulanan Bir Grup Rehberliği Programının "Yöneltme" Açısından Etkililiğinin Araştırılması*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakülesi, Dokora Tezi, Ankara.

Ülkü, S. (1976). *Rehberlikte Grup Yaklaşımı*. Ankara Üniversitesi Eğitim fakültesi Dergisi. Cilt 9, Sayı 1-4, ss.263-299.

Yeşilyaprak, B. (2003). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Nobel Yayınları. Ankara.

Yeşilyaprak, B. (2007). Türkiye'de PDR Alanının Gelişiminde Türk PDR Derneğinin Yeri ve Önemi, Özyürek, R., Korkut, F., Korkut, D. O. (Ed.) *Gelişen Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yeşilyaprak, B. (2009). *Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanının Geleceği: Yeni Açılımlar ve Öngörüler*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 42Sayı 1

Yıldırım, İ. (2007). *Bireyi Tanıma Teknikleri*. (Psikolojik Danışma ve Rehberlik- kitabında- Edit: Gürhan Can). Pegem-A Yayıncılık, 8. Baskı, Ankara.

Yükseköğretim Program Atlası (2019) https://yokatlas.yok.gov.tr/

EKLER

Ek 1-7. Psikoloji Alanında Kullanmak İçin ABD'den Satın Alınan Psikolojik Testlerin Belgesi (1940)

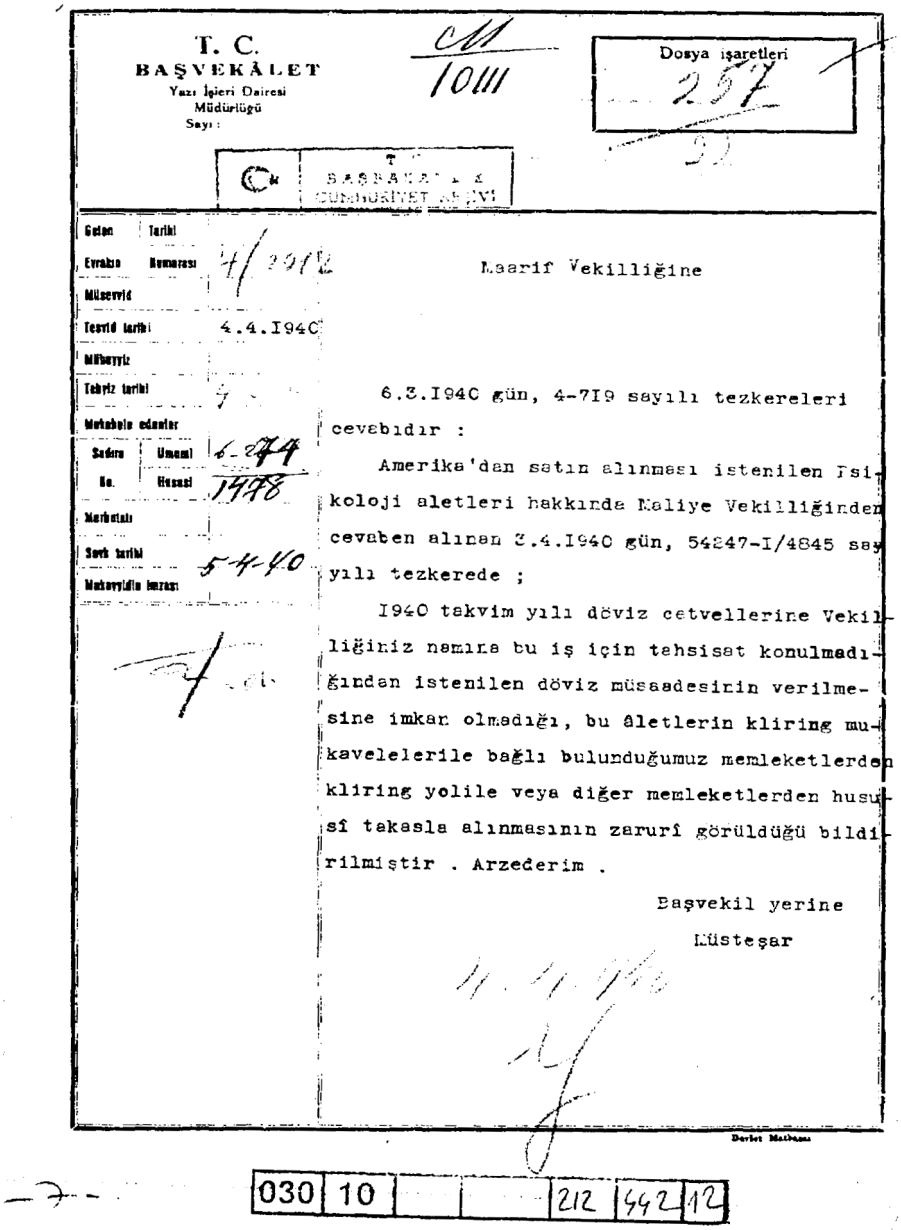

T. C.
BAŞVEKÂLET
Yazı İşleri Dairesi
Müdürlüğü
Sayı :

CM
10111

Dosya işaretleri
257

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Gelen	Tarihi	
Evrakın	Numarası	4/2912
Müsevvid		
Tesvid tarihi		4.4.1940
Mübeyyiz		
Tebyiz tarihi		4
Mukabele edenler		
Sadıra	Umumi	6-274
No.	Hususi	1478
Merbutatı		
Sevk tarihi		5-4-40
Mukayyidin imzası		

Maarif Vekilliğine

6.3.1940 gün, 4-719 sayılı tezkereleri cevabıdır :

Amerika'dan satın alınması istenilen Psikoloji aletleri hakkında Maliye Vekilliğinden cevaben alınan 3.4.1940 gün, 54247-I/4845 sayılı tezkerede ;

1940 takvim yılı döviz cetvellerine Vekilliğiniz namına bu iş için tahsisat konulmadığından istenilen döviz müsaadesinin verilmesine imkan olmadığı, bu âletlerin kliring mukavelelerile bağlı bulunduğumuz memleketlerden kliring yolile veya diğer memleketlerden hususî takasla alınmasının zarurî görüldüğü bildirilmiştir . Arzederim .

Başvekil yerine
Müsteşar

4.4.940

Devlet Matbaası

030	10			212	442	12

Ek – 2

T. C.
MALİYE VEKÂLETİ
NAKİT İŞLERİ U. MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBE
Sayı
54247/1

Ankara, -3.IV.1940

Başvekâlet Yüksek Makamına

T.C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

4845

Özü: Maarif Vekâletinin Amerikadan getirtmek istediği Psikoloji aletleri bedeline ait döviz müsaadesi hakkında.

Ek: 2

Maarif Vekâletinin yüksek makamınızdan maliyeye muhavvel 6/3/1940 tarih ve 419/4 sayılı ilişik tezkeresinde :

Ankara Dil , tarih ve Coğrafya fakültesi tedrisatında kullanılmak üzere Psikoloji laboratuvarı için lüzümlu olan aletlerin Türkiye de mevcudu olmadığından bahisle , bunların Amerikadan mübayaası için 4.000 liralık döviz müsaadesi talep edilmektedir .

1940 takvim yılı döviz cetvelleri "resmî daire ve müesseseler mübayaatı" faslına Maarif Vekâleti namına bu iş için tahsisat vaz edilmemiş olması itibarile istenilen 4.000liralık müsaadenin itasına imkân görülememiştir .

Mevzuubahs aletlerin kliringmukavelelerile bağlı bulunduğumuz memleketlerden kliring yolile veya diğer memleketlerden hususî takasla mübayaası zaruri görülmüştür .

Arz olunur .

MALİYE VEKİLİ

Nakit işleri m.

3-5-950

BAŞVEKÂLET EVRAKI
3-4-40 2912 5

030 | 10 | | | 212 | 442 | 12

İ.22

Ek – 3

T. C.
MAARİF VEKİLLİĞİ
Yüksek Öğretim Genel Direktörlüğü
Sayı: 4/719

Ankara, 6 Mart 1940
Özet: Amerika'dan mübayaa edilecek Psikoloji aletleri hak.

T. C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

Başvekâlet Yüksek
Makamına

Ankara Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesi tedrisatında kullanmak üzere psikiloji labaratuarında bulunması icabeden ve 4000 liraya tedarik edilebileceği anlaşılan ilişik listede adları yazılı aletlerin, Türkiye'de mevcudu olmadığından, doğrudan doğruya Amerika'dan mübayaasına zaruret hasıl olduğu cihetle bu hususa yüksek orunlarınca muvafakat buyrulduğu takdirde 4000 liralık bir döviz kararı ittihazına müsaadelerini diler, derin saygılarımı sunarım.

Ta.

Maarif Vekili
Yücel

Mahiye vekilliğine
6-3-940

Mk.

NAKİD.İŞLE.MD.
005895 7.III.40

Ek: 4 liste
ŞA.N.14/II/1940

030 | 10 | 212 | 442 | 12

6-3-940 1916

Ek 4

T.C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

(4)

P.	No.	Name	Copy or set.
8	12011	Visual Acuity Test.	2 Copies.
	12015	Visual Acuity Test.	2 Copies.
	12021	Visual Acuity Test.	2 copies.
	12025	Visual Acuity Test.	1 copy.
12	12192	Multiple image Apparatus.	1
13	12237	Stereoscope	2
13	12241	Stereoscope	1
14	12251	Stereograms	1 set.
16	12283	Fixation Cross	4 copies
	12297	Screen	1 copy
	12309	Color Naming Test	4 copies
17	12326 A	Color Perception Test	1
20	12529	Papers	2 Sets.
	12527	After-Image Cards	1
21	12611	Color Mixer, Electric	2
	12614	Connecting Cord	2
	12618	Amber, Color Disk.	2
	12642	Rheostat	1
	25536	Series Attachment Plug.	1
22	12640	Paper, Tissue	3 quires
	12643	Color Disks	1
	12643 M	Color Disks	1
	12645	Color Disks	2 sets.
	12646	Color Disks	2 sets.
	12646 M	Color Disks	1 set.
23	12647	Color Circle	1 set.
	12648	Color Disks	1 set.
	12653	Paper, Colored	2 sets.
	25421	Color Top and Disks	1 set.
25	12681	Disk Punch	1 set.
	12682	Disk Cutter	1

030 10 212 442

Ek 5

T.C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

P.	No.	Name	Copy or set.
85	12684	Spectrum Chart.	1
	12697	Paper	1
26	12851	Head-Rest	1
27	12864	Photometer	1 set
32	14225	Whistle	1 set
37	14405	Sound Pendulum	1 set
40	15005	Olfactometer	1 set
42	16050	Taste Stimuli	1 set
47	18019	Aesthesiometer	1 with sufficient number of reserve fibers.
55	19111	Dynamometer	1
57	19207	Peg Board A.	1
58	19223	Tapping Apparatus, Three-Hole	1
59	19233	Stylus	1
63	19427	Ergograph	1
66	19523	Steadiness Tester.	1
77	20207	Stop-watch	2
78	20209	Stop-watch, Split-second	1
79	20214	Stop-watch	1
90	21005	Exposure Apparatus	1
91	21015	Exposure Frame	1 with no.27309 Tinker set.
93	21202	Tachistoscope	1 (with sufficient number of blank belts).
93	21203	Tachitoscope Attachment	1
94	21205	Tachitoscope	1
94	21206	Exposure Cards	1
94	21210	Tachitoscope, Portable	1
98	22003	Tambour, Recording	1
98	22007	Tambour, Receiving	1
101	22163	Clamp, Universal	2
101	22205	Kymograph	1 and paper. (and necessary accessories
102	22207	Kymograph	1 and paper (and necessary accessories
103	22224	Support Accessory Supports,	1

030 | 10 | | | 212 | 442 | 12

Ek 6

T.C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

P.	No.	Name	Copy or set.
106	22318	Gas Burner	1
120	24530	Introversion-Extroversion Test	1
121	25122	Pocket Tape	1
121	25154	Weights	1
121	25217	Thermometer	1
121	25537	Resistance	1 set.
121	25540	Bell	1
121	25545	Buzzer	1
122	25639	Clamp, Flat Jaw	4
	25640	Clamp Swivel	2
	25651	Clamp, Right-Angle	2
	25657	Clamp, Standard	2
	25659	Clamp Burette	2
	27000	Illusions, Optical	1
	27004	Cancellation Test	1
	27005	Stimuli Card	1
	27011	Cancellation Test	1
123	27101	Illusion	1
	27102	B. Illusion	1
143	31213	Mirror-Drawing Apparatus	1
163	36021	Galton-Bar	1
169	37015	Pre-school Child Test	1
174	37062	Test Cards and Pictures	1
174	37066	Measuring Scale of Intelligence	1
183	42015	Assembling Test	1
	46600	Manual	1
	44071	Scoring Blanks	1
	42016	A. Mechanical Intelligence	1
191	45021	Bar Model	1
203	46123	"A First Laboratory Guide in Psychology	Ref. No. (29)

030 | 10 | | | 212 | 442 | 12

Ek 7

BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

P.	No.	Name	Copy of 564
203	46161	A. Notes for Instructors to Accompany Experiments in Psychology	Ref. No. 53 a 2 copies.
	46194	Mental Tests	Ref. No. -61-
205	46570	The Psychologie of Musical Talent	" " (200)
"	46510	Condensed Guide to the Binet Tests	" " (173)
208	54003	Support	4
"	54013	Support	6

and other absolutely necessary small accessories not incluted in the list.

What would you suggest for a comparatively inexpensive chronoscope that can be easily used for classroom demonstrations?

The numbers refer to the Stoelting catalogue "Apparatus, texts and supplies, Fourth Edition. 1939 No. 39243.

| 030 | 10 | | | 212 | 442 | 12 |

Ek 8-12 Psikoloji Alanında Kullanmak İçin İngiltere'den Satın Alınan Psikolojik TestLerin Belgesi (1940)

Ek 8

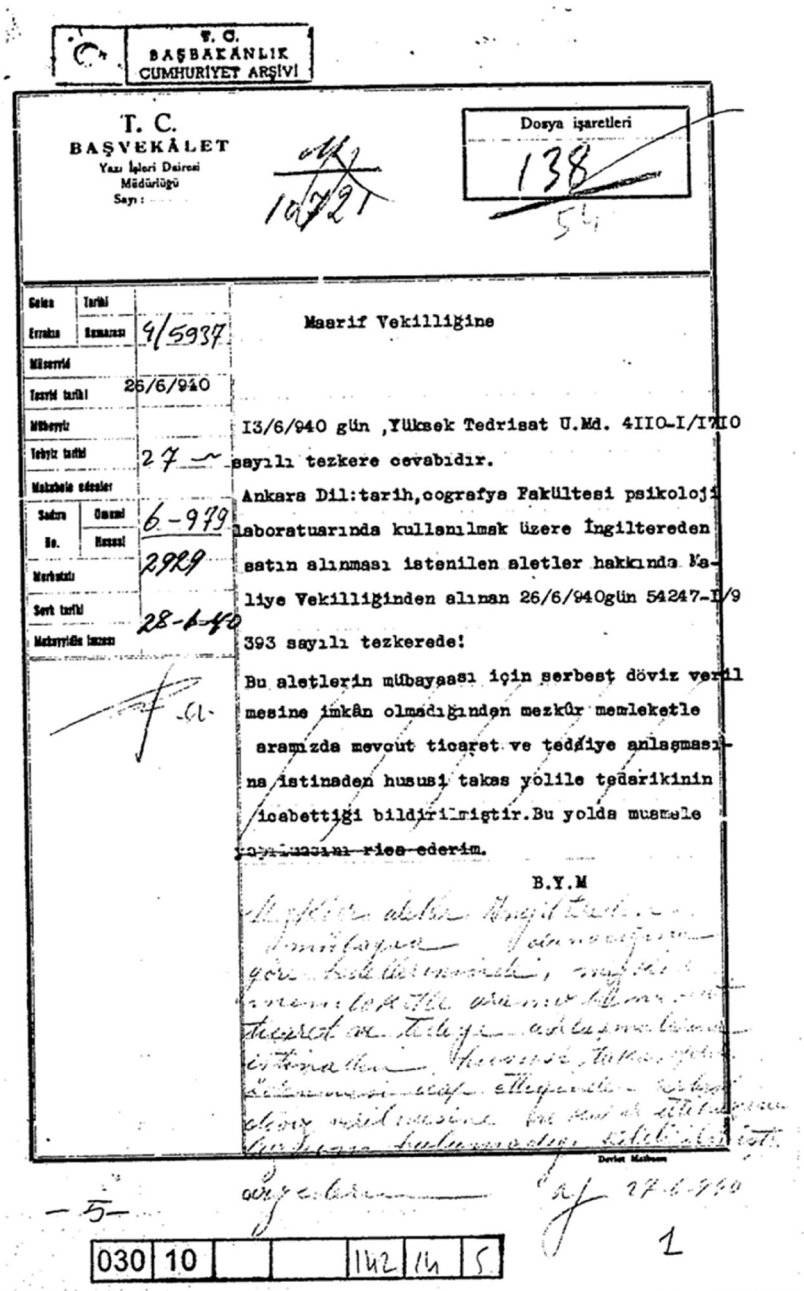

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞVEKÂLET
Yazı İşleri Dairesi
Müdürlüğü
Sayı :

10721

Dosya işaretleri
138
54

Gelen Evrakın	Tarihi	
	Numarası	4/5937
Müsevvid		
Tesvid tarihi		26/6/940
Mübeyyiz		
Tebyiz tarihi		27 —
Makabele edenler		
Sadıra No.	Umumi	6-979
	Hususi	2929
Merbutatı		
Sevk tarihi		28-6-40
Mukayyidin imzası		

Maarif Vekilliğine

13/6/940 gün ,Yüksek Tedrisat U.Md. 4110-I/1710 sayılı tezkere cevabıdır.

Ankara Dil:tarih,cografya Fakültesi psikoloji laboratuarında kullanılmak üzere İngiltereden satın alınması istenilen aletler hakkında Maliye Vekilliğinden alınan 26/6/940gün 54247-I/9 393 sayılı tezkerede!

Bu aletlerin mübayaası için serbest döviz verilmesine imkân olmadığından mezkûr memleketle aramızda mevcut ticaret ve teddiye anlaşmasına istinaden hususi takas yolile tedarikinin icabettiği bildirilmiştir.Bu yolda muamele ~~yapılmasını rica ederim.~~

B.Y.M

[illegible]

Devlet Matbaası

-5-

27-6-940

1

030	10			142	14	5

Ek 9

T. C.
MALİYE VEKÂLETİ
NAKİT İŞLERİ U. MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBE
Sayı 54247/4

Ankara, 26. VI. 1940

Başvekâlet Yüksek Makamına

0393
T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Özü: Maarif Vekâleti tarafından İngiltereden mübayaa edilmek istenen psikoloji aletleri bedeli hakkında .

Ek:

Maarif Vekâletinin yüksek makamınızdan Hazineye havale buyrulan ve ilişik olarak takdim kılınan I3/6/I940 tarih ve 4II0/I/4/I7I0 sayılı tezkerelerinde :

Ankara Dil, tarih, coğrafya Fakültesi Psikoloji laboratuarında bulunması icap eden aletlerin İngiltereden mübayaası için 500 liralık serbest döviz müsaadesi talep edilmektedir .

Mezkûr aletler İngiltereden mübayaa olunacağına göre bedellerinin de, mezkûr memleketle aramızda mevcut ticaret ve tediye anlaşmalarına istinaden hususî takas yolile ödenmesi icap ettiğinden serbest döviz verilmesine ve karar ittihazına lüzum bulunmamaktadır .

Arzeylerim .

MALİYE VEKİLİ

030 | 10 | | | 162 | 14 | 5

BAŞVEKÂLET EVRAKI
26-6-940 | 5937 | 3

Ek 10

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

13 Haziran 1940

T. C.
MAARİF VEKİLLİĞİ
Yüksek Tedrisat Umum Müdürlüğü
Sayı: 4110/1
5/1710

Ankara, / /194

Özet: İngiltere'den mübayaa edilecek psikoloji aletleri hak.

Başvekâlet Yüksek Makamına

Ankara Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesi tedrisatında kullanılmak üzere Psikoloji laboratuarında bulunması icap eden ve 500 liraya tedarik edilebileceği anlaşılan ilişik listede adları yazılı aletlerin, Türkiye'de mevcudu olmadığından, doğrudan doğruya İngiltere'den mübayaasına zaruret hasıl olduğu cihetle, bu hususa yüksek orunlarınca muvafakat buyrulduğu takdirde, 500 liralık bir döviz kararı ittihazına müsaadelerini diler; derin saygılarımı sunarım.

Ta.

Maarif Vekili
Yücel

Maliye vekilliğine
14. 6. 940

NAKİD. İŞLE. MÜ.
015381 15.VI.40

Şf.N.23/V/1940
Ek: 2 liste

030	10			142	14	5	

13-6-940 5453 2 3

Ek 11

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

139

T. C.
MAARİF VEKİLLİĞİ
Yüksek Tedrisat Umum Müdürlüğü
Sayı: _____

Ankara, 1 /194

Özet:

Psikoloji Aletleri

liste I.

		Section	No.	P.
1	Metronome	B	5	36
2	Stop Watches	B	52	41
1	Stop Watch	B	50	41
2	Reversing Keys	H	8	121
3	Morse Keys	H	11	121
1	Palmer induction coil(with variable interrupter)	H	51	127
2	Electric colour Mixers (with one counter)	W	365	147
1	Jastrow Shutter	W	280	149
1	Hand Operated Shutter	W	282	149
1	Large Operated Shutter	W	285	150
1	Steadiness Tester	W	320	152
1	Sound Localization Apparatus	W	345	153

Note : The electric current used in Ankara is AC 2220 volts 50 cycles

Bu listedeki aletler Londra'da C.F. Palmer Alet kumpanyasında ısmarlanabilir. Alet numeraları ve harfları bu kumpanyanın 1934 tarihli kataloğundan alınmıştır. Kumpanyanın adresi :

C.F. Palmer (London) LTD.

Lyographic Works, 63 a, Effra Road,
Brixton, London S.W.2.
England.

4

030 | 10 | | | 142 | 14 | 5

Ek 12

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
MAARİF VEKİLLİĞİ
Yüksek Tedrisat Umum Müdürlüğü
Sayı: _____

Ankara, 1 /194

Özet;

Psikoloji aletleri

liste II

Merrill-Palmer Performance Tests for Children of Pre-School Age.

Coloured Cubes, Stutsman

Nested Cubes, do.

Peg Board "A" Wallins

do. "B" do.

Language Test Stutsman

Buttoning Test, Decroly and Stutsman

Pyramid Test, Stutsman

Form Board, Seguin and Goddard

Picture Form Board No. 1. Stutsman

do. do. " 2, do

do. do. " 3, do

Association Test, Woodworth and Wells

Little Pink Test, Stutsman

Picture Form Board, Mare and Foal

Mannikin Test

Matching Game, Decroly

Test Book-"Performance Tests for Children of Pre-School Age"Stutsman

Bu listedeki psikoloji vesaiti İngiltere'de şu kumpanyadan ısmarlanabilir:

Adrew H. Baird,

Scientific Instrument Maker,
33/39 Lothian Street,
Edinburgh.
Scotland. England.

030 | 10 | | | 142 | 14 | 5

Ek 13-19 Kimliği Belli Olmayan Uzmanın Köy Okulları Hakkında Yazdığı Rapor (1945)

Ek 13

CUMHURIYET ARŞIVI
DEVLET ARŞIVLERI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ankara, II Nisan I946.

E17

İLK ÖĞRETİMDE ÇALIŞMALARIMIZ

I945 yılı ilk öğretim çalışması da, bazı bölgelerde güç şartlar içinde geçti . Genel olarak, çalışmalar, her yerde muvaffak oldu . I944 programında geri kalmış olan illerimiz, eksiklerini tamamladılar . Adana, Kars, Antalya ve Edirne Valilerimize, bu gayretleri için teşekkür borçluyum . Köy okullarında başarılan eserler : 875 yeni okul yapısı, 85I değişiklik ve eklemeler yapılarak vücude getirilen okul yapıları, hepsi I,756 yeni okul demektir . Bunların hepsinin işlikleri ve öğretmen evleri vardır . Bu maksatla, 74I yeni işlik, 993 yeni öğretmen evi yapılmıştır . Bu suretle, şehirde ve köylerde, ilkokullarımızın sayısı I4,98I i buluyor, ve bütün ilkokullarımızın öğrenci yekûnu I,357,200 dür . Geçen seneden, I00,000 kişi bir artma kaydediyoruz . Köylerde okulları, işlik ve evleri vücude getirmek için harcanan gayretler, milletimizin öğünç duyacağı önem ve ölçüdedir . Yüksek devlet memurları ve eğitim mensuplarından, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyelerinden bir çok arkadaşlarım, gayretlerile temayüz etmişlerdir . Köylü vatandaşlarım, okullarını vücude getirmek için, canla başla çalışmışlardır . Köylü vatandaşların gösterdikleri

030 01 90 559 7

Ek 14

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

anlayış ve himmet, köylerimizi kalkındırmak için düşündüğümüz bütün tedbirlere şevk ve cesaret vermektedir . Köylü vatandaşlarıma, ilkokul meselesini halletmek için harcadıkları himmetten dolayı, takdirlerimi ve teşekkürlerimi söylemek borcumdur .

Açılan köy okulları içinde, 578 i, bölge okuludur . Bu okullar, içinde bulunduğu köy için ilkokul, ve muhiti için pansiyonlu veya pansiyonsuz olarak, teknik okul olmak üzere düşünülüyor . Bu bakımdan,işlikleri ve teknik vasıtaları daha geniş tutulacaktır . Eksiklerinin süratle tamamlanmasını yakından takip ediyoruz . Daha şimdiden, köylerimizde beş senelik ilk öğretimi bitirdikten sonra, teknik öğretime devam eden, I3,500 e yakın öğrenci bulunduğunu haber almakla memnun olduk . Köylerimizde teknik öğretim için bölge okullarına bağladığımız ümitlerin, yakın zamanlarda, göze çarpar bir hale gelmesini bekliyoruz .

Önümüzdeki yaz, köylerde, yeni bir çalışma devri başlıyor . Bir çok illerimizde, programı gerçekleştirmek için, geçen senelerden hazırlıklı davranılmıştır . Bu yıl da yapılacak işler çok önemlidir . Bitirilerek içine girilecek, 2,000 e yakın köyde yapı işleri olacaktır . İlgililer, işin ehemmiyetini kavrayarak ve illerce tertiplenen on yıllık planları gereği gibi uygulayarak, hazırlıklarını iyi tutarlarsa, ancak o zaman güçlükler kolay yenilir .

030 | 01 | | | 30 | 559 | 4

Ek 15

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Enstitüler, gezici yapı ekipleri vermek için, yine çok gayret harcıyacaklardır . Bu işde, valilerimizin ve millî eğitim teşkilâtımızın, motörlü vasıtalara birinci derecede önem vermelerini tavsiyederim . İller, ilk öğretim yapılarında ve teftişlerinde motörlü vasıta kullanmayı esas tutarlarsa, çok iyi neticeler alırlar . Bunu tecrübe etmiş olan iller, memnundurlar . Henüz denememiş olanların, gayret etmelerini isterim . Enstitülerin tedarik ettikleri az miktarda vasıtalar, geçen senelerde çok kıymeli oldu . Bu sene de, Ticaret Bakanlığının yardım etmesi yerinde olacaktır .

I945 sonbaharında, beşinci sınıflardan aldığımız mezun sayısı, 89,600 dür . Bunları, IOI,622 öğrenciden aldık . Üç sınıflı eğitmen okullarının öğrencileri ayrı olmak üzere, 89,600 mezunu, I,032,000 yekûndan almış oluyoruz . Bunu beş sınıfa bölersek, nazarî olarak 200,000 çocuk mezun almış olacaktık . İlk öğretim devrinde, öğrencilerimizden yüzde elliden fazla fire veriyoruz . Her yıl, bu mesele üzerinde duruyorum . İlk öğretim sırasındaki devam için,memleketin her köşesinde ilgi uyandırmağa çalışıyorum . Aldığımız netice azdır . Kız çocuklarımızın, ilk öğretimin sonuna kadar devamları işi, her zaman eksiklidir . Bu devam meselesi üzerinde karşılaştığımız güçlüklerle uğraşmaktan bıkacağımızı zannetmek, yanlıştır . Bu meseleyi, her resmî memu-

030 01 90 559 7

Ek 16

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

- 4 -

rumuzun şuuruna hakkedinciye kadar, ve her vatandaşımızın anlayışını tamam uyandırıncıya kadar, uğraşacağız . Memleketin ilerlemesi ve kalkınmasında başlıca bir âmil saydığımız sade konuyu, anlatamamış olmamızı asla kabul etmiyorum. Gelecek seneler için, iller, ilçeler, bucaklar ve köyler için ayrı ayrı, ilkokula devam cetvelleri tutturacağım ; ve ilk sınıfa başlıyan çocuğun, beşinci yıl sonuna kadar devamını bütün memlekete takip ettireceğim . İlkokulda devam meselesi, benim işlerimin içinde, başlıca bir meselemdir .

Köy okulları yapısının, yer yer, türlü güçlüklerini biliyor ve işitiyorum . Mesele ile yakından ilgili olan bölgelerde, her halin özelliğine göre, isabetli tedbirler alınmaktadır . Bizim büyük ve devamlı bir işimiz olan ilk öğretimde, köylerin gayretlerini ve ihtiyaçlarını takip etmek borcumuzdur . Ancak, vatandaşlarım köyde ilkokul meselesinin bugünkü kanunla uygulanmasına, ehemmiyet ve azimle devam olunacağından emin olmalıdırlar . Bu sırada, köylülerimize, enstitülerden, valiliklerden ve merkezden gerektikce türlü şekilde yardımlar daima düşünülmüştür; düşünülmektedir .

Millet hayatını ilgilendiren her büyük meselenin, siyasî partilerde uğraşma konusu olması tabiîdir . Bunca yıllık tecrübeden sonra, köylerde ilk öğretimi az zamanda gerçekleştirmek için, bir usul bulduk . Hevesle ve azimle

030 01 90 559 A

4

Ek 17

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

bunu takip ediyoruz . Yeni siyasî partilerin, ilk öğretim işinde takip olunan usule ve gayretlere karşı vaziyet almamalarını, memleketin kültürü menfaatine, çok sevinçle karşıladım . İlk öğretim işinin başarılmasında, hepimizin birbirimizin gayretini teşvik etmemizde, yalnız fayda vardır. Bu takdirlerimi söylerken, ilk öğretim meselesinde halkı aldatıp avutma yolunu tutan propagandacılara karşı, çok acı duyduğumuzu söylemek de vazifemdir . İlk öğretim meselesinin bir demagojiye kurban edilmemesi için, bütün kuvvetimizi kullanacağız . Eskişehir köylerinde, ilk öğretime, ilkokul yapılarına karşı, hükûmet aleyhine propaganda olsun diye, türlü şeyler söylenildiğini işitiyorum . " Şehirlerin okullarını devlet yaptırıyor; köylerinkini köylüler yapıyor . İlkokul yapmak çok güzel bir şeydir ama, fakir köylü bunu nasıl yapsın ? " gibi sözler,işittiklerim arasındadır. Böyle söyliyecek adamlar, hükûmet politikasına karşı propagandadan zevk alanlar arasında daima bulunabilir . Vatandaşlarımı, bunların samimî olmayan aldatıcı zehirlerine karşı uyandırmak isterim . Zaten, biraz dikkat ederlerse, bu propagandaların, çok zaman herhangi bir siyasî partinin fikir kaynağından değil, köylünün cahil kalmasında öz menfaati olan derebeyi artığı ve harp vurgunucusu eski mültezimlerden geldiğini hemen göreceklerdir .

030 01 _ _ 30 559 7

Ek 18

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Köylünün kalkınması, bizim için yaşama meselesidir . Köylünün okumuş yazmış, teknik öğretime girmiş, esir hayatından kurtularak toprak sahibi olmuş olması, herhalde gerçekleştirmeğe azmettiğimiz meselelerdir . Tek dereceli seçim ve milleti idare edecek olanları çoklukla takdir etmek yetkisi, vatandaşlara pek ağır sorumlar verir . Bu sorumların vatana faydalı olarak kullanılması, kadın erkek, bütün vatandaşların, hiç olmazsa ilk öğretimlerinin tamam olmasına bağlıdır . Onun için, ilk öğretim ve onu yapı, öğretmen ve devam gibi türlü meseleleri, millî varlığımızın temel meseleleridir . Bu meselede, partilerin birbirimizin gayretini kesecek değil, destekleyip arttıracak surette hareket edeceklerini ümit ederim .

Şehirlerdeki ilkokul eksiğini tamamlamak meselesi, açık duruyor . Bunun eksiği, kendini hissettirmeğe başladı. Teşviklerimizle ilk sınıflara gelen çocuklar, yapılar almadığından, tamam yerleşemiyorlar . Geçen sene, bütün ilk sınıflarımızın mevcudu 424,000 idi . Bu sene 373,000 dir . Bu fark, başlıca, ehemmiyetli surette şehirlerdeki ilkokulların tamamlanması gayretlerinin ihtiyaca göre yürümemesindendir . Şehirlerdeki ilkokullar için, özel tedbirler almağa mecburuz . Şehirlerin, ilkokul çağına gelen çocuklarına, bir bina gösterememelerini anlamak güçtür . Zaten, şehirlerdeki aydınlarımız, ilk öğretim meselesini ehemmiyetli

030 01 90 559 7

Ek 19

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

tutmuş olsalardı, bu davâ bütün memlekette şimdiye kadar sürüklenmezdi . Hakikat budur ki, Büyük Meclisin kanun teşebbüsü ile, köylerde ilk öğretim ümitli bir yoldadır . Şehirlerdeki ilkokul ihtiyaçlarının tamamlanması için,kanunî tedbirlerin alınmasında henüz ümitlerimizi kesmiş değiliz . I946 senesinde, köy okulları yapı işlerinde, daha kolay durumda olacağımızı umuyorum; ve bütün memleketin, ilkokul mezunları olarak da, sevinecek rakamlar elde edeceğimizi düşünüyorum . Umduğumun gerçekleşmesi nisbetinde, vatàndaşlarımla beraber, bahtiyar olacağım .

030 01 50 559 7

Ek 20. Prof. Dr. Widret F. Berry'nin Rehberlik ve Araştırma Merkezine Atanması (1962)

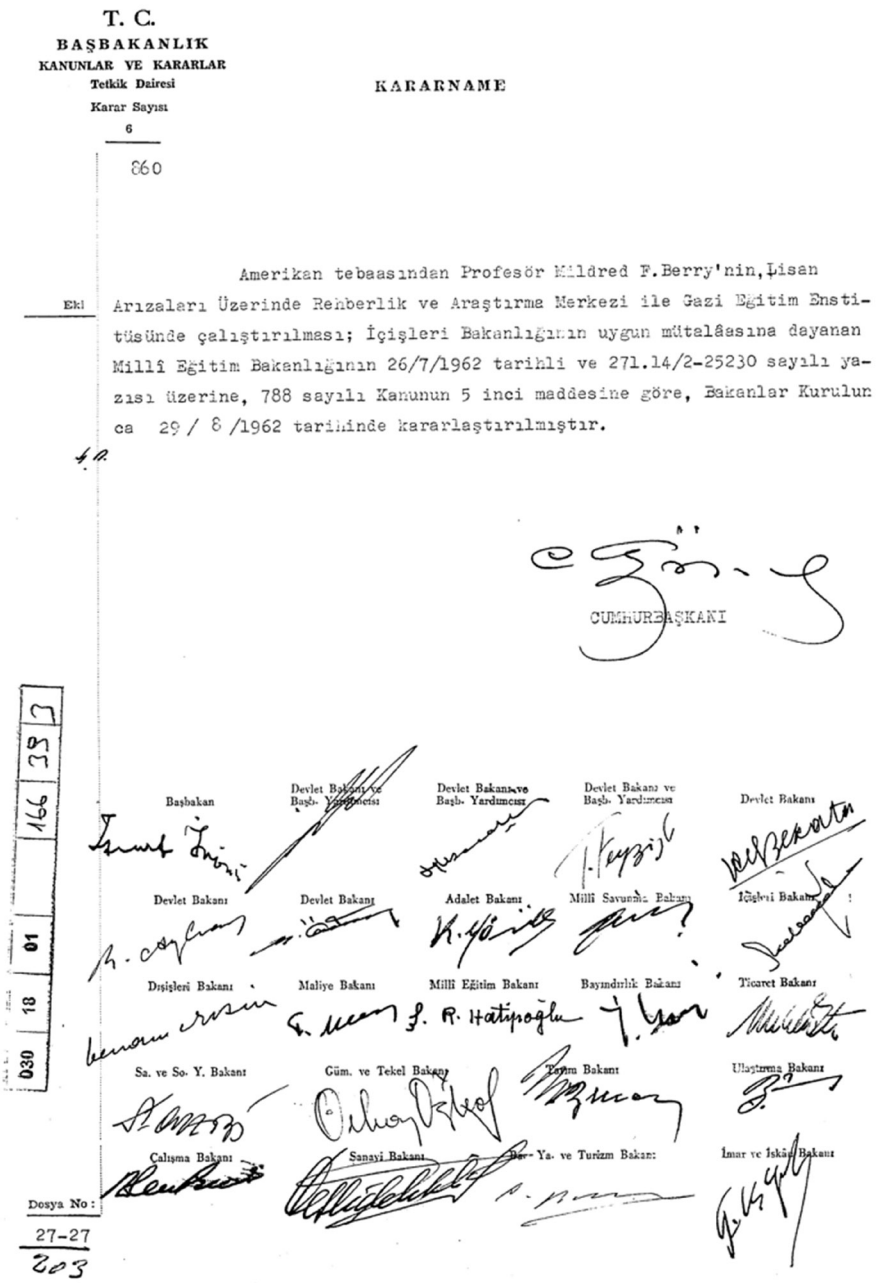

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi
Karar Sayısı
6
860

KARARNAME

Ekl

Amerikan tebaasından Profesör Mildred F.Berry'nin,Lisan Arızaları Üzerinde Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile Gazi Eğitim Enstitüsünde çalıştırılması; İçişleri Bakanlığının uygun mütalâasına dayanan Millî Eğitim Bakanlığının 26/7/1962 tarihli ve 271.14/2-25230 sayılı yazısı üzerine, 788 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 29 / 8 /1962 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı
Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Adalet Bakanı | Millî Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı
Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı | Millî Eğitim Bakanı | Bayındırlık Bakanı | Ticaret Bakanı
Sa. ve So. Y. Bakanı | Güm. ve Tekel Bakanı | Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı
Çalışma Bakanı | Sanayi Bakanı | Bay. Ya. ve Turizm Bakanı | İmar ve İskân Bakanı

030 18 01 166 38

Dosya No:
27-27
203

Ek 21. Prof. Dr. Widret F. Berry'nin konuşma bozuklukları üzerine çalışması için Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile Gazi Eğitim Enstitüsüne Atanması (1962)

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi
Karar Sayısı
6
1030

KARARNAME

29/8/1962 tarihli ve 6/860 sayılı kararnameye ektir.

Eki

Amerikan tebaasından Profesör Mildred F.Berry'nin, konuşma ârızaları üzerinde Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile Gazi Eğitim Enstitüsünde 13/6/1962 tarihinden geçerli olarak çalıştırılmasının kabulü; Millî Eğitim Bakanlığının 24/9/1962 tarihli ve 271-14.2/33620 sayılı yazısı üzerine, 788 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 11/10/1962 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı | Devlet Bakanı
Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Adalet Bakanı | Millî Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı
Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı | Millî Eğitim Bakanı | Bayındırlık Bakanı | Ticaret Bakanı
Sa. ve So. Y. Bakanı | Güm. ve Tekel Bakanı | Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı
Çalışma Bakanı | Sanayi Bakanı | Ba.-Ya. ve Turizm Bakanı | İmar ve İskân Bakanı

030 | 18 | 01 | 166 | 47 | 13

Dosya No :
27-27
437

Ek 21. ABD'li Prof. Dr. Kenneth S. Wood'un Ankara RAM'a atanması (1963)

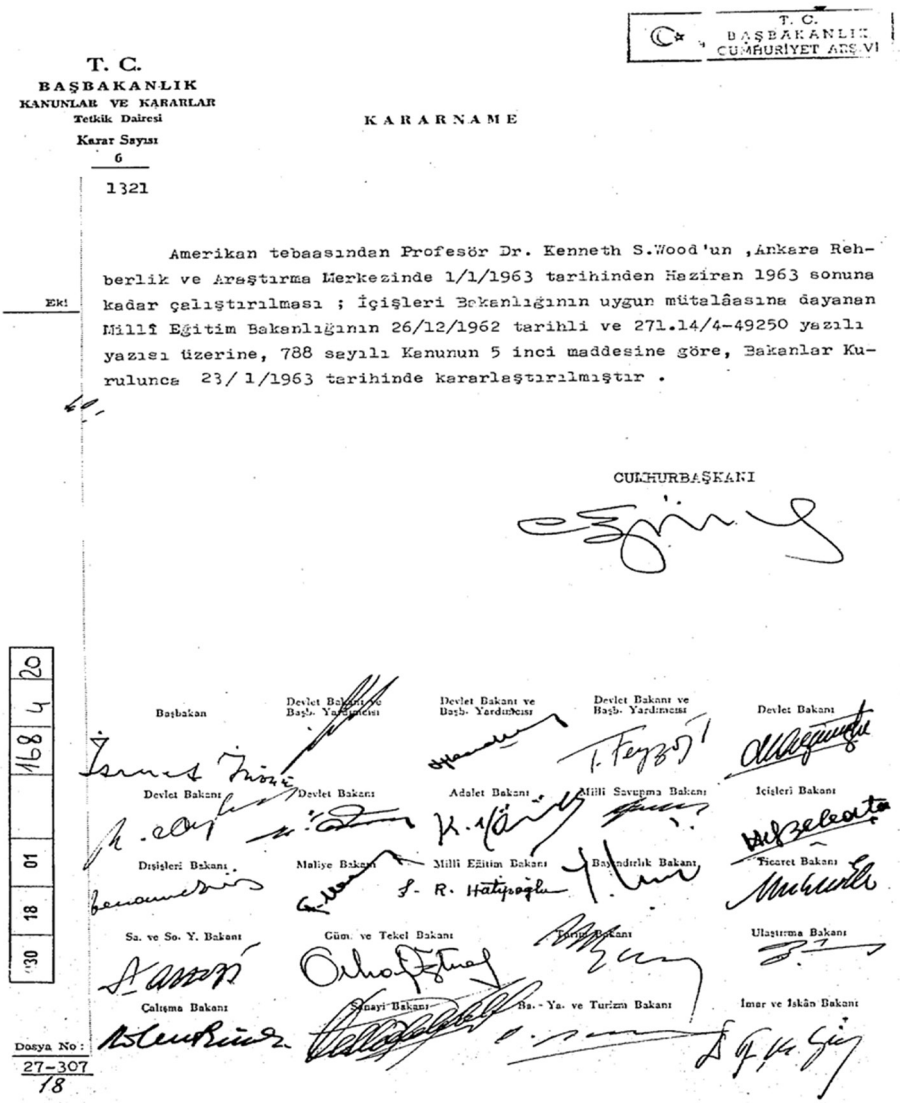

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi
Karar Sayısı
6
1321

KARARNAME

Ek:

Amerikan tebaasından Profesör Dr. Kenneth S.Wood'un ,Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezinde 1/1/1963 tarihinden Haziran 1963 sonuna kadar çalıştırılması ; İçişleri Bakanlığının uygun mütalâasına dayanan Millî Eğitim Bakanlığının 26/12/1962 tarihli ve 271.14/4-49250 yazılı yazısı üzerine, 788 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 23/ 1/1963 tarihinde kararlaştırılmıştır .

CUMHURBAŞKANI

Başbakan
Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı
Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı
Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı
Devlet Bakanı
Devlet Bakanı
Devlet Bakanı
Adalet Bakanı
Milli Savunma Bakanı
İçişleri Bakanı
Dışişleri Bakanı
Maliye Bakanı
Milli Eğitim Bakanı
Bayındırlık Bakanı
Ticaret Bakanı
Sa. ve So. Y. Bakanı
Güm. ve Tekel Bakanı
Ulaştırma Bakanı
Çalışma Bakanı
Sanayi Bakanı
Ba.-Ya. ve Turizm Bakanı
İmar ve İskân Bakanı

20 4 168 01 18 30

Dosya No:
27-307
18

Ek 22. Sosyal Hizmetler Akademisine öğrenci seçiminde test uygulayan uzmanlara ödenek belgesi (1968)

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ

KARARNAME

Sayı : 6/11 377

Eki

Sosyal Hizmetler Akademisine 1968-1969 ders yılında alınacak öğrencilerin imtihanlarının test usulü ile yapılmasını sağlamak üzere Millî Eğitim Bakanlığı Test Bürosundan getirilen Teknik Uzman Fevzi Tonguç ile Fethi Toker'in, mesaî saatleri dışında çalıştıkları sekizer günlük çalışmalarına karşılık 400 (dört yüz) er lira ücret verilmesi; Maliye Bakanlığının uygun mütalâasına dayanan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının 2/10/1968, 1/2/1969 tarih ve S.H.A.XXI-10/950, 79 sayılı yazıları üzerine, 3656 sayılı Kanunun 22 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 20 / 2 /1969 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı

Adalet Bakanı | Millî Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı

Millî Eğitim Bakanı | Bayındırlık Bakanı | Ticaret Bakanı | Sağ. ve Sos. Y. Bakanı | Gümrük ve Tekel Bakanı

Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Çalışma Bakanı | Sanayi Bakanı | Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı

Turizm ve Tanıtma Bakanı | İmar ve İskân Bakanı | Köy İşleri Bakanı

-1-

Dosya No: 21-38
227

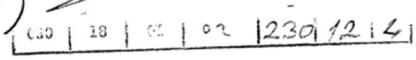

030 | 18 | 01 | 02 | 230 | 12 | 4

Ek 23. ABD'li Öğretim Üyesi Dr. Jack Katz'ın Ankara RAM'a atanma belgesi (1972)

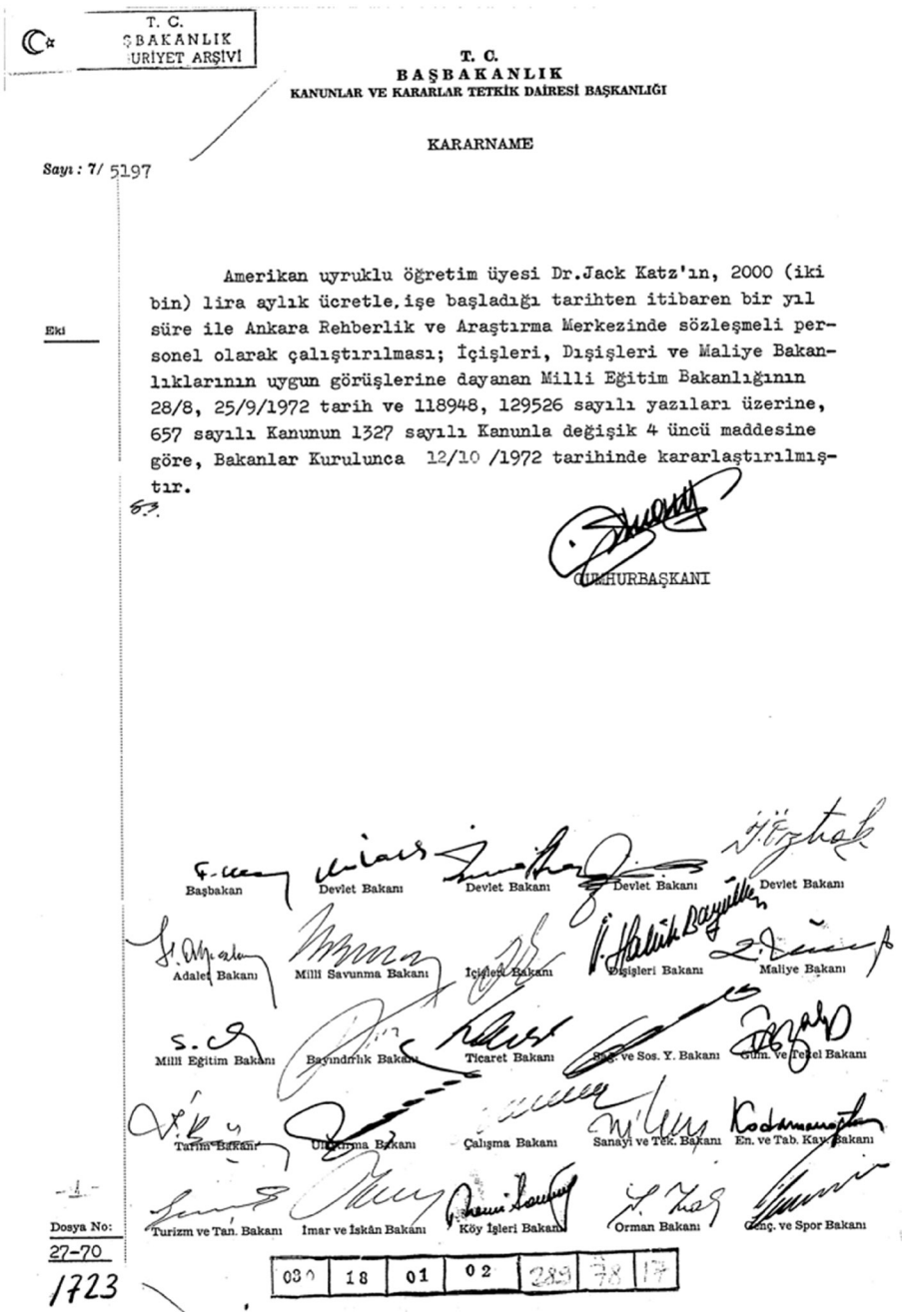

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR TETKİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI

KARARNAME

Sayı : 7/ 5197

Eki

Amerikan uyruklu öğretim üyesi Dr.Jack Katz'ın, 2000 (iki bin) lira aylık ücretle, işe başladığı tarihten itibaren bir yıl süre ile Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezinde sözleşmeli personel olarak çalıştırılması; İçişleri, Dışişleri ve Maliye Bakanlıklarının uygun görüşlerine dayanan Milli Eğitim Bakanlığının 28/8, 25/9/1972 tarih ve 118948, 129526 sayılı yazıları üzerine, 657 sayılı Kanunun 1327 sayılı Kanunla değişik 4 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 12/10 /1972 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı | Devlet Bakanı

Adalet Bakanı | Milli Savunma Bakanı | İçişleri Bakanı | Dışişleri Bakanı | Maliye Bakanı

Milli Eğitim Bakanı | Bayındırlık Bakanı | Ticaret Bakanı | Sağ. ve Sos. Y. Bakanı | Güm. ve Tekel Bakanı

Tarım Bakanı | Ulaştırma Bakanı | Çalışma Bakanı | Sanayi ve Tek. Bakanı | En. ve Tab. Kay. Bakanı

Turizm ve Tan. Bakanı | İmar ve İskân Bakanı | Köy İşleri Bakanı | Orman Bakanı | Genç. ve Spor Bakanı

-1-

Dosya No:
27-70
1723

030 | 18 | 01 | 02 | 289 | 34 | 17

Ek 24-26. Doç Dr. Gülseren Günçe'nin Ankara Üniversitesi Eğitim Psikolojisi Bölümüne Profesör olarak atanma belgesi (1974). Ek 24

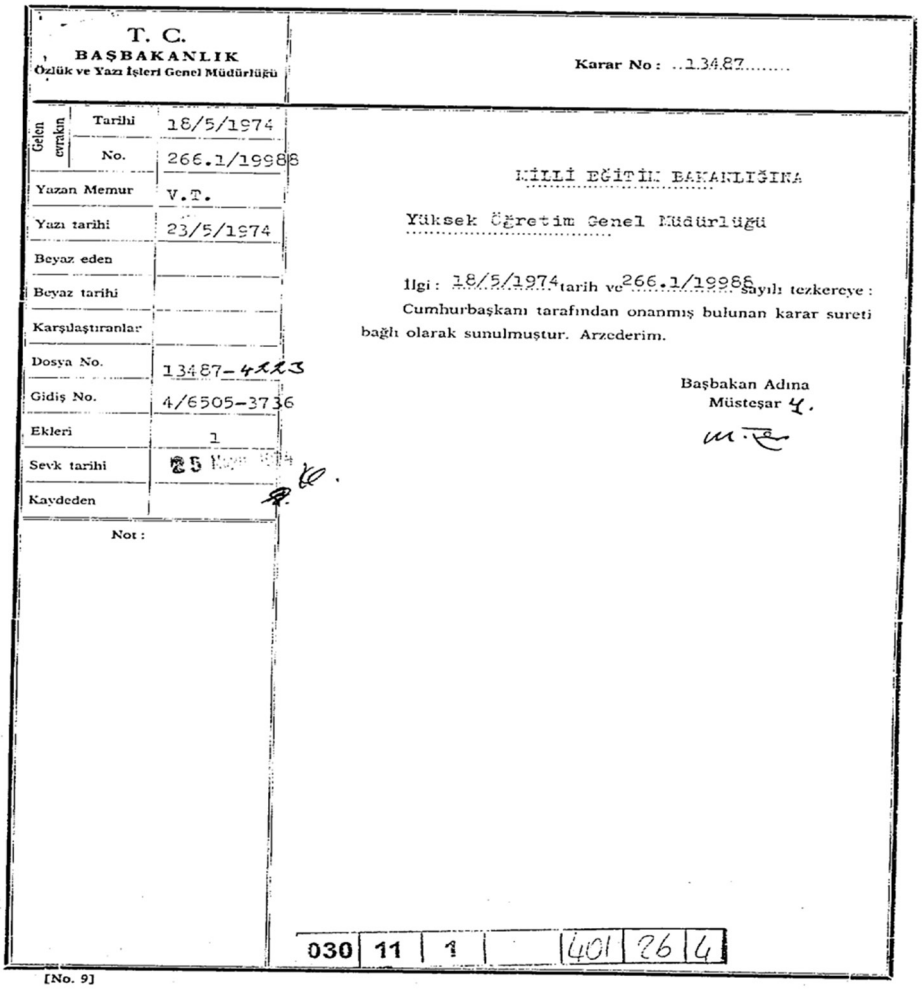

T. C.
BAŞBAKANLIK
Özlük ve Yazı İşleri Genel Müdürlüğü

Karar No : ..13487.....

Gelen evrakın	
Tarihi	18/5/1974
No.	266.1/19986
Yazan Memur	V.T.
Yazı tarihi	23/5/1974
Beyaz eden	
Beyaz tarihi	
Karşılaştıranlar	
Dosya No.	13487-4223
Gidiş No.	4/6505-3736
Ekleri	1
Sevk tarihi	25 [illegible] 74
Kaydeden	

Not :

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA

Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

İlgi : 18/5/1974 tarih ve 266.1/19986 sayılı tezkereye :
Cumhurbaşkanı tarafından onanmış bulunan karar sureti bağlı olarak sunulmuştur. Arzederim.

Başbakan Adına
Müsteşar 4.

030 | 11 | 1 | | 401 | 26 | 4

[No. 9]

Ek 25

T. C.
BAŞBAKANLIK
ARŞİVİ

K A R A R /13487

1 - Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde açık bulunan 1250 lira aylıklı, Eğitim Psikolojisi Kürsüsündeki Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca uygun görülen, aynı Fakülte Eğitim Psikolojisi Kürsüsünde Doçent Dr.Gülseren Günçe, 1750 sayılı kanunun 24 üncü maddesi gereğince alabileceği aylıkla atanmıştır.

EKİ :

2 - Bu kararı Millî Eğitim Bakanı yürütür.

24 Mart 1974

CUMHURBAŞKANİ

Başbakan

Milli Eğitim Bakanı

030 401 26 4

Ek 25

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 266.1/ 19988

Konu : Doçent Dr. Gülseren Günçe'nin Profesörlüğe atanması.

Ankara

18 Mayıs 1974

Başbakanlığa

Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde açık bulunan 1250 lira aylıklı, Eğitim Psikolojisi Kürsüsündeki Profesörlüğe Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca uygun görülen, aynı Fakülte Eğitim Psikolojisi Kürsüsünde Doçent Dr. Gülseren Günçe'nin, 1750 sayılı kanunun 24 üncü maddesi gereğince almakta olduğu aylıkla atanması hakkında tanzim edilen müşterek karardan dört nüsha ilişikte sunulmuştur.

Gereğini tensiplerine saygı ile arzederim.

M. Üstündağ
Mustafa Üstündağ
Millî Eğitim Bakanı

EK: 1 Müşterek karar
(4 nüsha)

K: 13487

V. Turan'a 20/5/1974

Per Dr. Ünal 20/5/74

VA.İç. 10 Mayıs 1974

4/6505 | 3736 | 1

030 | 11 | 1 | 401 | 26 | 4

Ek 26-28. Doç. Dr. Engin Gençtan'ın Ankara Üniversitesi Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümüne Profesör olarak tanma belgesi (1975). Ek 26

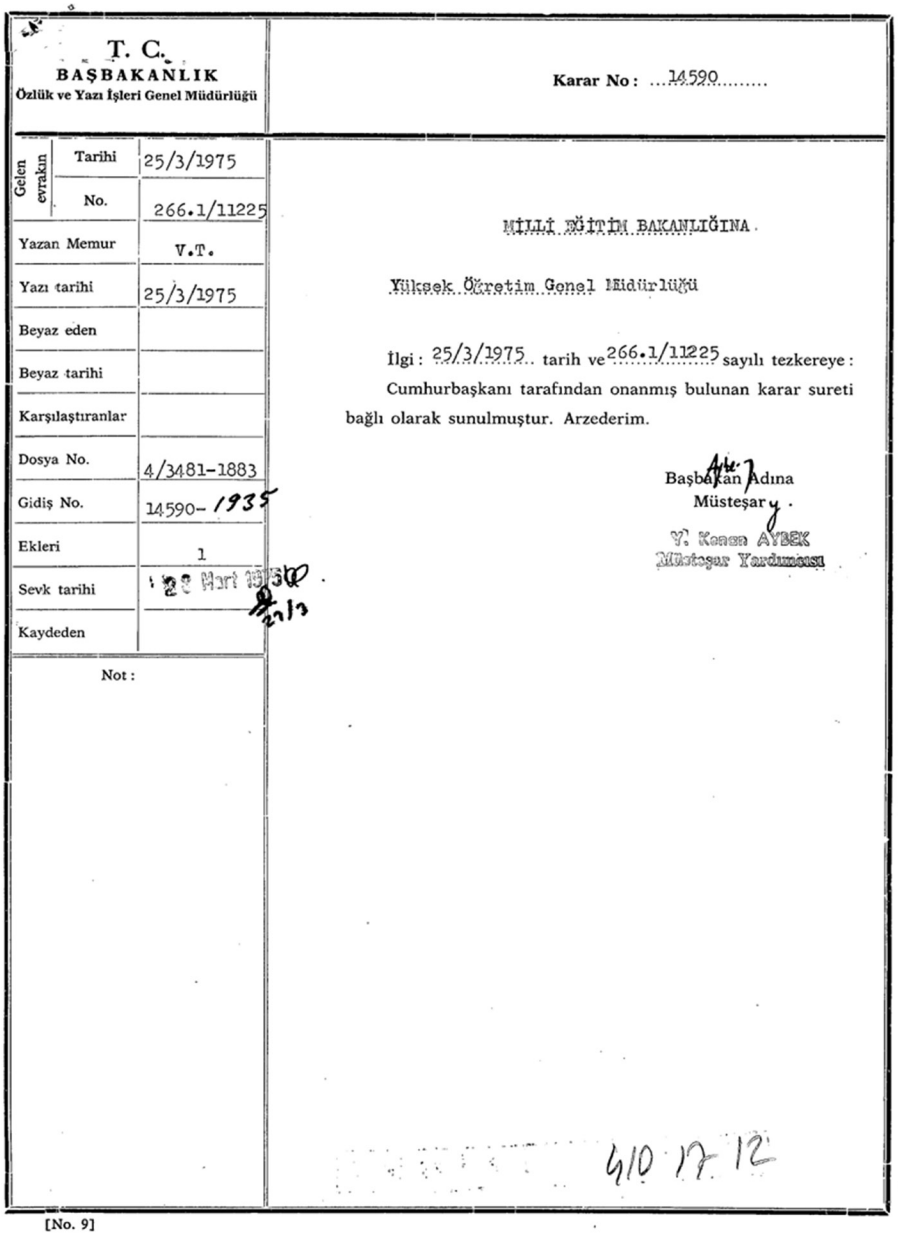

T. C.
BAŞBAKANLIK
Özlük ve Yazı İşleri Genel Müdürlüğü

Karar No : 14590

Gelen evrakın		
	Tarihi	25/3/1975
	No.	266.1/11225
Yazan Memur		V.T.
Yazı tarihi		25/3/1975
Beyaz eden		
Beyaz tarihi		
Karşılaştıranlar		
Dosya No.		4/3481-1883
Gidiş No.		14590- 1935
Ekleri		1
Sevk tarihi		27 Mart 1975
Kaydeden		

Not :

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA

Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

İlgi : 25/3/1975 tarih ve 266.1/11225 sayılı tezkereye :

Cumhurbaşkanı tarafından onanmış bulunan karar sureti bağlı olarak sunulmuştur. Arzederim.

Başbakan Adına
Müsteşar
V. Kenan AYBEK
Müsteşar Yardımcısı

410 17 12

[No. 9]

Ek 27

T. C.
BAŞBAKANLIK
ARŞİVİ

K A R A R /14590

1 - Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde açık bulunan 1750 lira aylıklı, Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümündeki Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca uygun görülen, aynı Fakülte Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümünde Doçent Dr.Engin Geçtan, 1750 sayılı kanunun 24 üncü maddesi gereğince alabileceği aylıkla atanmıştır.

EKİ :

2 - Bu kararı Millî Eğitim Bakanı yürütür.

27 Mart 1975

CUMHURBAŞKANI

Başbakan

Milli Eğitim Bakanı

039 | 11 | 1 | 410 17 12

Ek 28

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 266.1/ *Ankara*

Konu: Doç.Dr.Engin Geçtan'ın
Profesörlüğe atanması

Başbakanlığa 25.03.75* 11225

Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde açık bulunan 1750 lira aylıklı, Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümündeki Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca uygun görülen, aynı Fakülte Eğitim Psikolojisi ve Özel Eğitim Bölümünde Doçent Dr. Engin Geçtan'ın, 1750 sayılı kanunun 24 üncü maddesi gereğince alabileceği aylıkla atanması hakkında tanzim edilen müşterek karardan dört nüsha ilişikte sunulmuştur.

Gereğini tensiplerine saygı ile arzederim.

Prof.Dr.Safa Reisoğlu
Millî Eğitim Bakanı

EK: 1 Müşterek karar
(4 nüsha)

K: 14590

25.3.75

25.3.1975

4/3481 1883 1

VA.İC. 24 Mart 1975

Ek 29-41. Doç Dr. İbrahim Ethem Özgüven'in Hacettepe Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümüne Profesör olarak atanması belgesi (1980). Ek 29

T. C.
BAŞBAKANLIK
Özlük ve Yazı İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı: 333/01225

27 Haziran 1980

İLGİ: ..... gün ve ..... sayılı yazınız.
Sayın Cumhurbaşkanı tarafından onanmış bulunan ..... gün ve ..... sayılı karar örneği bağlı olarak sunulmuştur.
Bilgilerine arz ederim.

Başbakan Adına
Müsteşar Yardımcısı

Eki: 1

26.6.
İlhami ORAL
26.6.

030	11	1		529	70	2

Ek 30

PROFESÖR ADAYI DOÇ.DR.İBRAHİM ETHEM ÖZGÜVEN HAKKINDA RAPOR

Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde açık bulunan profesörlük kadrosu için yapılan başvuruları incelemek üzere, adı geçen fakülte kurulu'nun 6 Mayıs 1980 gün ve 7 sayılı toplantısında aldığı 80/93 sayılı kararı ile kurulan komisyonumuz, 21.5.1980 günü saat 13.30'da Beytepe'de Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlık odasında toplandı. Başkanlığa, Prof.Dr.Feriha Baymur'u ve yazmanlığa'da Prof.Dr.Hüsnü Arıcı'yı seçerek çalışmaya başlayan komisyonumuz, yaptığı incelemede açık kadroya başvuran tek adayın, Doç.Dr.İ.Ethem Özgüven olduğunu görmüş ve aşağıdaki hususları saptamıştır.

Aday, Doç.Dr.İbrahim Ethem Özgüven, başvurusunu yasal süresi içinde ve usulüne uygun olarak yapmıştır. Adayın durumu 1750 sayılı yasada ve ilgili tüzükte profesörlük için öngörülen doçentlikte bekleme ve kadrolu bir doçentlikte görev yapma koşullarına uymaktadır ve profesörlüğe yükselme için gerekli ikinci yabancı dil sınavını Fransızca'dan 12 Mayıs 1980 günü başarıyla vermiştir.

Adayın Özgeçmişi ve Mesleki Çalışmaları:

Doç.Dr.İbrahim Ethem Özgüven 1930 yılında Ermenek'de doğmuştur. Erzurum Erkek Öğretmen Okulunu bitirdikten sonra, beş yıl ilkokul öğretmenliği yapmış daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünden 1956 yılında mezun olmuştur. Aynı yıl Milli Eğitim Bakanlığı Test ve Araştırma Bürosuna atanmış, 1959'da devlet bursu ile Ölçme ve Değerlendirme konusunda öğrenim ve pratik çalışma yapmak üzere Amerika Birleşik Devletlerine gönderilmiştir. A.B.D.'de Rutgers Üniversitesine devam eden aday, Princeton'da Educational Testing Sevice'te uygulamalı çalışmalar yapmıştır. Yurda döndükten sonra Test ve Araştırma Bürosu Ölçme Bölümü Başkanı olarak görev yapan Dr. Özgüven, 1963 yılında iki yıllık bir burs sınavı kazanarak, tekrar Amerika Birleşik Devletlerine gitmiş, 1964 yılında

030 11 1 523 70 2

Ek 31

George Peabedy Üniversitesinden, psikoloji alanında lisans (BS) ve 1965 yılında, Columbia Üniversitesinden Ölçme Tekniği alanında Master (MS) derecelerini almıştır. Yurda dönüşünde tekrar Milli Eğitim Bakanlığı Test Bürosu'nda görev alan Dr.Özgüven, 1967 yılında asli görevle Gazi Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bölümünde öğretmen olmuş ve ek görevli olarak da Hacettepe Üniversitesi Psikoloji ve Eğitim bölümlerinde Genel psikoloji, Ölçme-Değerlendirme, İstatistik, ve Rehberlik derslerini okutmuştur. 1969 yılında Hacettepe Üniversitesi Fen ve Sosyal Bilimler Fakültesi Eğitim bölümünde öğretim görevlisi olan Dr.Özgüven aynı görevi, daha sonra Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesinde sürdürmüştür. Dr.Özgüven "Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörler" konulu tezi ile 1970 yılında Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında doktora öğrenimini tamamlamış 1970-71 yılında üniversitece izinli olarak, A.B.D. ne giden aday Cennecticut Üniversitesinde Psikolojik Testler ve İstatistik dersleri okutmuş ve doktora ötesi akademik çalışmalar yapmıştır. Nisan 1975'de "Eğitsel ve Sosyo-Ekonomik Faktörler Açısından Üniversiteye Giriş Sorunu" konulu tezi ile üniversite doçenti olmuş, Mayıs 1975'de Hacettepe Üniversitesi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde Eylemli Doçentliğe atanmıştır. Halen bu görevini bölüm başkanı olarak sürdürmektedir. Öğretim görevliliği ve eylemli doçentliği süresince Ölçme ve Değerlendirme, Bireyi Tanıma Teknikleri, Psikolojik Testler, İstatistik ve Araştırma Teknikleri gibi dersleri lisans ve lisans üstü düzeylerde okutmuş ve lisans üstü çalışmalarda tezler yönetmiştir.

Öğretim Görevliliği ve Doçentliği süresince, bir çok yurt içi ve yurt dışı seminer ve bilimsel toplantılara katılan aday türkçe ve ingilizce tebliğler sunmuştur.

Yayınları:

Doç.Dr.İbrahim Ethem Özgüven doçent olduktan sonra 7 araştırma raporu ve kitap, çeşitli mesleki dergilerde 14 makale ve 5 psikolojik test ve envanter (2'si ingilizce) olmak üzere toplam 26 yayın yapmıştır.

F.B

030 | 11 | 1 | | 523 | 70 | 2

Ek 32

- 3 -

1. "ÜNİVERSİTEYE GİRİŞTE ÖZEL DERSHANELERİN ETKİSİ"
(Profesörlük Takdim Tezi)

Takdim tezi, "Üniversiteye Girişte Özel Dershanelerin Etkisi" konusunda yapılan bir araştırma olup, "Giriş", "Metot", "Bulgular", "Sonuç ve Öneriler" bölümlerinden oluşan, toplam 78 sayfalık bir araştırma raporudur. Araştırma'nın ilk verileri, TÜBİTAK tarafından düzenlenen VI. Bilim Kongresinde tebliğ olarak sunulmuş, araştırmanın tamamı ise 1979 yılında tamamlanmıştır.

Araştırmanın "Giriş" Bölümünde, ülkemizde, üniversite giriş sınavları ile ilişkili olarak, özel dershaneler konusu ele alınmakta, özel dershanelerin ortaya çıkışını hazırlayan gelişmeler ve koşullar ele alınmakta; özel dershanelerle ilgili yasal hükümler ve bu kuruluşların üniversite giriş sınavları puanlarını etkileme faaliyetleri değişik açılardan karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Örgün eğitim içinde yeni bir boyut olarak ortaya çıkan ve binlerce gencin devam ettiği özel dershaneler konusunda ülkemizde hiç araştırma yapılmamış olması araştırmanın gerekçesi olarak belirtilmektedir.

Araştırmanın ikinci bölümünde, özel dershanelerin % 55'inden fazlasının bulunduğu, Ankara ve İstanbul şehirlerinde bulunan Hacettepe ve Boğaziçi Üniversiteleri, ingilizce hazırlık programını izleyen 266 öğrenci üzerinde yapıldığı ve anılan deneklerden 24 soruluk bir anketle farklı bilgiler toplandığı ve elde edilen verilerin kursa katılan ve atılmayan denekler açısından istatiksel analizlerden geçirildiği belirtilmektedir.

Araştırmanın, "Bulgular" Bölümü yedi alt bölüm halinde düzenlenmiştir. Bu bölümde öğrencilerin üniversite giriş sınavına katıldıkları zamanki öğrenim durumları, sınava girmeden önce öğrenime ara verme ve sınav tekrarlama sayısı gibi değişkenler yönünden kurslara devam eden ve etmeyen öğrenciler karşılaştırılmıştır.

Araştırma bulgularından, genel olanak kurslara devam etmenin öğrencilerin üniversiteye girişte aldıkları fen, sosyal ve yabancı dil puanlarını önemli derecede artırdığı; bu etkinin, üniversite giriş puanı yüksek öğrencilerden çok, puanı düşük

030 | 11 | 1 | 513702

Ek 33

öğrencilerin fen ve yabancı dil puanlarında görüldüğü; özel kursların sosyal puan üzerindeki etkisinin ise yeterince belirgin olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, deneklerin % 48'inin istedikleri ilk bölüme, % 54'ünün ilk üç tercihlerinden birine girebildikleri; istedikleri veya yakın bir bölüme giren öğrencilerde özel kurslara devam oranının manidar şekilde yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırma'nın "Yorum ve Tanışma" Bölümünde, elde edilen bulgular, değişik yönlerden tartışılmakta ve üniversiteye giriş süreci yönünden yorumlanmaktadır.

Araştırmasının "Sonuç ve Öneriler" Bölümünde, üniversiteye girişin güçleştiği ve yarışma sınavlarının önem kazandığı ülkelerde ticari nitelikte özel dershanelerin açildiği, üniversiteye baş vuran gençlerin her yıl artan bir oranla puanlarını yükseltme umut ve amacıyla kurslara devam ettiği, kurslara katılmanın ailelere gittikçe artan bir mali yük olduğu belirtilmektedir.

Araştırmacı bu bölümde ayrıca, Üniversite Giriş Sınavı'nı yöneten, Üniversitelerarası Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÜSYM)'nin 1978 sınav klavuzuna göre, ülkemizde ki üniversiteler, akademiler ve yüksek okullara bağlı 470 bölüm veya programın % 62'sinin fen puanına göre öğrenci aldığına, özellikle toplumda gelir ve sosyal statü yönünden perestijli branşlara fen puanı ile girildiğine, özel dershanelerin kurslarının da fen konularına büyük ağırlık verdiğine, kursların puan artırıcı etkilerinin bilhassa fen puanı üzerinde görüldüğüne, öğrencilerin daha liselerde okurken üniversite giriş sınavlarına yönelik çalışmalara kanalize edildiklerine ve bunun da liseler tarafından bir bakıma teşvik edildiğine, bu yolla da eğitimin üniversite giriş sınavının dar çerçevesine göre ayarlanması gibi eğitim açısından sakıncalı bir yöne girildiğine dikkat çekmektedir.

Bu çalışmasında aday, ülkemizde önemli ve çok yönlü bir sorun durumuna gelen üniversiteye giriş konusuyla ilişkili olarak özel dershanelerin giriş sınavına etkileri ele alıp incelenmiştir. Böylece, üniversiteye girişte gittikçe önem kazanan "özel dershanecilik" konusunda somut veriler elde edilmiş, özel dersaneciliğin yüzeyde görünen yararları yanında eğitim sistemimiz için

030 | 11 | 1 | | 529 | 20 | 2

Ek 34

taşıdığı sakıncaları ortaya koymuş ve özel dersanecilik yerine geçebilecek önemli bazı öneriler getirmiştir.

2. GÖRÜŞME İLKE VE TEKNİKLERİ:

Adayın son eseri olup Mayıs 1980 de yayınlanmıştır. 166 sayfa tutan kitap yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci, ikinci, üçüncü ve yedinci bölümlerde görüşmenin temel kavramları, nitelikleri, türleri, geçerlik ve güvenirlik gibi hususlar yer almaktadır. Dördüncü ve beşinci bölümler ise, görüşmenin yaygın olarak kullanıldığı psikolojik danışma, personel seçimi ve yönetimi, ile araştırmalarda bilgi toplama aracı olarak kullanılışına ayrılmıştır. Altıncı bölümde, görüşmenin araştırmalarda bilgi toplama yöntemi olarak kullanılması ele alınmış ve bazı örnekler vermiştir.

3. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAŞARILARINI ETKİLEYEN ZİHİNSEL OLMAYAN FAKTÖRLER:

Aday bu eserinde üniversite de başarıyı etkileyen bazı faktörler konusunda yaptığı bir araştırma sonuçlarını özetlemiştir. Araştırma, temelde, üniversite öğrencilerinin zihinsel faktörler yönünden seçilerek geldiklerinden üniversitedeki başarılarının variyansında zihinsel faktörlerin payının çok az olduğunu; buna karşılık zihinsel olmayan (Non-intellective) faktörlerin payının daha fazla olduğunu öngören bir hipoteze göre yapılmıştır. Buna bağlı olarak da, 49 kadar zihinsel olmayan değişkenin üniversite öğrencilerinin başarıları üzerindeki etkileri incelenmiştir.

4. TÜRKİYE'de ÜNİVERSİTEYE GİRİŞLE İLGİLİ UYGULAMALAR:

Dökümanter nitelikteki bu çalışmada önce, üniversite giriş sınavlarının genel amacına değinilmekte daha sonra da Cumhuriyet döneminden önce ki medreselerden başlayarak, tanzimat ve meşrutiyet dönemlerinde yüksek öğrenime giriş konusu yaklaşımlarını incelemektedir. En sonunda da Milli Eğitim şuralarında beliren görüşlere göre, liselerde yapılması istenen değişiklikler, üniversitelerde öğrenci almada uygulanan yaklaşımlar, üni-

030 | 11 | 1 | 578 | 70 | 2

Ek 35

-6-

versitelerde giriş sınavı yapacak merkezi bir sistemin doğuşu, ve bu sistemin yönetim sorunları tartışılmaktadır.

5. REHBERLİK: OKUL REHBERLİK HİZMETİNDE KİMLER NE YAPAR?

Milli Eğitim Bakanlığı planlama-Araştırma ve Koordinasyon Dairesi tarafından bastırılıp okullara dağıtılan 27 sayfalık bu çalışmada okul rehberlik programında öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, sınıf öğretmenlerinin ilk ve ortaöğretimde hizmet gören danışmaların sorumlulukları, okul rehberlik örgütü içindeki rolleri, okulda yapılabilecek rehberlik faaliyetlerini ve bunlara ilişkin ilkeler tartışılmaktadır.

6. TRAFİKLE İLGİLİ DEĞİŞKENLERİ ÖLÇME VE TRAFİK GÜVENLİĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİ ARAŞTIRMA:

Aday bu çalışmasını İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün "Türkiye'de Trafiğin Düzeni ve Güvenliği Bakımından Yaklaşımlar" konulu, Mayıs 1979'da düzenlediği, 1.Bilimsel Toplantıya tebliğ olarak sunmuştur. Çalışmada trafik konusuna ilişkin olarak insan faktörü, araçla ilgili değişkenler, ve trafik akışının sürdüğü çevreye ilişkin değişkenler psikolojik açıdan ele alınmakta, trafikle ilgili değişkenlerin ölçülmesinde karşılaşılan güçlükler, bazı değişkenleri ölçme yaklaşımları, hız, radar kontrolü, iletişim araçlarının, ışıklı uyarıları ve emniyet kemerlerinin bireylerin davranışları ve trafik güvenliği üzerindeki etkileri üzerindeki araştırmalar bulguları özetlenmektedir.

7. GENÇLERİN İŞ VE MESLEK EDİNME SORUNLARI:

Gençlik ve Spor Bakanlığının, 1.Ulusal Gençlik Sorunları Sempozyum'una sunulan bu incelemede: üretime katılma açısundan gençlik denildiği zaman 12 ile 24 yaş arasındaki bireylerin anlaşılması gerektiği, nüfusumuzun % 50'sinin 20 yaşından küçük genç ve çocukların oluşturduğu, bu nedenle iş ve meslek edinme sorunlarının ülkemiz gençliği için ayrı bir önem taşıdığı belirtilmekte daha sonra da ilkokulu bitirenlerin yaklaşık % 50'sinin okumayı bırakıp hayata atıldığına dikkat çekilerek bunların iş ve meslek edinme sorunları ve bu yönde bazı öneriler tartışılmaktadır.

030 11 1 529 70 2

Ek 36

8. ÜNİVERSİTEYE KİMLER GİRİYOR?

Bu yayında genel olarak üniversiteye giriş sorunu ve sınavların geçerliği gibi konular tartışılmakta; yapılan araştırma bulgularına göre sınava katılan adayların, sınav başarılarının, temelde, yöresel, sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlere dayanan pek çok değişken tarafından etkilendiği belirtilmektedir.

9. ÜNİVERSİTEDE OKUYAN TÜBİTAK BURSİYERLERİNİN BAŞARILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER:

TÜBİTAK tarafından önerilen ve desteklenen bu araştırma, Prof.Baymur'un başkanlığında, aday ile birlikte, Doç.Kuzgun, Doç.Kepçeoğlu ve Dr.Kılıççı tarafından yapılmıştır. Ekleri ile birlikte 148 sayfa tutan araştırmada Türkiye üniversitelerinin çeşitli fakültelerinde okumakta olan üniversite ve bilim uzmanlığı düzeyindeki TÜBİTAK bursiyerlerinin başarılarını etkileyen faktörler ve bursiyerlerin seçimi ile ilgili politika ve yöntemler incelenmiştir.

10. THE STATE OF RESEARCH CONDITION IN TURKEY:

Aday bu inceleme yayınında, araştırmanın önemine ve gereğine değinen bir girişten sonra, Türkiye'de araştırma ortamının durumunu ve bu durumu etkileyen etmenleri ülkemizde araştırmaya ayrılan para miktarını, araştırmacı personel sayısını ve araştırma örgütleri ile araştırma ürünlerine karşı olan tutumlar yönünden konuyu ele alıp açıklamaktadır.

11. PROBLEMS RELATED TO UNİVERSİTY ENTRANCE: A NEW SELECTİON MODEL FOR DEVELOPİNG COUNTRİES:

"Expanding Dimentions of Werld Education" konulu uluslararası bir konferansa, ingilizce olarak sunulan bu tebliğde aday, Türkiye'de kendisinin ve başkalarının yaptıkları araştırma sonuçlarını değerlendirerek tartışmakta; gelişme derecesi ve sosyo-ekonomik düzeyleri farklı bölgelerden ve gruplardan üniversite giriş sınavlarına katılan adayların sorunları ile fırsat eşitliği sağlanamamasının ortaya çıkardığı problemlere değinmekte, psikomet-

| 030 | 11 | 1 | | 523 | 70 | 2 |

Ek 37

rik seçme yöntemlerinin temel niteliklerine bağlı kalınarak, fırsat eşitliği sağlanamayan grupların yerel durumlarını ve şikayetlerini de dikkate almayı öngören bir seçme modeli önermektedir.

12. ÖĞRETMEN ÖĞRENCİLERİNE NASIL REHBERLİK YAPABİLİR?

Bu yayında aile çevresinden sonra, öğrencilerin gelişimlerin kritik yıllarını öğretmenleri ile birlikte okulda geçirdikleri belirtilerek öğretmen-öğrenci ilişkilerinin sağlıklı olmasının büyük bir önem taşıdığına, bu nedenle de öğretmenlerin öğrencilerinin yeni durumlara alışmalarına yardım etmeleri, onları gözlemeleri ve incelemeleri, dersleri ile ilgili olarak mesleki ve eğitsel rehberlik yapmaları ve öğrencilerin tüm sorunları ile dinlemeleri gereği üzerinde durulmaktadır.

13. GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA SÜRECİNDE BAZI AŞAMALAR:

Aday bu yayınında grupla psikolojik danışmanın gelişimini ve önemini kısaca belirttikten sonra, yapılan son araştırmaların ışığında, grupla danışma süreci içinde bireyde izlenen davranışların bazı gelişim aşamaları şeklinde gözlenebileceğini ancak bireydeki bu aşamaların dönüşlü olduğunu, belirgin bir sıralama yapmanın olanaksız olduğunu belirtmekte ve grupla danışma oturumları sonunda bireyde olan davranış değişmelerine işaret etmektedir.

14. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNİN SOSYAL VE PSİKOLOJİK NEDENLERİ:

UNESCO tarafından düzenlenen, Okul öncesi Seminerinde sunulan bu tebliğde, okul öncesi dönemin 0-6 yaş düzeyinde ülkemizde 7 milyon kadar çocuk bulunduğu ve bunlardan ancak % 1 kadarının okul öncesi eğitim görebildikleri belirtilmekte; okul öncesi eğitiminin yaygınlaşmasını etkileyen gelişmeler ve okul öncesi eğitim kurumlarına devamın çocuklar üzerindeki etkileri incelenmektedir.

15. 1979 OKUL ÖNCESİ EĞİTİM SEFERBERLİĞİ BAŞLANGIÇ YILI OLMALIDIR:

1979 çocuk yılı dolayısıyla yapılan bu çalışmada, okulöncesi eğitiminin 0-6 yaş grubu çocukların eğitimine ilişkin

030 | 11 | 1 | | 523702

Ek 38

temel felsefi kaynağının sanayinin gelişmesine bağlı bir gelişim izlediğine değinilmekte, çocukların aileler için olduğu kadar toplum için de bir servet olduğunu ve çocukların çok iyi geliştirilmeleri gerektiği görüşü vurgulanmaktadır.

16. ÜNİVERSİTE GİRİŞ SINAVLARI EN İYİ ÖĞRENCİLERİ SEÇEBİLİYOR MU?

Bu makalede üniversite giriş sınavları teknik yönden analiz edilmekte, giriş sınavına ilişkin olarak geçerlik kavramı, giriş sınavlarının kapsam geçerliği, bu konuda araştırıcının ve ülkemizdeki diğer araştırıcıların bulguları özetlenmekte, giriş sınavları için yordama geçerliklerinin önemi vurgulanmaktadır.

17. ÜNİVERSİTE GİRİŞ SINAVLARI ÖĞRENCİ SEÇMEDE NE DERECE GEÇERLİDİR?

Türk Eğitim Derneği'nin 1. Eğitim Toplantısında, düzenlenen panelde sunulan tebliğe dayalı olan bu makalede aday, yüksek öğrenime giriş sınavlarının öğrenci seçmedeki geçerliğini örnekler ve araştırma sonuçları ile açıklamakta, sınavların geçerliğinin çok düşük olduğunu vurgulamaktadır.

18. ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ DÜZENİMİZ:

Bu makalede, üniversiteye öğrenci alma ile ilişkili olarak, lise ve üniversitelerdeki durum tartışılmakta, giriş sınavını kazanamayanların sorunları, özel dershanelerle olan ilişkileri, yasalara göre yüksek öğrenim kurumlarına giriş, adaylara fırsat eşitliği sağlanamaması gibi konuları incelenmekte ve üniversite giriş sınavının yerel koşulları dikkate alacak şekilde değiştirilmesinin zorunlu olduğuna dikkat çekilmektedir.

19. HACETTEPE KİŞİLİK ENVANTERİ FORM A:

Çeşitli uyum envanterlerinden yararlanarak adayın deneme formu olarak hazırladığı bu envanter bireyin kişisel ve sosyal uyumuna ilişkin altışar alt bölümden oluşmakta, her bölüm için ayrı puanlar ve kişisel uyum, sosyal uyum ve genel uyum için de ayrı puanlar verebilmektedir. Envanterle ilgili geçerlik ve

030 | 11 | 1 | | 529 | 70 | 2

Ek 39

güvenlik çalışmalarının sürdüğü anlaşılmaktadır.

20. ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINI DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ:

Adayın, ilkokul düzeyindeki öğrenciler için geliştirdiği bu derecelendirme ölçeği, öğrencilerin çalışma alışkanlıkları, sosyal ilişkileri ve işbirliğine katılma davranışlarına ilişkin üç alt bölümden oluşmakta ve toplam olarak 60 maddeyi kapsamaktadır.

21. SOYUT DÜŞÜNME TESTİ BATARYASI: (SDT)

Adayın, Robert L.Therndike tarafından hazırlanan, Okul Öncesi ve I. sınıf için geliştirdiği Zihin Testlerinden uyarladığı SDT bataryası üç testten oluşmaktadır. SDT Takım-A okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf, SDT Takım-B İlkokul ikinci ve Üçüncü Sınıf, SDT Takım-C ilkokul dört ve beşinci sınıf düzeyi için hazırlanmıştır.

SONUÇ

Adayın mesleki çalışmalarını ve yayınlarını dikkate alan Komisyonumuz, kendisinin 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 23-25 maddeleri ve Üniversite Öğretim Üyelerinin Seçimleri ve Profesörlüğe Yükseltilmeleri Hakkında Tüzük hükümleri uyarınca Profesörlüğe Yükseltilmesini ve Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesinde açık bulunan Profesörlük kadrosuna atanmasını Fakülte Kurulu'na tavsiyeye oybirliği ile karar vermiştir.

30.5.1980

Saygılarımızla,

Prof.Dr.Feriha Baymur
(Başkan)

Prof.Dr.Selahattin ERTÜRK

Prof.Dr.Nihat NİRUN

Prof.Dr.M.Fuat TURGUT

Prof.Dr.Hüsnü ARICI
(Yazman)

030	11	1		523	70	2

Ek 40

T.C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

KARAR/ 24591

EKİ :

1 - Hacettepe Üniversitesi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde açık bulunan 1 inci derece kadrolu Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca kabul edilen, aynı Fakülte Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde Doçent Dr. Ethem Özgüven'in, 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 24 üncü maddesine göre alabileceği aylıkla Profesör olarak tayini uygun görülmüştür.

2 - Bu kararı Millî Eğitim Bakanı yürütür.

2 Haziran 1[illegible]

CUMHURBAŞKANI V.

Başbakan

Milli Eğitim Bakanı

030	11	1		523	70	2

Ek 41

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 266.
Konu : Doçent Dr. Ethem Özgüven'in kadrolu Profesörlüğe atanması.

Ankara
/ /19

23.06.80-22154

Başbakanlık Makamına

Hacettepe Üniversitesi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde açık bulunan 1 inci derece kadrolu Profesörlüğe, Fakülte Kurulu tarafından seçilen ve seçimi Üniversite Senatosunca kabul edilen, aynı Fakülte Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünde Doçent Dr. Ethem Özgüven'in, 1750 sayılı Üniversiteler kanununun 24 üncü maddesine göre alabileceği aylıkla Profesör olarak tayini hakkında tanzim edilen müşterek karardan dört nüsha ilişikte sunulmuştur.

Gereğini tensiplerine saygı ile arzederim.

Orhan Cemal Fersoy
a.m. Millî Eğitim Bakanı

NOT: Profesörlük kadrosu
11 Mayıs 1976 tarih ve 1997
sayılı kanunla alınmıştır.

Ek: 1 Müşterek karar (4 nüsha)
1 Fakülte kurulu kararı sureti
1 Lisan imtihanı tutanağı
1 Komisyon raporu
1 Senato kararı sureti

K/24591

T. C.
[illegible]
Dos. : 333
Kayıt : 01225
Ekl : / /

T. C.
BAŞBAKANLIK
EVRAK VE [illegible] MÜDÜRLÜĞÜ
Cl.sneği ler : ÖYGM.
Tarih : / /19
24 Haziran 1980

VA.MY.18.6.1980

030	11	1		523	70	2